

Nam Cao

Truyện

Người Hàng Xóm

tve-**hi**-avt

CÙNG ĐỌC, CÙNG CHIA SẺ

vh NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

Tên sách: ***Truyện người hàng xóm***

Tác giả: **Nam Cao**

Nhà xuất bản: **Văn học**

Năm xuất bản: **2002**

Đánh máy và tạo ebook: **hiepsiga**

Tạo bìa: **inno14**

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

Mẹ con thẳng Hiền tới tỉnh vào lúc tang tảng sáng. Chân trời trắng trắng sau những mái ngói cũ nhấp nhô. Đường vắng và âm. Nhà hàng phố còn đóng cửa, trơ trên như những người ngủ ngoài hè đến tận sáng ngày. Cái hào nhoáng của các cửa hàng đã bị những cánh cửa lùa che kín. Vẻ hoạt động chìm trong giấc ngủ... Một bà lão bán bánh mì tây đi sớm quá, buông ra một tiếng rao lẻ loi và khàn khàn như một tiếng nói mê. Một cái xe không ghéch ở bờ đường, trước cửa một căn nhà con con, có ánh đèn. Bốn năm người phu xe xúm xít quanh cái chõng hàng của một bà già bịt khăn vuông, đang dỡ một cái chõ xôi bốc khói. Bấy giờ là tháng chín. Buổi sáng hơi lành lạnh. Hiền đang ngủ gục trên vai mẹ, bỗng nghe tiếng “phịch... phịch... phành” và giật mình mở mắt ra. Đó là tiếng bật bông trong cái căn nhà có ánh đèn và một góc dùng làm hàng nước kia. Nhưng Hiền chưa nghe thấy thứ tiếng ấy bao giờ. Nó không hiểu từ đâu. Nó ngơ ngác nhìn quanh, và để ý đến những bóng đèn điện mòng mọng đỏ. Chúng giống hệt như những con mắt đã thức đêm nhiều quá, thành mỗi một. Chúng gà gà. Rồi đột nhiên, chúng nhắm lại đều một lượt. Hiền càng ngơ ngác đấy...

Mẹ Hiền đưa con đến một cái xóm nhỏ có cái tên xinh xinh: xóm Bài Thơ. Cái tên gọi đánh lừa. Bởi vì xóm Bài Thơ ở ngang hông một cái ngõ ngang bản thủ như một cái vũng phân, nhưng lại thụt lùi mãi vào trong như một vết sâu ăn loen vào khoảng giữa hai dãy nhà, mỗi dãy quay mặt ra một phố to. Vết loen cũng không sâu: bởi vì sau năm, sáu nhà đầu dãy nông nông, những cái nhà ở hai dãy nói trên áp lưng liền lại với nhau: xóm Bài Thơ không còn chỗ hở để có thể ăn sâu vào nữa. Cả xóm độ mười hai nhà vừa ngói, vừa lá thuộc cả về một chủ. Cái nhà của người chủ quay lưng ra ngõ ngang. Nó chiếm hết cả cái đầu ngoài xóm, chỉ còn để trừ một lối vào. Nguyên cái nền của nó cũng đã cao đến lưng chừng những cái nhà kia. Nhà kiên cố, nghênh ngang và bệ vệ. Những cánh cửa con bao giờ cũng đóng, nó có vẻ ngời phệ bụng, lim dim ngủ trên cái bệ cao của nó, đợi những mái nhà lau nhau ở dưới làm mà nuôi. Mà đúng như vậy thật. Chủ nhân vô nghề nghiệp. Ông nghiệp nặng. Giá ông phải nằm đường nằm chợ tất đã bị người ta liệt vào hạng người du đãng. Có thể bị đưa ra tòa và kết án. Nhưng bố mẹ ông đã để lại cho ông nhà và đất. Vậy thì ông là nghiệp chủ. Ông có thể ăn và hút rất lương thiện bằng tiền cho thuê đất, cho thuê nhà... Những cái nhà cho thuê thấp lè tè. Dãy nhà gạch ở ngay chỗ cổng vào. Nó chạy dài từ đầu ngoài đến đầu trong. Tất cả độ mười gian rất giống nhau. Trước cửa là khoảng đất rộng bỏ không. Chẳng có một cây gì. Trước kia, đây là một xưởng cưa. Đây đó, còn những đồng mạt cưa làm thành mùn. Còn thì là những đám cỏ mới lên, những đồng rác mới, những đám rêu. Vài chú lợn chân ngắn ngùn lê cái bụng phệ qua những vũng nước ngầu ngầu đến rêu mồm trên những đồng bã cưa bốc mùi hăng. Một anh gà trống lộc ngọc đi ngất ngểu cạnh những chị gà mái bầu bĩnh, hiền lành và những chú ngỗng, chú ngan bước lạch bà lạch bạch. Hai bên còn lại của khu đất được khép kín bằng những bức tường hậu của những nhà liền

bên. Làn vữa trát ngoài không quét vôi, đã mốc đen. Ở chỗ loe hình thước thợ, là một cái chuồng tiêu rất sơ sài: mái lợp gò, vách, cửa bằng phen nửa lắn với những mảng sắt tây, kết gi lấy ở những thùng dầu bẹp. Hai căn nhà lá ở gần kề ngay đấy.

Mẹ Hiền đến xóm Bài Thơ để tìm một người cô họ làm nghề bán thuốc sài. Bà cô đã có hồi nuôi cháu ba năm. Lần này, cháu có ý đến nhờ cô cái chỗ ăn chỗ ở ít lâu, rồi sẽ liệu cách buôn bán sinh nhai. Nhưng người cô đã đi biệt tích rồi. Một năm khó làm ăn, trẻ con nhà nghèo biết phận, không còn dám cam sài. Chẳng còn ai buồn hỏi đến thuốc của bà. Thuốc của bà mốc cả lên. Luôn ba tháng, bà không có tiền để trả tiền nhà. Người ta bắt cái giường, cái chõng của bà rồi đuổi bà đi. Từ bấy giờ, chẳng còn ai gặp bà ở đâu. Có người bảo: bà về kiếm ăn ở mấy chợ nhà quê. Có người thì lại bảo: bà ra mãi miệt Hồng – gay, Cẩm – phả bởi cái món thuốc sâu quảng của bà hay lắm... Hầu hết, những người ngày xưa ở xóm này cũng đã đi chỗ khác rồi. Còn sót lại có vợ chồng ông Ngã và vợ chồng ông Hai Mợn. Các bà ấy còn nhớ mặt mẹ Hiền. Họ kể cho thị nghe biết sự thể bà lang. Rồi họ khuyên thị nên thuê một căn nhà lá mà ở tạm, rồi ngày một ngày hai sẽ đào công bới việc mà làm ăn. Tiền nhà chẳng mấy. Mỗi tháng có năm hào. Chủ nhà lại cho mượn cái giường. Tội nghiệp! Đó chính là cái giường bắt của bà lang. Một vế một quá gần gãy hẳn làm đôi. Người ta tấp bằng một đoạn tre. Trông thảm hại lắm rồi. Nhưng sự ấy không hề gì, còn mượn được, đã là tốt phúc.

Dọn đến ở căn nhà lá, mẹ con Hiền đã làm khó chịu một người. Ấy là một thằng câm. Hắn vào trạc ngoài ba mươi. Người dong dỏng và khô. Hai vai xuôi hẳn xuống để tăng bề cao cho cái cổ dựng lên thẳng như một khúc thân cau. Bởi thế mà trông người hắn đưỡn. Cái mặt lúc nào cũng nhăn nhăn. Hai mắt đăm chiêu. Tóc vượt ngược lên và quăn thành một búi tó con con ở giữa đỉnh đầu. Cái trán do thế được nhô tất cả ra. Hắn có một vẻ gì ngây ngô mà dữ tợn. Hiền sợ lắm. Nhất là điệu bộ của hắn hay cuống quýt, vắn vọ, hậm hực thế nào. Người ta tưởng như hắn bực tức vì không nói được.

Không ai biết tông tích hắn ra sao. Chỉ biết rằng hắn có thể làm rất nhiều nghề. Một buổi sớm, người ta thấy hắn đến quét vôi lại cái nhà của ông Ấm chủ nhân xóm Bài Thơ. Cũng chẳng hiểu ông Ấm rước được hắn ở đâu về. Bởi vì hắn không biết nói, mà ông Ấm thì không thích nói. Chưa mấy người giáp mặt ông. Những người thuê nhà có điều gì cần nói với ông, cứ việc nói với người đầy tớ của ông, một lão chột lực lưỡng, cục mịch, xấu xí, vai và lưng u lên, cổ to và đen ghê như cổ trâu, chân đi bình bịch, cổ tay to và vuông, những ngón tay nổi cục, mặt nắc lên thành nhiều cái bướu nho nhỏ, cái mắt chột lúc nào cũng giương ra, cái con ngươi trắng đục ra, còn mắt kia thì luôn luôn nhấp nháy đều một nhịp với một bên mép cứ xếch lên phía mang tai từng cái rất nhanh; có người bảo đấy là bệnh rút gân, và cũng là do bệnh ấy, mỗi lần muốn nói gì lão cứ lấp một hồi dài cái tiếng đầu câu rồi mới tiếp được cả câu, mà khi nói mồm

và mắt lão xệch xạc đi một cách vừa buồn vừa cười, sợ lắm. Có lẽ vì thế mà lão ít nói chẳng? Hay lão bị lây cái bệnh ít lời của chủ? Người trong xóm vẫn gọi vụng thầy, tứ lão là hai thằng cầm: thằng cầm chuột bò với thằng cầm nháy trời. Không ngờ lại thêm một thằng cầm tịt để phân biệt với hai thằng cầm kia, còn có khi nói được. Mới đầu họ tưởng thằng cầm tịt làm nghề quét vôi tường. Nhưng khi mấy bức tường quét cả rồi, họ lại thấy hấn đến gắn lại mấy cái ống máng. Sự ấy cũng thường thôi. Một người có thể biết hai nghề, nhất là khi hai nghề ấy cũng chẳng lấy gì làm khó lắm.

Vậy thì trừ cái nghề quét vôi tường, Cầm còn có thể làm thợ thiếc. Người họ bắt chước người kia, họ lục lọi trong nhà xem còn cái thùng, cái hộp, cái đèn nào rò thì đem nhờ hàn chữa. Ấy thế là hấn làm quen với họ, và từ đấy, cứ độ dăm bảy ngày hay mười ngày, họ lại thấy hấn đến đấy, ý chừng để xem có ai thuê làm gì chẳng. Thỉnh thoảng lại có đêm hấn đến ngủ nhờ ở ngoài hiên, ngay trước cửa nhà ông Ngã hay nhà ông Hai Mợn. Không ai nỡ đuổi, bởi hấn là một người tàn tật. Và hấn không làm phiền ai: hấn nằm chỗ nào sáng dậy quét sạch như lau, hấn còn quét giùm cả những chỗ hấn không nằm đến; người ta yêu cái nét hấn, và thường khi hấn đến lại cho mượn manh chiếu nằm; nhưng lần nào hấn cũng lắc đầu, xua tay từ chối. Ít lâu sau, chỗ hiên nhà ông Hai Mợn thành cái nhà của hấn. Hấn sách đồ đạc đến xếp nhờ vào một xó, và chẳng có đêm nào không về đấy ngủ. Hấn thành người của xóm. Ở lâu với hấn, người ta mới biết hấn rất nhiều nghề tạp nham. Thật là một người khéo tay. Một hôm thấy đôi giày tây cũ của ông Hai Mợn để trong gầm giường, bởi sứt dây nên há mồm ra, hấn cầm lấy xem, phủ bụi đi, rồi lục hòm đồ lấy ra một cái kim và một đoạn dây gai ngồi khâu lại cho ông. Một hôm khác, hấn chữa một cái ô cho cô Viên, con gái riêng của bà Hai. Lâu lâu, động cái gì hỏng là người ta nhờ đến hấn: từ cái khóa hóc, cái đèn hỏng máy, cái ấm sứt vòi, cái phạng vỡ, cái guốc điều không kêu đến đôi dép đứt quai, cái rá sứt chạp, cái thùng dầu bẹp... Hình như chẳng có cái gì hấn không làm được. Mà đối với người trong xóm, hấn lấy tiền công rất ít, hoặc không lấy tiền. Hồi đầu năm, một người thuê nhà dọn đi. Không có người thay. Một căn nhà lá bỏ không mấy tháng luôn. Người ta cho thằng cầm ở nhờ...

Lúc bà Hai đưa mẹ con Hiền vào thì Cầm đang dùng những mảnh sắt vụn làm những cái còi để bán cho trẻ con chơi. Hấn dừng tay nhìn mẹ Hiền, cái mắt ngây ngấy lộ vẻ ngạc nhiên. Bà Hai chỉ vào mẹ Hiền rồi chỉ xuống cái nền nhà, rồi lại chỉ vào cái hòm đồ của hấn rồi chỉ ra ngoài. Hấn hiểu. Hấn xụ mặt ra, hấn nhìn xuống những cái kéo búa, kìm cùng những mảnh sắt tây bừa bộn trên mặt đất, mắt lờ lờ, do dự. Bà Hai khẽ đập đập mấy cái vào vai hấn như người ta vỗ về một con ngựa dữ trước khi cưỡi thử, rồi sà sà bàn tay trên những đồ của hấn mấy cái, rồi chỉ vào cái hòm, rồi chỉ ra chỗ hiên nhà bà. Ấy thế là hấn ngẩng phắt mặt lên. Mặt hấn co rúm lại. Đôi mắt long sòng sọc. Cái mồm hấn run run, để thoát ra những tiếng cổ họng giống

như chó tru. Đồng thời hai tay hấn khua rối rít cả lên. Rồi đột nhiên hấn chạy vụt ra ngoài. Một thoáng sau, hấn lại vào. Hấn thu xếp đồ đạc rất vội vàng. Rồi hấn bê cái hòm bằng cả hai tay, chạy huỳnh huých ra khỏi nhà y như người tức giận. Mẹ Hiền nhìn theo hấn một chút rồi khẽ hỏi bà Hai.

- Ông ấy tức hay sao thế?

Bà Hai cười bằng cái thứ tiếng cười nằng nặc mồm:

- Không! Tính nó như vậy đấy. Hơi một tí thì múa may chân tay. Người không biết thì tưởng nó sắp đánh chết người ta. Vậy mà hiền đáo để. Hiền mà tử tế. Ở đây lâu rồi chị biết.

Bà nói đúng. Câm quả nhiên hiền thật. Hiền và tử tế... Chỉ mấy hôm sau, Hiền đã phải ở nhà một mình. Mẹ Hiền đã nói với bà Ngã để bà ấy cho đi theo đi bán hàng dăm ba bữa cho quen. Quen rồi thì sẽ làm như bà ấy: ngày thì nồi cháo, chõ xôi, ngày thì nồi bún thang, ngày thì mề ốc nhồi luộc, ngày thì nồi chè củ... Chỉ có thế trong bao nhiêu năm nay mà bà ấy cũng tịu nhịn nuôi con được mãi. Những như ông ấy thì chết đói. Ông Ngã làm thợ mộc. Cơm đã ăn của chủ rồi. Lương cũng được tháng dăm đồng. Nhưng chẳng tháng nào còn lại cả. Có khi lại còn nặn thêm của bà ấy nữa. Chỉ vì ông hay rượu, hay đánh bạc. Rượu chiều nào cũng phải uống. Sên cho chết cũng phải vài ba cút với vài xu đổ lạc. Những khi vay được tiền thì chẳng có chùng nào. Ông vào hàng thịt chó, vào hiệu phở, vào hàng bán cháo lòng, uống hàng nửa chai với một chai. Say ngọng cả mồm. Đi đường thì lão đảo, chân nam đá chân xiêu. Mà lúc ấy trời bé lắm. Chỉ có ông ta nhất; chỉ có ông tài giỏi nhất, chỉ có ông nhiều tiền nhất. Tiền!... ơ hờ hờ... tiền, ông coi ra điều gì! Vô hến! Có biết không? Ông có dích! Đứa nào xin cho bớt... Cố nhiên là có đứa xin. Chúng nịnh ông, những thằng thợ cùng làm với ông một phố. Ông dắt chúng nó ăn canh bún, ăn đồ lạc, ăn mía, ăn bánh rán. Chúng vừa ăn vừa phỉnh ông rộng rãi. Rồi chúng rủ ông đánh chắn. Đánh chắn! Ờ! Thú lắm... Chính ông đang muốn đánh. Không đánh để tiền làm gì chứ!... Ông đánh ngay, đánh thật to, cho mà biết tay... Ấy thế là sáng hôm sau, có đồng nào tét cả. Ông lại cặm cụi cho đến khi nào chủ lại cho vay tiền nữa. Và chiều chiều, bà ấy lại phải bỏ tiền túi ra mua cho ông mấy cút rượu, mấy xu đổ lạc để ông ấy uống tạm cho đỡ thèm. Hôm nào ông ấy uống xong, lăn ra ngủ còn khá phúc. Lắm hôm ông ấy cứ lè nhè đòi uống nữa hay đòi tiền đi đánh bạc, rồi không được thì đâm khùng đánh con, đánh vợ. Vợ con khổ lắm. Bởi thế mà bà ấy quắt queo suốt đời... Bà Ngã đã than thở cái tình cảnh của bà với mẹ Hiền. Rồi bà đã bảo mẹ Hiền.

- Tôi thế còn chả chết, hưởng hồ là chị. Chị thì bất quá chỉ một con, một mẹ. Con đã chạy đi chơi được, không còn quấn rứt. Ăn là mấy? Lo gì chết đói? Nếu chết đói thì tôi đã chết?...

- Bà cứ nói thế chứ bà còn biết buôn biết bán, nhà cháu thì chết cái lại vụng về.

- Rồi nó quen đi chứ! Một vài phiên lại không thạo quá. Chị cứ đi với tôi ít lâu cho thuộc đường thuộc lối...

Mẹ Hiền theo bà Ngã đi suốt cả ngày. Hiền ở nhà có một mình. Thấy Hiền có vẻ buồn, Cẩm vẫn chạy sang. Hấn xoa đầu, xoa tai thằng bé. Hấn cho nó cái kẹo hay miếng bánh, có khi một vài Trinh. Rồi khi hấn phải đi làm hay ra phố, hấn ra hiệu cho nó chạy đi chơi với lũ trẻ con trong xóm.

Chúng khá đông. Suốt ngày chúng ở ngoài với lũ gà, vịt, ngỗng, ngan. Cả bọn có thằng Đạc trông buồn cười nhất. Nó đầu to, đít bé như một con nòng nọc cóc. Bụng ổng. Tóc lơ phơ có mấy cái đở chòe chòe. Hai chân khằng khiu có vẻ không mang nổi đầu và bụng. Nó lách nhách khóc suốt ngày. Nước mắt, nước mũi pha với đất cát nguệch ngoạc đầy mặt và bôi hai ống tay áo dầy lên. Bàn tay phải nó, hết gãi đầu gãi cổ lại dụi đôi mắt ổng ổng nước và nhoèn những cục dử đùn ra vàng như mủ đặc. Thật là thằng bé để cho ruồi bâu, kiến đổ. Không ai dám bảo nó là con bà Hai Mợn. Bà Hai thật béo tốt nở nang. Cái xuân đã tàn rồi, mà đôi má bà vẫn đỏ, đôi mắt bà vẫn sắc. Cô con gái lớn của bà cũng thế. Cô Viên mới độ hai mươi tuổi. Người phốp pháp da thịt phây phây. Cô diện sang nhất xóm, mà chẳng làm gì. Ngày nào cô cũng đi chơi. Trước khi đi đánh phấn, tô môi, vẽ lông mày, vuốt nước hoa thơm lựng. Người trong xóm ai trông thấy cũng lờm cũng nguyệt. Nhất là các bà xấu xí. Người ta bảo cô Viên là con riêng của bà Hai Mợn. Trước khi lấy ông Hai, bà đã lấy ba, bốn đời chồng. Người đầu tiên là một ông tham. Cô Viên, nghe đâu là con của ông ta. Nhưng chẳng biết bà phải cái lỗi gì, nên ông tham đuổi cả mẹ con đi. (Lúc lấy nhau cũng không cưới, không cheo gì thì phải). Sau đời chồng ấy, bà lấy tây, lấy khách. Thôi thì đủ hạng. Sang cũng có mà hèn cũng có. Nhưng bà chẳng ở được với ai lâu. Người ta không chán bà thì bà cũng chán người ta. Tận đến lúc kém xuân và đã quá lứa rồi, chẳng còn mấy người say, bà mới chịu phép lấy ông Hai Mợn vậy. Nếu chỉ xét cái sắc đẹp không, thì thật là tiên lấy cú. Ông Hai Mợn trông chán lắm. Người cọc lại, cái mặt ngẩn ngẩn ngẩn ngẩn, mắt toét, da gổ ghĩnh! Đã thế ông lại bẩn. Cái cổ áo bao giờ cũng đầy những ghét. Trông ông ấy với Bà Hai, chẳng khác gì đầy tớ với chủ nhà. Mà sự thật thì bà ấy coi ông ấy như đầy tớ thật. Bà chửi ông xoén xoét. Bà lại thường cười cả lên đầu ông mà đánh ông. Người trong xóm phải buồn cười. Bởi vì nhà ông Ngã ở liền nhà ông Hai Mợn. Mà cả hai nhà ấy, vợ chồng cùng có chuyện. Một bên thì chồng bắt nạt vợ, một bên thì vợ bắt nạt chồng. Cứ tối hôm trước, ông Ngã đánh bà Ngã, là chẳng sai tối hôm sau bà Hai lại đánh ông Hai, và như là để báo thù lại bọn đàn ông giùm bà Ngã vậy. Có khi nhà bên này đánh nhau, nhà bên kia cũng đánh nhau. Lục đà lục đục. Nhưng xét cho cùng thì bà Ngã tuy hay bị chồng đánh nhưng còn có lúc được chồng thương. Những lúc không say, ông Ngã thương vợ lắm. Còn bà Hai thì dường như không còn biết ông ấy. Bà nhieć ông đủ cách. Ông ấy làm loong toong sờ máy đèn. Ngày nào

cũng đi làm từ sáu giờ. Mẹ con chỉ chơi không. Thế mà sáng ngày chỉ có ấm nước, bà cũng không chịu dậy hay gọi cô Viên dậy đun đâu. Ông Hai phải dậy từ lúc còn đêm. Ông đun nước, quét nhà rồi mới đi làm. Trời rét, ông phải đun cả nước rửa mặt cho vợ và con riêng của vợ. Không hiểu sao ông lại sợ bà đến thế. Có lẽ vì ông xấu quá, đã nửa đời người không có vợ mà bà thì đẹp. Có lẽ vì bà biết những mẹo khóe bí mật để khiến người đàn ông mê. Chỉ biết ông sợ bà một cách vô lý lắm. Bà hơi dọa đi là ông sợ. Người ta bảo: thằng Đạc chưa chắc đã phải là con ông, nhưng có là ông đối với nó ơ hờ lắm. Cái ấy thì chưa biết thế nào mà nói. Bởi vì thằng Đạc có thể không là con ông ấy nhưng nó không thể không là con của bà ấy. Sự đó đã hiển nhiên. Vậy mà bà ấy đối xử với nó cũng ơ hờ lắm. Cả cô Viên cũng thế. Chẳng ai trông nhìn gì đến nó. Họ thả cho nó chạy rong với những đứa trẻ khác. Nhưng bởi nó bé nhất, mà lại yếu, nên không thể dựa vào các trò chơi của chúng. Nó lếch thếch chạy sau cùng, vừa chạy vừa khóc mếu. Rồi vợ được bất cứ đứa nào, nó cũng ngoạo đầu đi, đòi bế. Làm in như đứa kia là anh, chị hay vú em nhà nó. Cố nhiên là bọn trẻ mắng cho chan chát. Chúng nó có phải là đầy tớ nhà nó đâu! Có đứa thấy Đạc giơ tay chực bám lấy, tức mình phát vào tay đen đét. Đạc gào thật to. Bà Hai nghe thấy tiếng chạy ra cửa, hỏi vang vang: “Đứa nào trêu nó thế?”. Bọn trẻ xô nhau chạy, như một đàn gà trông thấy mèo nhảy ra chực vồ...

Có một con bé hay bế Đạc. Ấy là Tiên. Nó là con ông Ngã. Nó cũng hiền lành in như mẹ. Thấy những trẻ khác mắng hay là tát hoặc dun ngã Đạc, nó thường kêu: “Ấy! Sao chúng mày ác thế? Không bế nó thì thôi, việc gì mà đánh nó?”. Rồi nó lau nước mắt, nước mũi cho Đạc, dắt nó đi hay bế nó. Tiên cũng chẳng lấy gì làm khỏe. Bế nách Đạc, nó thường phải vẹo cả sườn đi. Nhiều đứa khác, thấy thế chẳng thương thì chớ, còn lừa lúc Tiên vô ý đến sau lưng đẩy cho một cái, làm cả Tiên lẫn Đạc ngã dâm sấp mặt.

Hay chơi nhả nhất là thằng Lộc. Nó là cháu bà cụ hàng xóm ở đầu dãy, giáp ngõ ngang, không có mẹ. Chỉ có ba, mỗi tháng về độ vài lần. Ba nó mặt xương xương, tóc cắt ngắn để một cái bờm ở đằng trước như khách trú, ria mép cứng, cũng xén ngắn, nên đứng lồm chồm như một cái bàn chải hình móng ngựa. Ông đi dép Nhật Bản và hay mặc một bộ đồ pi gia ma màu hung hung. Lần nào về ông cũng đi xe đạp, một cái xe cuốc tay lái cù quằm, nan hoa sáng choang, khung sơn màu cánh dán. Cả xóm không ai biết tên ông. Người ta gọi ông là ông ba thằng Lộc. Nghề nghiệp của ông, người ta cũng không tường! Hỏi bà cụ thì bà cụ bảo: “Ấy, chính tôi cũng không rõ nhé! Tôi có biết nó làm gì, tôi chết, làm gì mặc nó! Bà cháu tôi suốt đời chả được nó thí cho đồng nào, chỉ quanh quẩn trông vào cái hàng được xu lãi nào thì ăn...”. Hình như bà cụ giận ông thì phải. Mỗi lần ông về, ông chỉ ở nhà một lúc. Mẹ con chẳng buồn hỏi đến nhau. Ngay Lộc cũng không xoắn xít ba nó mấy. Ai cũng phải nhận rằng ông có vẻ khỏe, rắn rỏi, gan góc, bướng bỉnh. Người ông cũng chỉ vừa phải thôi, nhưng tất cả trông cứng như sắt nguội. Thằng

Lộc tuy còn bé, cũng đã có cái cách như ba nó. Người nó loắt choắt nhưng khỏe lắm. Mà chúa đờ là hay bắt nạt. Bởi vậy chẳng đứa nào chơi với nó. Thấy mặt nó đâu là chúng nó lảng. Bởi vì động có nó là nó phá. Thường thường, nó đến vào lúc chúng đang chơi. Giữa lúc chúng bất ngờ, nó quay lô lô như một con cù, lăn xả vào giữa đám, miệng cười, tay đấm, chân đạp, đầu húc túi bụi, gây một cuộc loạn đả huyền ảo. Nó chỉ thích có một trò chơi ấy. Một lúc sau, mặt nó đỏ bừng, mồ hôi nhễ nhại, áo quần xộc xệch, nó ngồi phệt ngay xuống đất, hai chân duỗi dài ra, lưng tựa vào tường, há hốc mồm ra, vừa cười vừa thở, đôi mắt lẩn tẩn nhìn lũ trẻ nhâu nhâu mắng nó. Hình như nó còn thích một trò chơi ấy nữa, ngồi nghe răng ra cười, nghe những đứa khác vênh mặt, tợn môi lên, chan chát mắng. Đợi lũ trẻ mắng chán nó mới đứng lên. Nó cho là món nợ trả xong rồi. Nó len lén trở về cửa đứng đợi một lúc bà cụ mãi làm gì hay mãi trông gì, để chạy vụt vào nhà rửa ráy và thay quần áo. Năm chùng mười họa mới có một lần nó thoát. Bởi vì lần nào nó cũng bật cười và bị bà cụ trông thấy. Lập tức bà cụ chửi cho một trận. Có khi bà túm lấy tóc cháu, củng vào đầu công cốc. Lộc rụt cổ lại, cười khanh khách.

Một hôm, Lộc ra sân chẳng thấy bọn trẻ con đâu. Chỉ thấy hai chú lợn. Nó bực mình nắm ngay đuôi một chú, mím môi lôi lại, ra sức kéo. Chú lợn hoảng sợ, kêu eng éc. Bác Văn gái còn hoảng sợ hơn con lợn. Bởi vì đôi lợn của bác là nửa cái giang sơn nhà bác. Bác Văn trai làm nghề bán mỳ rong. Ban ngày, bác ngồi ở bến tàu. Tối đến bác gánh mì lần lượt đi qua mấy phố quen. Phố nào bác cũng đã có những chỗ nhất định. Cứ đến đấy hạ gánh. Muốn báo cho khách quen ăn biết bác gõ mõ kêu cục rắc. Do đấy, người ta gọi bác là anh mì xục tắc. Mì của bác ngon, nên khách quen nhiều. Bác kiếm cũng được đồng tiền. Ấy thế mà quanh năm công nợ bác dề dề. Chỉ vì bác đông con mà vợ thì đàn: bác gái vụng buôn, đi buôn mấy mươi phen đều mất vốn. Sau cùng bác Văn trai đành bảo vợ ở nhà. Nhưng không lẽ ở nhà để chơi không? Bác mua cho vợ đôi lợn, giao cho mà chăm chút. Ngày ngày bác Văn gái xách một cái thùng sắt tây, dạo một vòng qua mấy nhà quen, xin nước vo gạo của người ta. Ở phố phường, nước phải mua. Bởi vậy từ bát đĩa đến xanh nôi, trước khi tráng nước sạch, đều phải rửa bằng nước gạo. Cái nước gạo do thế trước được tất cả cái béo ngậy còn sót lại với những hạt cơm thừa, những lưng canh cặn. Lợn ăn đủ béo. Nếu chúng nó không béo, ấy là lỗi của bác Văn gái vụng chăm. Bác trai sẽ chửi cho ngật mặt. Bởi vậy bác gái chiều lợn lắm... Lúc ấy, bác đang xi đứa con út đá. Nghe tiếng lợn kêu, bác vội quăng nó xuống giường rồi tất tưởi chạy ra. Vừa thấy bóng bác, Lộc cầm đầu chạy biệt. Bác chỉ còn có thể xắn quần lên qua đầu gối dậm chân lên bèn bệt, nghiêng răng lại mà rít lên: “Con nhà quan ôn vật nào thế kia”... Lộc đã khui vào chỗ đầu chái trong nhà ông Ấm. Những lần bị bà cầm roi đuổi đánh. Lộc vẫn chạy vào chỗ ấy. Bởi chỗ ấy là cái bếp nhà ông Ấm. Lúc nào cũng có sẵn một cái thang ghêch lên tường. Không hiểu thằng Cầm nháy trời vẫn leo lên mái bếp làm gì vậy? Những lúc hẩn đi vắng, Lộc thường leo trộm lên, có ý để xem hẩn

giấu gì trên ấy. Lộc chẳng thấy gì. Nhưng những lúc không còn biết trèo ai nó vẫn trèo lên nóc bếp ngồi chơi. Lâu dần cái việc trèo lên ấy quen đi. Nó làm nhẹn như một con mèo. Thành thử mỗi lần bị bà đuổi, nó lại chạy tót ra chỗ cái thang. Nó trèo lên. Rồi ngồi cười trên nóc mái nhà, nó nhìn xuống cười khanh khách. Bà cụ già yếu quá, chân tay run rẩy, đâu còn hơi sức mà trèo. Dù còn trèo được bà cũng chẳng dám trèo. Bà trông thấy cháu ngồi cheo leo trên nóc bếp cũng đã đủ run cả ruột rồi. Nếu bà còn trèo lên, ngộ nó sợ bị đánh mà chạy trốn. Vô phúc trượt chân một cái, lăn xuống đất thì còn gì là mạng. Không vỡ đầu ắt gãy chân. Lộc vốn ranh ma đã biết thóp bà cụ tuy hùng hổ nhưng vốn nhất. Có đời nào dám để cho cháu què!... Lần này, trèo lộn nhà bác Văn xong rồi, Lộc cũng trốn ra chỗ cái thang. Nó ngạc nhiên, bởi thấy thằng Đạc đang khóc thầm ở đấy. À, thì ra thằng Đạc hôm nay cũng ra sân chậm. Các bạn kéo nhau đi đâu mất cả rồi, mất chị Tiền! Đạc chạy đi tìm. Tìm không thấy nên nó khóc... Lộc mới trông đã ghét. Cái gì mà thằng Đạc tí tí suốt ngày! Mồm lúc nào cũng mếu xệch đi. Mắt lúc nào cũng ầng ậc nước. Lộc không thích cái hạng trẻ con như vậy. Nó cũng nheo mắt vào, bèm bẹp cái mồm, bắt chước Đạc mếu để nhạo Đạc.

- I hi hi... hi hi!... Ô em tôi khóc đấy à? I hi hi... hi hi!... làm sao em tôi thế?... Đạc vừa giật mồm ra, vừa ngoẹo cái đầu về một bên: hai tay nó chực níu lấy tay Lộc. Lộc hăm hờ xốc nó lên. Nó trèo thang. Nó đặt thằng Đạc cưỡi lên nóc bếp bảo:

- Ôm lấy cái ống khói! Ôm thật chặt không ôm ngã vỡ đầu thì bỏ mẹ!

Đạc toan đu lấy cổ nó. Nó vừa gỡ tay Đạc ra, vừa trợn mắt lên vừa dọa:

- Mà mà bám lấy tao, tao quăng xuống kia ngay. Muốn gãy cổ thì bảo ông?... Ôm lấy cái này, mau lên! Ôm lấy! Rồi tao ngồi sau lưng mày, giữ lấy mày, không ngã đâu mà sợ... Nào! Chúng ta đi tàu... tu tu tu! Tu tu!...

Đạc đành phải nhận cái trò chơi nguy hiểm ấy. Nhưng Lộc đã vội vàng xuống đất và lôi cái thang ra chỗ khác khanh khách cười. Vừa lúc bọn trẻ ở ngoài ngõ ngang về. Lộc chạy ra gọi chúng. Lộc chỉ cho chúng thằng Đạc ngồi trên nóc bếp:

- Chúng mày xem: thằng Đạc đi tàu bay kia kìa!

Chúng cười ầm ĩ. Duy có Tiền hoảng sợ kêu lên:

- Trời đất ơi! Khổ quá! Mày làm vỡ đầu nó ra bây giờ... Hiền ơi!

Tiền kêu cứu Hiền. Nhưng Hiền cũng chẳng biết làm sao nốt. Có cái thang thì thằng Lộc giữ, dọa dứa nào động đến thì đánh cho vỡ mặt. Vả lại thang làm gì? Hiền chưa chắc dám trèo lên. Càng không dám bế đạc mà trở xuống. Đạc vẫn ôm chặt cái ống khói mà gào khóc. Lũ trẻ con nhốn nháo. Tiền chấp tay lạy Lộc. Lộc khanh khách cười. Mặt Hiền đỏ bừng lên vì tức Lộc. Nó

chạy một mạch về cửa nhà ông Hai Mợn. Nó không mách bà Hai; nó ghét bà Hai lắm. Nhưng nó ra hiệu cho Cám theo nó. Cám ngơ ngác. Nó nắm lấy tay Cám mà kéo đi. Cám gật đầu và chạy theo. Vừa thấy Cám, Lộc ù té chạy. Lũ trẻ không cười nữa, vì cái mặt Cám hầm hầm, trông sợ lắm, Hiền chỉ lên thẳng Đạc. Cám trợn mắt há hốc mồm, rung rung cái đầu. Ấy là Cám hình dung nỗi sợ. Hiền chỉ vào cái thang, Cám hiểu. Hấn bắc thang trèo lên nóc bếp. Hấn bế thẳng Đạc xuống rồi cứ chấp nguyên ở nách, chạy một mạch về nhà bà Hai. Lũ trẻ ào ào chạy theo...

Có lẽ Cám lấy việc ấy làm khoái lắm. Suốt ngày, hấn chạy lăng xăng hết nhà nọ đến nhà kia. Gặp người nào hấn cũng múa may chân tay, trợn mắt, há mồm, lúc lắc đầu, cố diễn đạt tất cả các việc đã xảy ra. Ai cũng biết chuyện rồi, nên ai cũng hiểu ngay. Họ gật đầu, cười. Cám thích chí vì đã làm được cho người ta hiểu cũng cười bằng cả nét mặt và tay chân...

Cả buổi chiều, Cám có vẻ ngóng mẹ Hiền. Người ta đoán thế, bởi thấy hấn thỉnh thoảng lại nhìn vào nhà thị. Hấn làm như người sốt ruột đã đến thành nỗi bức rứt. Và khi vừa trông thấy bóng dáng mẹ Hiền đội một cái thúng về, hấn chạy theo ngay. Hấn đỡ đội xuống giúp thị. Rồi không còn để cho thị kịp ngạc nhiên, hấn hấp tấp nhắc lại tất cả những nét mặt, những cử chỉ hấn đã dùng để kể câu chuyện thẳng Đạc ngồi trên nóc bếp. Người đàn bà ngó mặt ra không hiểu. Cám tức lắm. Mặt hấn nhăn nhó một cách đau khổ ảm ức. Ngón tay hấn hơi run run một chút. Nhưng hấn cố bình tĩnh, diễn lại ý của mình lần nữa. Người đàn bà vẫn không hiểu nốt. Mắt Cám đỏ bừng lên. Hấn thành sừng sộ, bình bịch chạy ra lại chạy vào, in như một con hổ lồng lộn trong cái cũi. Mẹ Hiền hoảng sợ. Thị tưởng hấn muốn tìm một cái gì để phang vào đầu thị. Và thị ngờ rằng chính thị hay con thị đã vô ý làm thiệt hại gì đến hấn. Nhưng Hiền về. Cám mừng lắm. Hấn vỗ lấy nó. Bộ mặt co rúm của hấn giãn ra. Hấn tươi cười chỉ vào Hiền mà ra hiệu. Mẹ Hiền vẫn không hiểu. Nhưng Hiền hiểu, Hiền tủm tủm cười. Hiền nói cho mẹ nghe tất cả những điều Cám muốn nói. Trong khi Hiền nói, Cám nhìn mặt mẹ Hiền. Nét mặt thị cứ linh động dần dần do sự hiểu biết dần dần câu chuyện. Đến khi thị hiểu cả, thị cười rữ rượi. Cám cũng cười. Nhưng hấn chỉ cười một chút rồi mặt hấn lại đỏ bừng lên. Hấn đột nhiên chạy trốn. Một lát sau, mẹ Hiền thấy hấn ngồi trước cửa nhà bà Hai Mợn, lấm lét nhìn trộm mẹ con thị. Mắt hấn bẽn lẽn. Hấn có vẻ hiểu rằng: mẹ con thị đang nói đến hấn và cười hấn. Thị sinh ái ngại. Thị lục thúng bánh lấy quà cho con. Đó là một khúc sắn tàu. Thị lấy dao cắt làm đôi, đưa một nửa cho Hiền.

- Phần con đây.

Hiền nhìn nửa kia như muốn hỏi: thế, còn đây?...

Thị đưa hết cho con, khẽ bảo:

- Con chạy đi đưa miếng này cho ông Cám...

Và thị cắt nghĩa:

- Ông ấy có gì ăn cũng cho con; con có gì chỉ ăn một mình, phải tội.

Hiền vâng lời mẹ. nó cầm miếng sắn tàu chạy sang nhà bà Hai Mợn, đưa cho Cám. Cám xua tay, lắc đầu, không chịu lấy. Hiền bỏ vội vào lòng hắt, chạy về. Nhưng Cám lại chạy sang tận nhà, trả lại Hiền. Mẹ Hiền ra hiệu cho Cám ăn. Cám lắc đầu. Hiền phụng phịu, lườm Cám để tỏ ý: Cám không ăn thế, Hiền giận đấy. Rồi nó lại nhét miếng sắn vào tay hắt. Hắt do dự một chút rồi cầm vội. Nhưng hắt chỉ bẻ một mẩu con ăn rồi lại trả Hiền. Hắt phưỡn bụng ra rồi lấy một ngón tay gõ vào. Hiền cắt nghĩa cho mẹ hiểu:

- Ông ấy bảo: ông ấy còn no lắm.

Mẹ Hiền nhìn Cám cười tủm tỉm. Cám cũng cười. Hiền muốn đùa Cám, dí miếng sắn vào mồm hắt, bắt ăn. Cám giằng tay nó xuống. Mẹ Hiền sợ Cám giận, khẽ phát vào lưng con, mắng:

- Đừng láo thế? Mà chỉ hỏn.

Cám vừa cười vừa xua tay để bảo mẹ Hiền đừng đánh nữa. Rồi Cám bế thốc Hiền lên, đặt nó ngồi vào lòng, vuốt ve hôn hít. Mẹ Hiền cảm động. Một chút nước mắt ứa ra, rơm rớm. Cám nhìn thị. Đôi mắt hắt, mới đầu căng ra vì ngạc nhiên, dịu dần dần. Rồi chúng cũng rơm rớm ướt. Nhưng đồng thời mặt hắt đỏ lên một chút. Hắt nhắc vội Hiền cho đứng xuống, rồi chạy ra ngoài đột ngột, khiến người đàn bà giật mình nhìn theo.

Ít lâu sau mẹ Hiền không đi buôn với bà Ngã nữa. Thị đi làm nhà máy. Đầu mỗi tụi bà Hai Mợn. Bà Hai thấy thị và bà Ngã thân nhau thì có vẻ không bằng lòng. Thoạt tiên bà không bằng lòng thị. Bởi vì thị đến đây, bà giúp đỡ cho nhiều. Đã đành bà chẳng giúp tiền, giúp gạo gì, nhưng bà chỉ bảo dùm. Bà thuê hộ nhà, bà có lòng săn sóc lắm ấy thế mà thị nở xủ cái lối qua sông phụ công. Yên thân một tí là thị quên tất cả. Thị chỉ biết đi lại ton hót con mụ Ngã. Thị coi bà chẳng khác gì người dung. Vậy là bà ghen. Nhiều người có cái thói ghen vu vơ như vậy. Bà giận luôn bà Ngã. Bởi vì bà nghĩ rằng: khi con đã trắng mắt kia chưa đến thì bà Ngã với bà vốn hai người tử tế. Một đôi khi có thiếu tiền đong gạo bà Ngã vẫn thậm thọt chạy sang nhà bà vay tạm. Nếu bà có, chẳng bao giờ bà tiếc. Khi một vài đồng, khi dăm ba đồng. Lần thì bà Ngã trả ngay, cũng có lần hàng nửa tháng. Nếu bà không ăn đến, chẳng bao giờ bà nở cắt mồm đòi. Lờ lãi không có một đồng xu nhỏ. Nói thế nghĩa là bà Ngã được nhờ bà nhiều lắm. Nhưng từ ngày bám được thị, bà Ngã đã có chỗ khác để nhờ rồi. Bà không cần đến hàng xóm cũ nữa... Tính bà Hai Mợn vốn đa nghi, nên bà cứ nghĩ quẩn quanh như thế. Rồi bà đoán rằng: mẹ Hiền có nhiều tiền. Có nhiều tiền nên con mụ Ngã nó mới bám chẳng chẳng như vậy. Đứa nào dại thì được chết. Con mụ Ngã nó chẳng vừa đâu nhé. Đánh đôi với nó thì có ngày giẻ rách cũng chẳng còn

mà đeo...

Bà Hai Mợn thấy bà cần phải làm một việc phúc đức. Một buổi tối bà đến chơi nhà Hiền. Bà làm như vô tình đi qua, thấy mẹ Hiền ngồi rồi thì tạt vào nói chuyện chơi. Bắt đầu bà hỏi thị xem hôm nay có phát tài không! Rồi bà hỏi loanh quanh xem lỗ lãi thế nào? Sau cùng bà mới ngồi lại gần với thị và thì thầm nói khẽ:

- Chỗ chị em tôi hỏi thật: chị đi với bà Ngã thế thì buôn chung hay buôn riêng?

- Thừa bà, cháu mới theo bà ấy đi cho quen thôi đấy ạ.

- Đã đành, nhưng vốn của cả hai người, hay của một mình bà ấy?

- Vốn của bà ấy tất.

Bà Hai thất vọng nhưng bà còn hỏi gặng:

- Thế thì chị đi với bà ấy chẳng xơ múi gì à?

- Có đấy ạ; hôm nào kiếm ăn được, bà ấy cũng cho cháu hào chỉ hay hơn hào chỉ.

Bà Hai bĩu môi ra...

- Thế mà chị không phải góp đồng vốn nào thì tôi chả chịu. Chẳng hóa ra bà ta dạy lắm...

Mẹ Hiền nhe răng ra cười.

- Cháu nói thế, chứ cháu cũng góp với bà ấy vài đồng bạc.

- Tưởng nhiều kia chứ vài đồng bạc thì chả lo.

Mẹ Hiền đột nhiên sầm mặt lại. Thực ra thị đưa gửi bà Ngã những hơn chục bạc. Một chút nghi hoặc thoáng qua đôi mắt thị. Bà Hai ghé mồm sát tai thị bảo:

- Tôi cứ áy náy mãi. Sợ chị nhẹ dạ, có đồng nào đưa hết cho con mẹ ấy. Này, nó lìm nhĩm thế nhưng chẳng phải vừa đâu. Con người lèo lá lắm! Nói thì như chực sẻ cửa sẻ nhà cho người ta nhưng rút lại thì nó chỉ chực lường đảo của người ta về nuôi chồng con đấy.

Mẹ Hiền cười nhạt, bà tiếp.

- Tôi nói ra thì chắc chị cũng cười tôi là con người bộp chộp. Nhưng cười thì tôi cũng nói. Tính tôi như vậy. Tôi không thâm hiểm như ai được. Chị mới đến đây lạ nước lạ cái đã biết kẻ hay người dở thế nào. Tôi biết mà không nói thì về sau chị trách. Tôi với bà lang nhà chị có phải người ở đâu đâu? Có phải không hở chị?

- Vâng ạ, bà có lòng yêu con nên bà mới nói.

- Ấy thế... người khác thì tôi chỉ mặc đời bên, tội gì mua việc cho mang thì mang oán? Này con

mẹ nào chứ con mẹ ấy nó mà biết tôi nói chẳng sai nó chứ.

- Có!...

- Đấy, rồi chị xem. Nó ra phết đấy!

- Ra phết hay không ra phết thì bà bảo làm gì? Cứ phải thế thôi. Mình có thì người ta mới nói. Với lại bà bảo con thì con biết, chứ bà ấy làm sao mà biết được.

- Thì đã hẳn... Nhưng tôi cũng nói thế cho chị biết kéo chị lại xung xung bảo nó là tôi bảo, để nó chửi vào mặt tôi...

- Có!... Ai lại thế?

Bà Hai híp cả hai mắt lại cười to. Câu chuyện kín đáo đến đây là hết. Hai người lại trao đổi với nhau những câu nói rất nhàm về thời tiết, về sự khó làm ăn với cái nông nổi ruồi nhiều mặt ít... Rồi bà Hai ra về. Câu chuyện ấy chẳng biết lỗ ngách nào lọt đến ta bà Ngã. Bà Ngã giận thâm tím mặt. À, thì ra ở với nhau mười năm trời cũng không rõ được lòng nhau. Bà vẫn tưởng cái con dĩ già ấy nó chỉ dĩ mà thôi. Không ngờ nó lại nham hiểm nữa. Ờ, gặp mình thì nó nói nói cười cười xon xớt. Ấy thế mà vắng mình một cái là nó trở mặt nói xấu mình ngay được. Sao thiên hạ lại có những đứa ngựa mồm như vậy? Người ta chẳng ăn lường ăn quịt của ai nó cũng đặt điều nói vu cho người ta được... Bà giận lắm, giận cả mẹ Hiền bởi vì thị đã nghe không mắng tát vào cái mặt đứa hay xui xiểm. Thị lại nghe chuyện nó. Thị lại thì thầm, thì thào với nó. Thị lại tưởng nó là người thân thiết với bà lang... Cha mẹ kiếp. Ngày xưa nó với bà lang lại không vẫn đọc tên đọc tuổi nhau ra mà chửi! Bà Ngã còn nhớ lắm. Bà nhớ có lần chẳng biết đôi bên lung túng với nhau về tiền thuốc, tiền thang thế nào mà họ nháy cẳng lên, vỗ đùi đen đét, xía xói vào mặt nhau. Họ nhiếc nhau chẳng còn thiếu gì. Thật là đến điều... Những người biết chuyện đã ai quên? Ấy thế mà bây giờ nó đã dám leo lên cái mồm bảo: nó nghĩ đến tình bà lang trước. Nó dám bảo người ta lèo lá. Nó lại không lèo lá bằng nghìn người ta. Giá có phải là con người biết nghĩ thì mẹ Hiền thấy nó nói một tiếng là phải bảo thẳng ngay vào mặt nó: "Tôi với bà Ngã xưa nay vẫn tử tế với nhau; bà đừng nói thế mà mang tiếng; bao giờ bà ấy có ăn quịt của tôi thật, sẽ hay... ". Thế thì đời nào nó còn dám nói. Nhưng khốn nỗi cũng tin lời nó (không tin mà lại chuyện nhỏ, chuyện to mãi vậy). Mới biết mẹ Hiền cũng tệ. Bà Ngã quả là một người thâm. Bà chưa vội nói ra. Bà cứ tảng lờ như chẳng biết gì. Để xem mẹ Hiền sẽ xử trí như thế nào? Ý bà muốn rằng thị sẽ nói lại với bà tất cả, thị sẽ cười bà Hai Mọn; thị sẽ bảo: "Xui xiểm ai chứ xui xiểm tôi với bà thì được mỗi mồm mà chẳng ăn thua gì: chúng ta có phải là trẻ đâu?". Nhưng mẹ Hiền đã không làm thế, đã không nói thế. Thị ngấm ngầm dò xét. Ít ra đó là ý bà Ngã. Khi người ta đã để tâm ngờ ai thì tự nhiên người ấy thành ra đáng ngờ, mẹ Hiền và bà Ngã đối với nhau có sự giữ gìn hơn trước. Ác cảm lảng vảng trong không khí. Mẹ Hiền cho là bà Ngã

toan trở mặt để vờ món tiền của thị. Thị sinh lo lắng. Một hôm thị ngỏ ý muốn đòi về. Bà Ngã nghĩ bụng ngay: “Đã biết mà!...”. Bà sầm mặt trả lời.

- À, thế ra chị sợ tôi quịt lắm nhỉ? Hừ!...

Mẹ Hiền vội chối:

- Sao bà nói thế? Nhà cháu phải tiêu nên mới dám hỏi bà đấy thôi. Nếu nhà cháu sợ đã chẳng...

Bà Ngã nói lấp ngay đi:

- Thôi được! Chị không cần phải nói nhiều!

- Nhưng sao bà lại nói những lời như thế?

- Tôi nói sao? Tôi chỉ bảo chị sợ tôi quịt, không dám tin tôi thì tôi lo tôi trả chứ sao?

- Khổ quá! Cháu có...

- Thì chị đòi nợ của chị, tôi xin nhận rồi tôi trả. Có việc gì mà khổ!

Mẹ Hiền chép miệng:

- Thôi cũng được! Bà muốn bảo sao tùy bà. Mới có thế mà đã bẻ mè ra ngáo được!

Bà Ngã trở nên gắt gỏng; bà hỏi vặn:

- Thế nào là bẻ mè ra ngáo? Tôi hỏi chị có đòi nợ tôi không nào?

Mẹ Hiền cũng thêm khùng

- Tôi có đòi!...

- Ờ, thế còn gì nữa?... Hừ chị không phải lo chị ạ. Chị hãy bình tâm thư cho tôi ngày một ngày hai tôi xin chạy đủ để hoàn chị. Tôi túng thì túng thật nhưng chưa đến nỗi nào.

Thế là cuộc bất hòa đã công nhiên. Sáng hôm sau, bà Ngã đi bán hàng một mình. Bà không gọi mẹ Hiền. Luôn mấy hôm như vậy. Mẹ Hiền cũng có thể làm hàng đi riêng được, nhưng chưa muốn; thị còn bực mình lắm. Bực đến quên cả sự làm ăn. Có lần thị thấy như hối hận. Thị oán thầm bà Hai Mọn. Nhưng oán bà Hai thì phải oán cả mình. Ai bảo mình nhẹ dạ nghe bà ấy? Ít người thành thực đến nỗi dám nhận mình có lỗi. Bởi vậy thôi không oán thị. Thị không oán thị thì thị không có quyền oán bà Hai. Tất cả lỗi thành thử lại về phần bà Ngã. Chỉ có bà Ngã là không phải. Nào thị đã nói nặng gì bà ấy? Thị mới chỉ hỏi tiền của thị, thị cho vay thì thị có quyền hỏi lắm. Có sao bà Ngã cố vin vào cái việc nhỏ mọn ấy mà không bằng lòng?... Dù sao thị cũng buồn. Khi người ta sinh ra để mà yêu nhau chứ không phải để mà ghét nhau. Đáng lẽ bà Hai Mọn cũng phải nhận ra lẽ ấy. Khi hai người còn quấn quýt nhau bà muốn họ ghét nhau. Họ

ghét nhau rồi thì bà thấy hả lòng một chút thật. Nhưng chỉ một chút thôi. Rồi khó chịu ở đâu lại đến. Bởi vì bây giờ nhìn thấy họ bà tự nhiên ngượng ngịu. Bà cố tránh cái nhìn của họ. Cái nhìn cứ sa xuống đất, như chỏ nặng ghét thù. Ấy thế chính bà Hai cũng buồn. Bà cố đổi nỗi buồn ấy ra nỗi giận. Bà giận bà Ngã lắm. Cái con mẹ ấy thấy ai có tiền là bám riết để tìm cách mà bòn rút. Giá cứ im đi cho nó bòn rút người ta thì nó bằng lòng đấy. Không im thì nó sung mặt lên bằng cái thớt. Nó sung mặt lên thế chứ sung nữa cũng chẳng làm gì bà sốt. Bà nhất định không để cho nó lừa người ta. Như vậy tức bà là ân nhân của mẹ Hiền. Có lý nào mẹ Hiền nữ giận bà. Hay có giận thì cũng chỉ là do thị sợ rồi bà Ngã ra thì không làm ăn gì được. À, nếu vậy thì dễ lắm. Bà đã làm ơn thì bà làm ơn cho chót. Bà sẽ kiếm việc làm cho thị. Những chỗ quen thuộc bà nhiều lắm. Bà lại thậm thọt đến nhà mẹ Hiền để bàn với thị. Cố nhiên là thị hoan nghênh lắm. Bởi thị đi bán hàng mà kiếm ăn cũng được, nhưng lại mang tiếng là nhờ bà Ngã dạy buôn bán nên mới tìm nổi miếng ăn. Không thích lắm, chi bằng đi làm một việc gì khác hẳn. Có mấy dăm mươi đồng chạy trượt thì cũng vui lòng mất. Đằng nào chả thế? Nó cũng như cái vốn mình bỏ ra... Nếu vậy thì được lắm. Bà Hai đã chạy cho thị một chân làm máy tơ. Lẽ tất nhiên bà Ngã càng căm. Kẻ mồi chài mối lái đã hiển nhiên là bà Hai Mợn. Bà Ngã gọi mẹ Hiền sang nhà, tính toán tiền nợ, còn bao nhiêu trả tất. Trả xong rồi, bao nhiêu lời mát mẻ mới tuôn ra. Mẹ Hiền chỉ cố nhin cho yên chuyện. Nhưng bà Ngã không dễ dàng quá thế. Bà tấm tức đã lâu, sở dĩ bà vẫn phải ngậm tăm là vì bà chưa xoay được tiền trả nợ. Phải trả, để tỏ rõ mình không phải là con người lừa lật đã. Rồi sẽ nói. Thế nào cũng nói. Nếu im đi tất chúng cho mình là đũa ngu. Vậy mẹ Hiền đã biết cái trái của thị, không dám hé răng đáp lại nửa lời, thì bà cũng tha cho. Nhưng còn cái con mẹ thị kia! Con mẹ thì là bà Hai Mợn. Chẳng phải mẹ mà lại thế!... Bà Ngã nhất định nói vào mặt cho con đĩ già ấy biết. Bà nói thật. Bà xung xung bảo bà Hai thế này.

- Bà Hai ạ, tôi ở cái xóm này có đến quá mười năm, chưa đảo điên với một đồng xu. Ấy thế mà chết mẹ nó, có đứa dám bảo với chị Hiền rằng tôi là con người quay quắt.

Bà Hai trợn mắt lên:

- O hay! Bà này lắm chuyện chưa! Bà chửi tôi đó phỏng?

- Tôi không chửi bà, tôi chửi cái đứa nào nó bảo tôi quay quắt.

- Mặc thầy bà với nó, việc gì đến tôi? Tôi không rỗi hơi nghe những chuyện lời thôi của nhà bà. Bà đều vừa vừa chứ.

Ấy thế là bà Ngã gào thật to.

- Tôi không đều! Tôi chửi cái đứa nó hay bịa đặt; tôi chửi cái đứa nó nói cho trai bỏ vợ gái bỏ

chồng... không đứa nào cấm được tôi!

Muốn tỏ ra rằng không đứa nào cấm được bà, bà lớp lóng chửi luôn câu nữa. Bà Hai chửi lại. Cuộc đấu khẩu thành kịch liệt. Họ nhảy vào nhau. Người nó búa lấy tóc người kia. Hai mái tóc sổ ra. Hai người vừa gào lên vừa giăng giụa. Bà Hai Mợn vừa khỏe lại vừa thạo cái việc đánh nhau hơn. Bà vẫn thường ngày theo dượt với ông chồng. Bà xoắn được tóc bà Ngã trước, dúm đầu bà Ngã xuống. Bí thế, bà Ngã kêu ằng ặc, vừa thúc đấm tay vào bụng đối phương. Trẻ con chạy đến xem. Thằng Lộc nghe chừng khoái lắm. Nó cò căng nhảy xung quanh, như một giám khảo cuộc đấu võ, miệng reo hò để trợ oai. Cái hứng đánh nhau của nó mỗi lúc một bùng thêm. Nó đá đít bất cứ một thằng bạn nào đứng hờ hơ, rồi vừa cười vừa giơ nắm tay ra. Nhưng chẳng đứa nào đánh lại nó làm gì. Đứa nào cũng chỉ khoạm mặt lại, văng tục rồi lảng tránh. Lộc lại đành nhảy loi choi chung quanh bà Ngã và bà Hai Mợn. Cả hai bà cũng đã nhọc. Những cào, cấu đã bớt hăng. Họ vừa vằn nhau vừa thở hỗn hà hỗn hển. Bỗng Lộc trông thấy con Tiền đang xục xị. Lộc vội nắm lấy hai vai nó đẩy vào, rồi rít lên.

- Đánh hôi đi! Đánh hôi đi! Đánh hôi đi!...

Nó chỉ cho con Tiền cái bụng mỡ của bà Hai.

- Tổng vào đấy! Tổng vào đấy!

Con Tiền chực chạy ra. Lộc đẩy mạnh nó một cái dúm và cạnh sườn bà Hai Mợn. Lũ trẻ vỗ tay cười ầm ĩ. Tiền lúng túng ngã ngời xuống đất. Tí nữa thì nó bị bà Hai giẫm bẹp. Lộc thấy nó lờ đờ thế, lấy làm tức lắm. Nó gào lên.

- Bà lấy căng mà lôi! Bà lấy căng mà lôi!...

Và bởi Tiền chậm nghe theo, nó không còn nhịn nổi, xông vào ôm lấy một chân bà Hai, mím chặt môi lại, kéo bà Hai xoạc căng. Cả một xúc thịt nặng nề đổ xuống, đè lên bà Ngã. Bà Ngã búa lấy quần bên địch.

Nghỉ làm, ông Ngã xếp chày đục xong, vội vàng lên gác tìm ông chủ. Ông chủ đang mải tính toán gì. Một tay ông chỉ vào quyển sổ làm bằng một quyển vở học trò. Tay kia ông cầm một cọc trình, xĩa làm hai ba hàng trên bàn tay, thay cho các bàn tính mà người ta nghe lách cách trong các hàng thuốc bắc. Mồm ông lẩm bẩm. Ông Ngã định lên vay đồng bạc để lúc về uống rượu. Ông đã định ba, bốn hôm nay. Bởi ở lối về nhà ông, có một hàng thịt chó vừa mới mở. Có bàn ghế hẳn hoi. Trông đường hoàng lắm. Mà nghe chừng người ăn cũng khá đông. Lão chủ khoe: mỗi ngày giết đến hai cày, có ngày ba, mà chẳng ngày nào ế; chỉ được cái hẳn làm thịt cày rất thạo, sạch sẽ và kỹ lưỡng, lòng, tiết canh, tái, luộc, xáo, chả, món nào cũng khéo. Ông Ngã muốn ăn thử xem hẳn nói thực hay nói khoác. Bực một nỗi lớp này hàng ế quá. Ông chủ méo cả mặt.

Đầy tớ xin tiền chợ lần nào cũng gắt om sòm. Thợ khó lòng mà vay tiền được. Ông Ngã càng khổ lắm. Ông đã vay vợi nhiều. Bởi vậy, ông cố nuốt nước dãi, không dám hỏi. Nhưng hôm nay vừa bán được cỗ ngai. Gần chục bạc, tội gì mà chẳng hỏi vay một đồng bạc tiêu!...

Ông Ngã há mồm ra chục nói. Ông chủ không cho nói. Ông cau mặt chắc chắc lười ra ý bảo: “Để yên cho người ta tính kéo lẫn”... Ông Ngã đành lại ngậm mồm lại vậy. Ông đứng đợi. Nhưng lâu quá, thấy sốt ruột. Ông chủ thì tính hết trang này đến trang khác, thấy sốt ruột. Những trang chữ dài dằng dặc. Chẳng còn phải đến 20 phút nữa. Đứng làm chết gì ở đây. Ông Ngã lẳng lẳng xuống cầu thang, ra nhà ngoài, ra cửa. Đèn phố đã bật. Ông nhìn một ngọn ngay ở trước cửa nhà. Nó giống một con mắt mở trừng trừng, mà đàn muỗi nhấp nhính ở chung quanh dọa chọc vào cũng không làm chớp được. Ấy là ông nhớ lại một trò chơi ông vẫn chơi ngày còn bé. Nhưng gió thổi. Ông Ngã rùng mình một cái, vợi chạy tọt vào một cái nhà hàng xóm. Ở đấy còn có lửa. Một bọn năm sáu người bó gối chung quanh một cái điếu, đang cười hí hí. Ông Ngã nhận ra cái giọng nói lừng khùng của Bút đang kể chuyện Tiết Đình Sơn bị Phàn Lê Hoa đuổi. Bút cười ngoác miệng ra, để hở những chiếc răng cái mả, rồi gật gù kể tiếp: “... Ấy thế phúc làm sao cu cậu lại gặp ngay được một anh vác cuốc. Anh vác cuốc hỏi: Ông này chạy đi đâu mà thờ như bò thế? Tiết Đình Sơn mới chấp ngay tay vào, lạy van anh vác cuốc, xin anh ta nghĩ cách gì cứu, kéo con Phàn Lê Hoa nó đuổi kịp thì bỏ xù với nó. Thì ra cái anh vác cuốc cũng anh hùng lắm. Anh ta bổ cái lát cuốc vào cái cây to tướng. Ở ngay chỗ hai người đang đứng, nậy ra một mảng thật to. Anh ta bảo Tiết Đình Sơn: rúc ngay vào! Tiết Đình Sơn rúc vào rồi, anh ta lại đẩy cái mảnh cây vào như cũ, để con Phàn Lê Hoa không biết. Nhưng thế nào, con Phàn Lê Hoa lại biết. Nó giơ một ngón tay ấn vào miệng vỏ cây (nó xỏ mà!). Một mảnh cây thụt hẳn vào. Ôi trời ơi! Bấy giờ anh cu Tiết Đình Sơn ta đứng trong bị kẹt đau quá mới kêu thốc cha lên. Không kêu nó ấn thêm lúc nữa thì bỏ mẹ!...”. Bọn nghe cười lăn lộn. Ông Ngã cũng bật cười theo. Nghe tiếng ông cười, Bút nhìn lên:

- A, ông Ngã! Vào đây ông.

- Đẳng ấy cứ kể đi. Rồi sao nữa? Kể đi cho tớ nghe nhờ với.

- Thì ông ngồi xuống đây.

- Ấy không chứ lì! Nó nậy miếng vỏ cây ra. Anh cu Tiết Đình Sơn gần chết bẹp. Ấy là sức nó, mới còn sống sót, chứ bọn mình thì chết đứ đừ rồi. Cu cậu không còn trốn đâu được nữa, đành đứng trơ khấc. Con Phàn Lê Hoa chỉ cho một lát kiếm là chết. Nhưng nó không chủ giết. Nó mê đặc Tiết Đình Sơn mà lại... Nó mới liếc tình cu cậu, hỏi nhõng nha nhõng nhẽo “chết chưa”.

Những tiếng cười rú lên. Họ ao ước cảnh Tiết Đình Sơn lúc ấy. Một anh bảo:

- Thật sướng tình tình tình con người!

Một anh khác vượt cái cằm lún phún râu của ông Ngã, ngoẹo đầu đi, lúng liếng con mắt, cố lấy giọng ỏn ẻn bắt chước tiếng con gái hỏi.

- Chết chưa?

Chúng lại cười ran. Ông Ngã chỉ mỉm mỉm. Lúc không say ông bình tĩnh lắm. Tiếng cười rất ôn hòa, bật lên do một bên kẽ mép hơi tách ra một chút, thành những “hừ hừ” rung rung như tiếng trốn tây. Ông hăm được cái vui trước nhất. Ông giục Bút:

- Rồi sao nữa?

Bút dặng háng. Tiếng đờm sòng sọc trong cổ hẳn. Nhổ xong hẳn liếm môi luôn mấy cái. Mọi người lại ngồi im. Hẳn bắt đầu kể tiếp. Người ta nghe không biết chán. Bởi vì Bút kể chuyện rất tài. Hẳn bịa rất trơn tru, và biết dùng nét mặt và điệu bộ để giúp sức cho lời nói. Ông Ngã mãi nghe quá, ngồi đến tận bảy giờ. Chuông đồng hồ đánh làm ông sực tỉnh. Ông đứng phắt lên, hoảng hốt chạy về. Ông suýt va phải thằng Hoán đang đứng thập thò ở cửa. Ông hỏi nó:

- Xong chưa mà?

- Cái gì xong?

- Ông chủ...

- Ông chủ đi xuống cô đầu rồi.

Ông Ngã trợn mắt lên nhìn nó chằm chằm

- Có thật thế không?

- Thật ạ! Ông ấy mới bập bẹ trống, đang ham bằng chết. Mấy hôm nay không có tiền đi hát nên gắt như mắ m thối. Hôm nay bán cổ ngài thế nào chả đi?

Ông ngẩn người. Nhưng ông cố bám lấy cái hy vọng cuối cùng. Hoán lòe ông. Ông đẩy nó ra, bước phứa vào, xăm xăm lên thang gác. Nhưng ông chủ đi rồi thật. Chỉ còn thằng cháu đang đứng phì phèo hút thuốc lá, ý chừng của ông bác còn bỏ sót...

- Ông ấy đâu rồi mà?

Nó hếch mồm lên, thở khói rồi vừa cười vừa nhúng nhằng.

- Ông ấy ấy à? Bây giờ thì đang thế này này...

Nó bắt chước cái điệu gảy đàn và đập trống mồm kêu:

- Thằng nào! Thằng nào! Tao! Tao

Rồi nó duỗi cái cổ ra, bắt chước cô đầu hát:

- Hồng hồng tuyết tuyết...

Ông Ngã hoàn toàn thất vọng. Ông văng tục. Ông vù vù xuống thang gác bình bịch. Những tấm ván gác rung đi. Bát chén để trên cái tủ chè kê trên gác, chạm vào nhau kêu lách tách. Ra đến đường, ông Ngã vẫn còn lấm bầm. Ấy là ông rửa thềm ông chủ. Cái thằng cha chỉ nghĩ đến cái vui của nó! Nó chỉ biết có tiền là đi hát, còn người ta hỏi vay một đồng bạc thì chỉ lờ tít đi. Cái lúc ế hàng, nó khinh thợ như cái rác. Làm như thợ nhà nó chỉ ăn hại nó. Ấy thế mà đến lúc nhiều đồ đặt, cấm khỏi nó hò người ta làm đêm đến nhòen mắt ra. Mẹ kiếp! Ông chỉ sợ hàng không còn lúc đắt, chứ nếu còn lúc đắt thì ông không sợ. Nay ông sẽ bảo vào mặt cho mà biết. Ông sẽ bảo: ông đau lưng lắm không làm được, ông muốn nghỉ; có kịp hàng cho khách lấy thì kịp, mà không kịp thì kệ cha hàng với khách! Có can gì đến ông? Ông cứ bảo hấn thế, cho nó biết. Nó làm gì tốt? Lúc ế hàng, nó đã khỏe làm bộ lắm, thì lúc đắt hàng ông cũng làm bộ chơi.

Ông vừa lau bậu vừa đi, những lúc tức người ta đi nhanh lắm. Chẳng mấy chốc đã tới cửa hàng thịt chó. Khách ăn ngồi chật ních. Hơi chả bốc lên thơm điếc mũi. Ông Ngã thấy một cái gì ú lên đầy miệng: ấy là cái tức. Ông tức thật. Mặt ông tím lại. Đôi môi ông mím chặt. Đầu ông lao về phía trước.

Ông bước vội cho qua cái chỗ mà giá chỉ có đồng bạc là ông có thể dừng lại và ung dung ngoắt vào. Ông về nhà. Chưa đến nhà, ông đã được biết cái chuyện vợ ông đánh nhau với bà Hai. Lửa cháy đổ dầu thêm. Ông tưởng ông có thể đập đầu bà Ngã xuống, dận gót chân lên cái cổ bà, đánh cho bà nát người ra! Khổ thân ông, vợ với con!... Vợ với con thế này thì ông chết mất!... Ông nghiêng răng kêu ken két. Ai cũng tưởng ông nắm chân bà Ngã mà giận đầu xuống gạch ngay lập tức.

Nhưng không phải. Ông chưa đánh vội. Ông hò rượu. Khởi đầu tất cả các trận đánh nhau là cú rượu. Bà Ngã, tối hôm nay muốn lấy lòng chồng, đã mua sẵn nửa chai. Lại mua thêm cả một hào lòng. Rượu với lòng chẳng được ngon như thịt chó nhưng nhắm tạm thì cũng được. Ông Ngã lẳng lẳng ngồi xuống uống. Ông uống rất nhanh. Nhắm cũng nhanh. Thì đã bảo: những lúc tức người ta làm cái gì cũng nhanh chóng cả. Chỉ một thoáng là đĩa lòng đã hết nhẵn. Ông liếc mắt nhìn bà Ngã. Ôi giá bà Ngã biết! Giá bà nhanh nhẹn chạy đi mua ngay một hào thịt chó về cho ông ấy nhắm! – Nhưng bà không biết. Bà tưởng bà đãi ông thế đã hậu lắm. Bà vững dạ. Thành thử ông Ngã chẳng còn gì nhắm. Ôi! Cũng được!... Ông nhắm bằng cái tức. Ông uống hết nửa chai rồi. Ông giốc ngược cái chai trên cái chén và đưa mắt nhìn bà Ngã. Nhưng bà Ngã vẫn không trông thấy. Tội nghiệp cho người đàn bà quá! Bà cứ đinh ninh rằng một hào lòng với nửa chai rượu đã chu tất lắm, chẳng còn phải lo gì nữa. Bởi vậy ông Ngã tung cái chai lên. Cái

chai rơi xuống thêm gạch kêu choang. Bấy giờ bà Ngã mới giật mình. Bà sững sốt nhìn chồng. Ông chồng vẫn lăm lì. Bà đoán ngay là ông say quá, nên lỡ tay để tuột cái chai. Bà đã chực gào lên. Nhưng chợt nhớ ra rằng bà đang muốn tránh cơn giận của chồng, bà chỉ chép miệng vừa cười vừa bảo.

- Ông đèn tôi đi! Tôi mua rượu cho ông uống, ông còn đập chai của tôi ra à?...

Ông Ngã chỉ gườm gườm đôi mắt. Bà vội đến nhặt những mảnh chai để vứt đi.

Một tay bà vịn vào đầu gối của ông chồng. Ấy là một cách làm duyên. Nhưng ông Ngã lại chớp ngay lấy cổ tay bà vợ và đột nhiên ông hỏi:

- Ai bảo mày đánh nhau?

Bà Ngã chưa kịp trả lời sao. Bà bực quá. Bà nghĩ tiếc công bà tử tế. Một hào lòng với nửa chai rượu chui vào miệng ông Ngã chẳng được tí nhân duyên nào hết... Bà khoạm mặt, giựt mạnh tay một cái. Ấy thế là ông Ngã đứng phắt lên, vít cổ bà, dúm xuống. Bà Ngã kêu ằng ặc. Những cái dấm rơi thành thạch trên lưng bà. Ông Ngã vừa đánh vừa rít lên như đọc nhật.

- Nỏ mồm! Nỏ mồm! Nỏ mồm!... tài nỏ mồm nữa đi! – Khi đã chán tay, ông mới bỏ vợ ra, rồi vừa thở hồng hộc vừa cố nói thật to.

- Chỗ hàng xóm láng giềng với nhau, mày làm thế, có khác gì đeo mo vào mặt tao? Xưa nay, tao với nhà người ta không mất lòng nhau cái gì...

Bà Ngã nhin. Nếu không nhin, rất có thể ông đánh bà đến chết. Bởi ông đang say rượu. Để ông tỉnh rượu rồi sẽ hay. Ông Ngã được thể càng nhiếc khẻ, ông nhiếc đến mỗi mồm mới thôi...

Trống đánh rồi. Người ta đợi tiếng chiêng. Có trống phải có chiêng, cái lẽ thường như vậy... ở xóm Bài Thơ, người ta gọi bà Ngã là cái trống. Còn ông Hai Mợn là cái chiêng. Hễ trống đánh là chiêng phải đánh, sự ấy đã quen.

Nhưng lần này bà Hai không đánh ông Hai. Chỉ vì mấy câu nói của ông Ngã làm bà hả quá. Sáng hôm sau, người ta thấy bà chạy cùng hàng xóm. Bà khoe ầm lên rằng: bà Ngã phải một trận đòn ươn. Bà ca tụng ông Ngã là một người ở phải. “Xưa nay, ai cũng bảo ông Ngã là người chè rượu. Ấy thế mà ông ấy thật biết điều. Lạy trời lạy đất, nội hàng xóm láng giềng, ông ấy chẳng mất lòng ai. Chỉ có cái con đĩ mặt dang dang nhà ông là đứa tệt. Chả trách ông không chịu được...”. Bà bảo thế. Rồi bà cười rung cả thịt. Nhưng sự hả hê của bà chẳng được bao lâu. Bởi vì đúng ngay vào lúc bà đi hết nhà nọ sang nhà kia để ca tụng láng giềng thì người láng giềng tỉnh rượu. Ông Ngã thấy bà Ngã không dậy được. Bà đau mình mẩy quá. Mội bà sùng vều. Cả một bên mắt cũng sưng lên. Mặt mũi, cổ chân tay, sây sát nhiều chỗ lắm. Bà rên khóc. Ông Ngã ngồi ngẫm nghĩ. Ông không dám nhìn mặt vợ. Ông nhìn trộm. Ông trách ông xử tệt. Mà nào vợ ông có

lỗi gì cho cam!

Phải, vợ ông đã đánh nhau với bà Hai. Nhưng ai bảo bà Hai hay xui xiểm? Chao ôi! Cái con mẹ béo sùng ấy có vừa đâu? Nó tử tế gì? Bụt ngồi tòa thì gà nào dám lên mổ mắt? Chẳng qua cũng bởi nó xử đếu với người ta trước. Đứa nào dại mà chịu thua? Giá ông có là bà Ngã thì ông cũng sửa cho con mẹ Hai một trận. Ấy thế mà ông còn bênh nó. Ông lôi vợ ông ra đánh. Mà đánh vũ phu như vậy! Bây giờ bà ấy nằm liệt giường liệt chiếu không đi bán hàng được. Nếu bà ấy què, thì ông tính sao? Con ông đấy, ai nuôi? Liệu chỉ trông vào cái cưa, cái đục, ông có kiếm được đủ gạo ăn cho cả nhà hay không?

À, bấy giờ thì ông Ngã mới biết là ông dại lắm rồi. Ông rất giận ông, không lẽ ông lại đê ông ra mà đánh! Ông chỉ thở dài thở ngắn. Rồi ông lui thủ đi làm. Ông gặp bà Hai. Bà đã đi hết một vòng rồi đã toan trở về nhà, vừa thấy ông, bà cười rề rề, nhăn nhó bảo:

- Cái gì tối hôm qua mà làm khiếp thế?

Bà ngheo cái đầu xuống một bên vai, đợi nghe ông kể lể. Nhưng ông không kể lể. Ông chửi vỗ ngay vào mặt con bé phì. Bà Hai sùng sốt. Sau phút sùng sốt, bà chửi lại. Ông Ngã chỉ cần có thế. Ông đang muốn báo thù cho vợ. Ông tát vào cái mặt nung núc thịt của bà Hai một cái kêu đến bẹt. Bà Hai tru tréo. Ông tổng cho bà thêm cái nữa. Rồi ông rảo cẳng chạy ra ngõ ngang. Bà Hai đỏ bừng mặt xốc quần lên đến háng, dậm chân bèn bẹt, gào lên mà chửi. Bà dùng những câu chửi rửa, cải chính lại những lời bà nói với người ta lúc nãy về ông Ngã. Người láng giềng ấy biết điều rồi lại không biết điều...

Từ hôm ấy, mỗi chiều đi làm về, ông Ngã mang theo một cái chày. Hình nó hơi quăm, cái lưỡi bạt chéo một bên thành một cái mũi nhọn sắc như dao cạo và cứng như lưỡi kiếm. Trông nó nguy hiểm hơn dao và kiếm. Nó bập vào gỗ như bập vào miếng khoai lang. Người thợ chỉ khẽ đập cái dùi đục trên đầu cái tông làm nảy ra những tiếng kêu rần công công, đã khiến cái mũi chày phăng phăng theo những nét vẽ chì ngoằn ngoèo và rần rỏi. Cái chày ấy dùng để chày. Người ta gọi nó là chày tách.

Dân thợ mộc, lúc đánh nhau, đã động đến cái chày tách là ghê gớm lắm. Thế nào cũng có anh đứt họng hay lòi mật. Chỉ khẽ chày phải, cũng có thể rách da đứt thịt. Muốn cẩn thận, trong lúc đi đường, ông Ngã dúi mũi nó vào một cái bao. Nhưng về đến nhà, ông rút cái bao ra. Ông cầm cái chày nhăm nhăm như chực đâm ai. Đôi môi ông mím chặt lại như khí tức đã tràn lên tận đến mồm. Ông không bằng lòng cho nó thoát ra. Ông giữ nó thật nhiều, thật mạnh. Có vậy, lúc bật ra mới khỏe, ông có ý cho người ta hiểu thế. Bởi vì nói cho thật thì những lúc tỉnh táo, ông cũng nhát. Ông sợ bà Hai gây chuyện nữa. Ông phải làm ra vẻ hùng hổ cho bà sợ. Chẳng biết bà có sợ hay không. Bởi vì những lúc vắng mặt ông Ngã, bà xưng xưng bảo mọi

người rằng: bố thằng Ngã cũng không dám đâm bà, nó chỉ dọa đẩy thôi, mạng người tiêng vậy cũng to, nó mà đâm chết bà thì được vào tù sớm. Nói thế thì nói đấy, nhưng đến lúc ông Ngã về cấm ai thấy mặt bà ló ra ngoài. Có lẽ thế là bà khinh ông.

Một hôm thấy thằng Đạc chạy theo sau níu lấy áo con Tiền, bà chạy xổ ra. Bà lôi tuột nó về. Bà đánh nó một trận âm ỉ, vừa đánh nó vừa quay sang phía nhà ông Ngã mà chửi toang toang:

- Ai cho mày chơi với những con nhà đểu ấy!... Tao cấm chỉ chơi với những quân ấy, rồi chẳng khỏi mánh du côn.

Bà Ngã nằm nhà nghe thấy. Bà chóa chóa gọi Tiền về. Bà cũng vớ lấy tay con, tai, đánh quát tháo om xòm. Bà mắng con:

- Mày lại muốn học làm đĩ hở? Nhà tao không có cái giống ấy. Tao mà còn bắt được mày đánh đôi với những quân khốn nạn ấy, tao tát cho vỡ mặt. Mày hiểu chưa?

Con Tiền khóc hu hu. Nó chẳng hiểu gì. Nhưng ở bên kia tường, bà Hai Mợn hiểu. Bà càng chửi thằng Đạc dữ. Hai người đàn bà lấy con ra mà chửi nhau. Mẹ Hiền thấy thế, cũng nạt khê Hiền, cấm từ rày không được đi chơi với Tiền và Đạc nữa.

Cả ba đứa trẻ, ép lòng vâng lời mẹ chúng được mấy hôm. Chúng tránh nhau. Chúng ngồi rò rò ở trong nhà. Nhưng ngồi nhà lâu, tù chân không chịu được. Một hôm con Tiền len lén chạy ra ngoài. Bà Ngã đã dậy được, gánh một gánh hàng ra đi một lúc lâu rồi. Nó nhìn ra phía cổng; không có bóng mẹ. Chắc dạ, nó lân la gần cửa nhà Hiền, Hiền đã đi chơi với những kẻ khác từ bao giờ. Tiền không biết, nhìn trộm vào nhà mãi. Đạc đang thò thân ở cửa, trông thấy nó. Thằng bé quay vào, nhìn xem mẹ có đấy không. Không có. Có lẽ bà Hai đang làm gì trong bếp. Chỉ có Viên đang chăm chú nhìn vào một chiếc gương con, dùng một cái díp tía lông mày. Đạc vội vàng chạy ra níu tay Tiền. Tiền hất tay nó ra. Đạc xỉ mặt, nước mắt rung rung chực khóc, Tiền vênh mặt lên bảo nó:

- Tao không chơi với mày!

Rồi Tiền ngấm nguẩy chạy đi. Đạc đứng xỉ mặt chửi rồi lạch bạch chạy theo, Tiền quay lại mắng:

- Ê, ê! Cái đười!... Ai chơi với mày mà mày theo tao?

Đạc dừng lại, đưa cùi tay lên dụi mắt. Dử mắt bẹp dí kéo dài ra, nằm vắt ngang trên gò má nó. Nó nhìn Tiền trân trân như van vớ. Cứ thế hai ba lượt, Đạc nhất định không chịu bỏ.

Tiền ra đến gần cổng thì Hiền ở ngoài ngõ ngang về trông thấy reo lên. Hai đứa cùng cười. Hiền hỏi Tiền:

- Mợ mày đâu?

- Mợ ta đi bán hàng rồi?

- Mợ mày cho mày đi chơi à?

- Không, tao trốn. Mày đi đâu về thế?

Nhưng Hiền đã trông thấy Đạc:

- Ô kìa! Thằng Đạc...

Tiền quay lại, Đạc vẫn đưa một tay lên một mắt còn mắt kia ngược lên nhìn Tiền, Tiền bảo:

- Kệ nó, không chơi với nó.

Hiền thương hại Đạc bảo Tiền:

- Thôi cứ chơi với nó.

Hiền toan dắt Đạc đi. Nhưng Tiền hất vệt tay Hiền:

- Đừng động đến nó, mợ nó đánh.

Đạc đu lấy Hiền, khóc òa lên. Tiền gắt với Hiền.

- Tao đã bảo mày mà!... Thôi kệ xác nó, chạy đi! Chạy mau đi! Kéo mợ nó lại tưởng chúng ta đánh nó, mợ nó đánh cho đấy.

Đạc vội nín, lắc đầu, mếu máo bảo:

- Không, mợ không đánh, chơi với em... Bế ế ế

Tiền chửi mồm ra, xì sự khinh bỉ vào mặt Đạc. Hiền cười, Hiền khoác một tay vào tay Tiền còn tay kia dắt Đạc.

- Thôi đi! Chúng ta đi ra ngoài ngõ ngang. Mợ thằng Đạc không trông thấy đâu Tiền ạ.

Tiền gân cổ cãi:

- Nhưng tao không chơi với nó.

- Cứ chơi với nó rồi tao bảo nó làm em mày, em tao.

Tiền do dự một chút rồi hỏi Đạc:

- Ừ nhé? Mày có làm em chúng ta không đã?

- Có.

- Được rồi, tao lại chơi với mày. Mày phải làm em tao với làm em thằng Hiền. Vâng đi!

Đạc bẽn lẽn “Vâng” khe khẽ, Hiền bảo:

- Đấy nó vâng rồi. Thôi! Đi...

Đi được mấy bước Tiền lại hỏi:

- Thế còn tao với mày đưa nào làm em?

Hiền bảo:

- Chẳng đưa nào làm em. Tao là anh, mày là chị. Anh, chị dắt em Đạc đi chơi.

Tiền nghĩ ngợi một chút rồi bảo:

- Không, thế thì mày là chồng, tao là...

Tiền ngừng bật. Nó lờ mờ thấy một chút gì giống như là e thẹn. Nó nhìn trước nhìn sau. Chẳng có ai. Tuy vậy nó cũng không nói nốt câu bỏ dở. Nhưng Hiền thấy cái ý Tiền rất tự nhiên. Nó reo to:

- Phải đấy, tao là chồng, mày là vợ!

Một người đàn ông ở một nhà gần đấy vụt hiện ra nhìn chúng nó, cười tủm tỉm. Tiền xấu hổ phát vào vai Hiền một cái.

- Nói khê chứ!... Ông nõ chơi với mày nữa đấy.

Hiền cũng chợt nhận thấy cái cười của người đàn ông nọ. Tuy chẳng hiểu tại sao họ lại cười mình, nó cũng hơi ngượng ngập. Chờ đi qua chỗ ấy nó mới ghé tai Tiền nhắc khê.

- Tao là chồng, mày là vợ, hai vợ chồng dắt em đi chơi nhỉ?

Tiền nhìn sau nhìn trước. Không thấy ai nó mới thì thào:

- Vợ chồng thì phải dắt con đi chứ ỉ!...

Hiền lại reo lên:

- Ừ dắt con. Thằng Đạc là...

Một cái hích tay làm câu nói đứt. Tiền phụng phịu...

- Ông nõ vào nữa! Mày lại nói to.

Hiền chợt nhớ ra, cười hí hí, rồi cố nói cho thật nhỏ.

- Thằng Đạc là con chúng ta.

Nó cúi xuống hỏi Đạc:

- Nhé?

Đạc ngập ngừng. Hiền dọa:

- Mày không chịu làm con chúng tao thì chúng tao không chơi với mày nữa. Mày có bằng lòng làm con chúng tao không?

- Có ó ó

Đặc vừa kéo dài tiếng “có” làm nũng vừa ngoẹo đầu một bên. Rồi nó giơ tay kêu lên

- Bế ế ế!

Hiền dạy nó

- Bảo thầy bế con chứ lị

Tiền cãi:

- “Cậu bế con” chứ lị!

- Không, “thầy” chứ lị!

- Nỡ phải! “cậu”, chồng là cậu.

Hiền ngẫm nghĩ. Nó thấy Tiền có lý. Tiền với Đặc vẫn gọi “thầy, u” là “cậu” với “mợ”, khác hẳn với những trẻ ở nhà quê nó. Nó bảo:

- Ừ, cũng được... Bảo: “Cậu bế con”

Đặc ngoan ngoãn nhắc lại. Hiền toan xốc Đặc lên bế nách nhưng nặng quá. Nó lão đảo gần ngã vật thẳng bé xuống. Tiền đỡ nó. Hiền mặt đỏ bừng vì cố gắng luồn tay xuống dưới háng Đặc xốc lên. Nhưng Tiền bảo:

- Khéo ngã con!... để tao bế nó cho.

Nhưng chợt nhận ra mình đã lỡ mồm, nó cười và nói chữa:

- À quên để tôi bế con cho... Cậu đưa con đây tôi nào!...

- Mợ bế con nào, rồi mợ thương... Tiền bế Đặc lên. Chúng nó vừa đi vừa nói chuyện thì thầm và thỉnh thoảng lại cười khúc khích.

Cái trò chơi mới hay hay. Tiền, Đặc, Hiền quấn quýt nhau thêm. Ngày nào chúng cũng tìm nhau. Có điều chúng không dám chơi ở gần nhà. Muốn tránh con mắt gườm gườm của những bà mẹ ghét thù nhau, chúng dắt díu nhau ra chơi ở mãi đầu ngoài. Bởi có một trò chơi riêng nên chúng cũng lảng xa cả các bạn nữa. Bọn chúng bây giờ cũng lẻ tẻ hơn. Chúng không còn tụ tập thành một đám to. Các cuộc chơi cũng kém phần huyên náo. Sự tẻ lạng ấy do vắng Lộc. Sau một trận đánh hôi Lộc đã bị một trận đòn đau hơn các trận kia. Rồi nó bị nhốt ở nhà trong. Muốn cẩn thận người ta dùng một cái xích, xích chân nó vào chân cột. Nó không được ra ngoài phá phách. Cái thế giới trẻ con của xóm Bài Thơ thiếu nó có vẻ thiếu hẳn đi một nửa. Các trò

chơi thiếu hẳn thú vị đi. Trước kia giữa lúc chúng đang ham, Lộc xông bừa vào đi bài “quay tán” phá đám làm cuộc chơi phải tan ngay. Thế rồi chúng đánh nhau. Đánh nhau cũng là một trò chơi náo nhiệt. Như vậy không thấy chán. Bây giờ chúng được chơi yên ổn không bị Lộc quấy rầy. Những cuộc chơi kéo dài ra. Chúng chán dần. Cái kết cục thật là tẻ nhạt. Chẳng có gì ồ ạt. Vả lại, có cần chống lại Lộc chúng mới quay quần làm một bọn với nhau. Bởi vì Lộc chia dăm đá của nó đều cho tất cả mọi thằng. Lộc là kẻ thù chung. Mất thằng bạn quý dầy ấy chúng tự phân ra làm nhiều bọn nhỏ. Bọn nào có những cách chơi riêng của bọn ấy. Có lẽ chúng cũng hơi thấy buồn.

Lộc đáng lẽ còn phải buồn hơn chúng. Nhưng Lộc vốn là đứa trẻ không cái gì làm buồn được. Bị xích cẳng ngồi một xó nó vẫn không quên tinh nghịch. Nhờ những con dao, cái dũa đánh cặp được của thằng Câm, nó tẩn mẩn ngồi khoét một lỗ tường. Nó khoét thông luôn sáu bảy ngày. Bởi có một việc để làm nên cái cảnh tù không đến nỗi sốt ruột. Đến ngày công việc được hoàn thành nó bỗng được thả ra. Hôm ấy bà nó cần vắng nhà suốt cả ngày; bà về quê ăn cưới một người thân. Bà đóng cửa hàng rồi giao nhà cho Lộc. Được một ngày sống xích Lộc định giới thiệu với các bạn cái công trình của nó. Nó ra đứng thập thò ngoài cửa. Vừa thấy Hiền, Tiền, Đạc, Lộc giơ tay vẫy. Hiền chực reo lên, Lộc trợn mắt, còn một bàn tay che ngang miệng ra hiệu bảo im. Nó đợi cả ba đứa tới gần thì thào bảo chúng:

- Chúng mày có muốn xem ống nhòm không?

Hiền với Tiền chưa hiểu ra sao cười ngờ nghếch. Lộc không đợi chúng trả lời giao hẹn:

- Đứa nào muốn xem thì phải im mồm, hễ nói to là tao ục đấy.

Tiền nghĩ đến những quả tống chắc nịch của Lộc hơi ngần ngại. Nhưng Lộc đã chạy vào trước ra hiệu cho chúng vào. Thấy Tiền vẫn còn do dự, Hiền bảo nó:

- Cứ vào xem... sợ gì?

Chúng theo Lộc vào. Vào đến nhà trong Hiền hỏi luôn:

- Đâu? Ống nhòm đâu?

Lộc khoạm mặt, nghiêng răng, lấp bắp môi dọa nó. Tiền sợ toan chạy ra. Lộc nắm lại ghé tai bảo nó:

- Cứ đứng đấy rồi mà xem. Nhưng đừng nói.

- Xem ống nhòm hay lắm.

Nó nắm cánh tay Hiền và Tiền kéo lại. Đạc ngoẹo đầu đi chực mếu. Lộc ướm tay vào trán nó quắc mắt lên nạt khễ:

- Mày mà khóc ông cho mày một cái này bỏ mẹ!

Đạp bẹp mồm khóc không ra tiếng. lộc để mặc nó chạy đến chỗ ống nhòm quỳ xuống. Nó vừa ghé mắt nhìn vừa khẽ bảo:

- Để yên!... tao vặn máy

Một lát sau nó tủm tủm cười:

- Được rồi! Máy chạy rồi... Thằng Hiền ghé mắt vào đây. Cấm cười to đấy nhé.

Hiền quỳ xuống. Nó bắt chước Lộc, nhắm một mắt còn một mắt nhòm vào cái lỗ. Lộc quỳ bên khẽ hỏi:

- Thấy gì chưa?

- Chưa thấy... A cái tú!...

- Không! Ở bên trong một tí cơ. Đã thấy chưa?

Hiền không đáp. Lộc tưởng nó không trông thấy chực đẩy đầu nó ra để ghé mắt vào nhìn lại. Nhưng Hiền giơ tay ngăn nó...

- Yên!... Yên mày!

- Thấy rồi, có phải không?

- Thôi xem vừa vừa chứ cho con Tiền xem một tí.

Tiền ghé mặt sát vào mặt Hiền để đợi xem. Nhưng Hiền chưa chịu nhường. Hai cái mặt đẩy nhau. Giữa lúc ấy ở phía bên kia tường có tiếng cười. Tiếng cười mạnh quá bật tung ra. Một cái đạp chân của Lộc làm nó lăn quèo bên chân tường. Cùng lúc tiếng cười ở phía bên kia tường ngừng bật. Một thứ tiếng đàn ông ồm ồm quát tháo. Tiền sợ hãi vội vàng chạy ra phía cửa. Đạp lệt bệt chạy theo vừa chạy vừa khóc nho nhỏ trong cổ họng. Hiền bị Lộc tống thêm cho mấy cái nữa rồi rảnh ra chạy thoát. Chúng ra khỏi cả rồi, Lộc vội vàng cài cửa...

... Tuy bị một cái đạp và ba quả thụi, mà chạy ra đến ngõ ngang Hiền vẫn còn cười rữ rĩ. Tiền hỏi nó:

- Gì thế hở?

- Buồn cười lắm!...

- Cái gì thế hở?

- Cô Viên nhà thằng Đạc...

Tiếng cười luôn luôn cắt cụt những câu của nó. Tiền càng giục gấp:

- Ừ, làm sao?

- Bác cai Minh ấy mà! Bác ấy... bác ấy... bế cô Viên lên lòng...

Mẹ Hiền cứ làm ngày nửa tháng lại làm đêm nửa tháng. Đến kì làm đêm, hôm nào thị cũng thổi cơm sớm để mẹ, con ăn rồi mới đi làm. Hiền khép cửa, lên giường đắp chăn nằm. Nhưng nó không ngủ được. Đêm tối làm nó sợ. Người ta bảo chỗ đất này nghịch lắm. Ngày xưa ở đây là một bãi tha ma. Xương cốt còn sót lại rất nhiều. Khi đào móng để làm nhà, có người cuốc phải một cái đầu lâu. Có người đào trơ ra một cái tiểu sành. Cái tiểu sành ấy, trước vẫn để lẩn lóc ngay ở chỗ chuồng tiêu nhà lá. Cái nhà lá mẹ con Hiền đang ở... ! Người ta lại còn bảo: chính trong căn nhà lá ấy, ngày xưa đã có người thất cổ. Hắn làm thợ xẻ. Chẳng hiểu mắc bệnh gì mà tự nhiên mụn mọc đầy người, phá ra cả mặt mũi tay chân. Máu mủ nhớp nhơ. Hắn chữa mãi, nhưng chẳng thuốc gì chữa khỏi. Về sau, hắn đi không còn vững. Người ta ngờ là bệnh hủi. Không còn tiền thuốc thang, không đến cả cơm ăn, anh em xa lánh dần dần, lại hai ba lần bị người ta thúc bách đi nơi khác kéo chết ở đấy thì rầy rà cho những người cùng xóm, một đêm kia, hắn treo cổ lên xà nhà tự tử. Tận đến trưa hôm sau mới có người biết chuyện. Lúc ông cầm đến thì người hắn đã tím lại như nhuộm phẩm. Nước vàng ở các vết thương chảy xuống đất thành một vũng. Ruồi nhặng bâu đầy. Mùi tanh hôi bốc ra làm lộn mửa... ngay sau khi ấy, hàng xóm đã phải góp tiền rước thầy về làm lễ giải oan. Nhưng không hiểu sao hắn vẫn chưa đi. Những đêm trở trời, hắn vẫn hiện ra. Nhiều người khỏe, chính mắt đã trông thấy hắn. Họ bảo: cái mặt hắn sưng lên to bằng cái lênh; đầu tóc rũ rượi; chân tay lờ rờ y như vẫn còn đau; quần áo tanh hôi, hắn đứng sừng sững rên khừ khừ, nghe khiếp lắm.

Hiền cứ vẫn vợ nghĩ đến những quỷ cùng ma không sao ngủ được. Căn nhà trở nên đầy những quỷ cùng ma. Ma lửng lơ ở trên không. Ma ở dưới gầm giường. Ma ở trong xó, chúng đứng lù lù kia, trong bóng tối. Chúng mở to mắt, nhìn trừng trừng vào nó. Nó lạnh toát người nằm dí xuống chiếu, ngựa cũng không dám gãi. Những con ma từ từ tiến lại. Chúng bước êm như những con mèo. Chúng vây lấy nó. Nó sốt rét lên. Nó gằn ngạt thở mà không dám thở mạnh. Trời ơi! Cái gì đây? Hình như có một bàn tay lạnh giá luồn trong lưng nó. Nó nẩy người lên một cái. Bóng tối xôn xao. Mắt nó bật ra những tia lấm tấm. Nó thấy thoáng hiện ra những con mắt sâu hoắm như những cái hố, những cái mồm méo xệch hoặc nghiêng răng, một cái bàn tay rộng, đen thui giơ bên trên nó toan chụp xuống. Nó hoảng hốt, tung chăn nhòm dậy. Nó nhảy xuống khỏi giường, bước một bước ra đến cửa. Nó mở cửa ra. Bên ngoài tờ mờ sáng. Trời lấm tấm những vì sao. Từ trong căn nhà ở mé bên kia, từng vệt ánh sáng len ra ngoài sân tối màu tro. Hiền đỡ sợ. Nhưng nó không dám vào nhà nữa. Nó đứng xo ro nhìn vào mấy căn nhà ở đầu trong. Những bóng đen qua lại. Một đôi khi tiếng cười tiếng nói vẳng sang, lẫn tiếng rin rít của trẻ con. Hiền cố đoán xem họ làm gì, cố lắng tai nghe xem họ nói gì. Cái bóng kia là ông Ngã

gật gù. Tiếng ông nói lè nhè. Chắc hẳn ông ấy vừa uống rượu. Một cái bóng mảnh dẻ đi qua đi lại. Đây là bà Ngã. Bà có vẻ dọn dẹp mâm bát, hoặc lấy thức này thức khác để đưa cho ông ấy. Tiếng cười trong trẻo, giòn giã của Tiền rướn lên như một tia chớp bạc, cố rướn lên rồi rũ xuống. Gia đình ông có vẻ yên vui lắm. Sau trận đánh nhau lớn trước, ông Ngã dường như đã hối hận, đối đãi với vợ đã hơn xưa. Ông ít say hơn. Những lúc ngà ngà say ông chỉ nói đùa, nói bỡn, chứ không gây sự nữa, bà Ngã thấy vậy rất chiều chuộng. Những lúc ông uống rượu ngồi nói khoác, bà không nặng mặt, vùng vằng. Bà tùm tùm cười hay bĩu môi ra để nhạo chòng. Và lúc chòng ăn cơm, uống rượu xong, tự tay bà đi lấy trà, rót nước. Họ bằng lòng nhau. Cái ấy chỉ thiệt cho Hiền. Bởi vì những lúc như lúc này, Hiền thầm mong cho vợ chòng ông Ngã đánh nhau. Để cho nó âm ỹ lên một chút. Trẻ con xung quanh tuôn đến. Lặng vắng tan và Hiền không sợ nữa...

Nhưng họ lại không chịu đánh nhau cho!... À, thì ra trời rét đến, thiên hạ trở nên hiền từ cả. Cả đến vợ chòng bà Hai Mợn lớp này cũng im tiếng lắm. Đã lâu nay, ông ấy chưa bị trận nào kịch liệt. Tuy vậy cửa nhà bà Hai đóng kín, nên Hiền không biết bà ấy có chiều chuộng chòng hay không. Chỉ thỉnh thoảng Hiền nghe thấy tiếng bà ấy nói hoặc cười sền sệt trong cổ họng. Tiếng cười, hình như dính chặt vào cổ họng, phải giã giụa để mà nhoi ra...

Hiền quay mặt nhìn ra đầu ngoài, về phía nhà Lộc. Nhà Lộc khuất sau cái nhà ông Ấm. Và không khuất thì cũng không trông thấy, bởi vì trời tối. Hiền cố đoán xem lúc này Lộc đang làm gì? Hiền nhớ lại chuyện cái ống nhòm và lại buồn cười. Có lẽ Lộc đang rút cổ, cười trong chăn để trêu bà già hay lấu cẩu... Hiền rét quá. Nó rung rung người và chân tay và xịt xoạt. Hai hàm răng nó đập vào nhau cầm cập. Giá như giờ Lộc đến đây với nó! Chắc là Lộc không biết sợ ma... Nghĩ đến ma Hiền lại thấy bóng thấp thoáng những hình quái gở, hiện ra rồi vụt tắt... Phải, giá bây giờ Lộc đến đây với nó! Chúng nó sẽ đắp chăn, nằm nói chuyện, rồi lúc buồn ngủ ôm chặt lấy nhau mà ngủ... Loanh quanh một lúc, Hiền lại nghĩ đến Tiền. Ừ, giá có Tiền thì cũng được. Tiền cũng nhát. Nhưng có hai đứa, chúng sẽ bạo hơn. Và lại Tiền ngoan. Nghe Tiền nói dễ thương. Tiền không cục, không hay trở mặt đấm đá như thằng Lộc. Hai đứa nằm bên nhau thích lắm. Hiền làm chòng. Tiền làm vợ. Đạc làm con sẽ nằm ở giữa... ờ, giá có cả thằng Đạc nữa thì thú lắm. Cậu nằm ngoài, mợ nằm trong, con nằm giữa... Hiền nằm ngoài? Không, Hiền sẽ không nằm ngoài: nằm ngoài sợ chết!... Nhưng Tiền, có lẽ Tiền cũng không dám nằm ngoài đâu. Vậy thì Hiền nằm ngoài cũng được! Có những ba đứa thì chả sợ. Và lại chòng thì phải bạo. Nhút nhát, vợ nó cười vào mặt cho. Hiền sẽ nằm ngoài và để cho Tiền nằm trong...

Nhưng mà kìa! Cánh cửa nhà Tiền cũng đã đóng lại rồi. Cánh cửa hầu hết các nhà khác cũng đều đóng cả. Đèn tắt hết. Cả tiếng nói cũng im. Bóng tối đặc lại, chỉ còn trời loãng hơn một chút. Hiền ngửa mặt lên nhìn trời và có cảm giác như mình đang đứng ở lòng một cái giếng rất

lớn, rất sâu mà ở chỗ lơ mờ sáng trên kia là gần miệng giếng... Hiền rét quá. Nó run lấy bầy. Cái âm thanh mơ hồ của lạng lẽ vang lên. Nó lại nghĩ đến ma, đến cái xương đầu lâu, đến cái thằng thắt cổ mặt to bằng cái lệnh, đi lừng thững và rên khừ khừ. Nó sợ cuống cuồng. Bỗng nó giật mình đến thót: vừa có tiếng lục xục trong nhà nó. Nó thấy đầu choáng váng, người bủn rủn. Bóng tối quay lộn, chạy từng luồng qua mắt nó, rồi ngoắt về mang tai. Tai nó ù ù vang vang. Thành thử nó ngờ rằng tiếng lục xục vừa rồi chưa chắc có. Nó đánh bạo, ngoảnh mặt vào nhà, nhìn xem. Một tiếng lục xục khác, to hơn, làm nó hoảng hồn. In như người xô đồ đạc. Nó toan chạy trốn. Nhưng chưa kịp chạy thì một bóng đen đã lờ lờ hiện ra trước mắt...

Hiền rụi mắt. Không! Không phải mắt hoa. Cái bóng đen chẳng biến đi. Nó rõ thêm ra. Nó tiến gần mãi đến. Một cái gậy khua vào cái cửa, kêu lóc cóc.

Hiền mừng rỡ...

- À! Ra cô thầy!... Hôm nay cô về?

- Ai thế?

- Con đây, cô ạ!

- Hiền đấy hả? Bu đâu?

- Thế em chưa đi ngủ à? Em đứng làm gì đấy?

Câu hỏi sau của cô, thoát ra sau câu trước một giây có vẻ hơi gắt gỏng. Cô đứng im một chút như nghi ngờ gì Hiền vậy. Rồi cô lại hỏi:

- Chưa khuya à?

- Cũng hơi khuya rồi ạ.

- Khuya rồi sao em chưa đi ngủ? Trời rét thế!... Mà lại sang bên nhà tao nghịch hần.

- Không ạ.

- Có thật không?

- Thật, có một mình con, con sợ không dám ngủ.

Cô thầy lại đứng lặng một chút như nghĩ ngợi. Rồi cô lại bảo, giọng nói trở nên bình tĩnh hơn:

- Ừ, thế thì được. Đừng dại vào nhà tao mà nghịch. Tao thờ ông Hoàng. Mà nghịch ngợm, ông bóp cổ... Thôi vào nhà mà ngủ đi. Không sợ, đã có tao bên này. Mà không lếu láo gì với ông Hoàng thì ông Hoàng phù hộ cho.

Lạch bạch một lát, cái cánh cửa nhà cô mở ra, kêu lát sát. Hiền cũng đi vào nhà. Nó khép cửa rồi lên giường đắp chăn, như một con sâu cuộn mình trong cái tổ. Ở bên kia, cô thầy lịch kịch

thu dọn cái gì lâu lắm. Nhờ tiếng lịch kịch ấy, Hiền đỡ sợ. Nhưng bởi thức quá giấc rồi, nó chưa thể ngủ ngay. Nó vẫn mơ nghĩ đến cô thầy.

... Cô làm nghề gọi rí. Người ta bảo rí của cô thiêng lắm. Nhà nào có bà con anh em chết đi, muốn gọi hồn về để hỏi việc gì, cô gọi được ngay. Chỉ cần cho cô biết tuổi của mình, tên tuổi của người đã khuất, người ấy chết ngày nào và chôn ở đâu. Cô sẽ đọc một bài chú, sai ông Hoàng tra các quan bản thổ rồi đi đón Hồn về. Hồn nhập vào cô, ứng vào miệng cô để trả lời các câu người nhà hỏi. Muốn hỏi gì cũng được, việc nhà cửa, việc dưới âm, hồn sướng, khổ thế nào? Có oan khuất gì chẳng, muốn gì chẳng? Hoặc lúc còn sống có tiền bạc cất giấu ở đâu hay cho ai vay mượn mà khi chết chưa kịp trối cho người cháu biết, cũng có thể hỏi rành mạch để tìm kiếm, đòi hỏi mà lấy lại... Cô nói vanh vách y như người ở trong nhà. Hình như có nhiều đám nhờ cô mà đào được của chôn hay đòi được nợ. Bởi thế tiếng cô đồn đại rất xa. Quanh năm chẳng mấy khi không có người mời đón. Một người đón, lại có hàng mấy chục người thấy hay, cũng muốn xem. Do đấy, mỗi lần cô đến một nơi xa phải ở lại hàng tháng hay nửa tháng. Căn nhà lá cô thuê ở cạnh nhà Hiền luôn luôn bỏ vắng. Hiền tự hỏi: như vậy thì cô thuê làm gì cho mất tiền? Mà không hiểu sao cô chỉ ở một mình. Bắc Vân gái đoán rằng cô kiếm được nhiều tiền, gạ mãi cô nuôi dùm cho một đứa con bác làm con nuôi để dắt cô và để cô sai vặt, nhưng cô không chịu. Cô lấy cớ rằng: Cô đi đâu đã có xe đến tận cửa mời, rồi lúc về lại có xe đưa về tận cửa; đến đâu đã có cơm của chủ nhà thiết, ở nhà thì đã có cơm hàng, không mấy khi ở nhà mà bày vẽ ra con nuôi, đứa ở rồi lại phải sắm sửa bát đĩa, nồi niêu để thổi nấu ăn mỗi tháng độ vài tuần, phiền phức lắm, vả lại cô mù lòa thế, nuôi con nuôi nó phải nhận cô là mẹ, chắc là nó thẹn; chi bằng cứ ở một mình là hơn... Cô vừa cười vừa bảo thế. Rồi cô lại giở cái giọng nửa pha đùa bảo thế này: “Tính tôi ghét trẻ con, bởi không muốn có con nên mới không dám lấy chồng. Nếu nuôi con nuôi, thà lấy chồng để vài đứa mà nuôi. Tội gì ngủ một mình, rét ốm người đi ấy! Có chồng trời bức thì chồng quạt, trời rét thì chồng quặp vào lòng, có sướng bao nhiêu không nào?”. Nói dứt câu cô khanh khách cười, đôi má hơi ửng đỏ.

Sự thật thì giá cô muốn lấy chồng, thường cũng có người chịu lấy. Cô còn trẻ; mới độ ba mươi hay chưa đến ba mươi. Mà cũng sạch sẽ người. Mặt trái xoan, da trắng, mũi mồm vừa phải, không to không nhỏ; nhất là hai hàm răng: những lúc cô nói cô cười, những chiếc răng đen nhánh phô ra, nhỏ và đều chẵn chặn. Thêm vào đấy một đôi mắt long lanh nữa, thì ai nhìn cũng phải ưa. Tội nghiệp cho cô! Trời bắt tội đôi mắt cô bị hỏng. Tuy vậy cô đã dùng một cặp kính râm gọng vàng che kín, giá vô ý, người ta có thể tưởng mắt cô lạnh lặn hay chỉ đau qua quit. Đã thế, cô lại thích điểm trang. Chỉ lấy tay sờ mò mà cô cũng chải được cái đường ngói thật thẳng băng. Quần áo rất nèn, cô mặc toàn những linh lụa, lượt là. Đến bên cô mùi nước hoa thơm lừng. Cô cắt nghĩa: “Đã mù tịt còn làm dáng với ai mà trang điểm? Các ông, các bà ai biết cho

thì được, ai không biết chắc cũng cười tôi là người đỏng đảnh không phải lỗi. Nhưng cái số tôi phải vậy. Ông Hoàng đã thương, cho làm tôi đòi của ông Hoàng, không sạch sẽ là không xong... ”

Đúng là cái giọng của một cô đầu mồm mép bông lơn với khách! Hiền đã có lần nghe thấy mấy người đàn ông trong xóm bàn tán về cô thầy như vậy. Hiền chẳng biết cô đầu là hạng như thế nào. Nhưng ý nó giật ý kia, bao nhiêu những câu chuyện nó đã vô tình nghe thấy về người láng giềng tôi tớ của ông Hoàng lần lượt trở về óc nó...

Nhưng mi mắt nó dần dần nặng trĩu, dần dần díp chặt lại với nhau. Những hình ảnh đi qua mắt nó trở nên rời rạc, lờ mờ. Chúng chìm đi, rồi lại vẩn lên như những đám mây xám trên nền trời đục. Chúng pha trộn với chiêm bao. Hiền mơ màng trong giấc ngủ.

Bỗng Hiền giật nảy mình. Trống ngực nó xôn xao. Một nỗi sợ đột ngột làm tóc gáy nó dựng đứng cả lên một lượt. Hình như một tiếng động gì đã làm Hiền thức giấc. Không hiểu tiếng gì, Hiền nín thở lắng tai nghe... Im lặng, Hiền đã tưởng mình mê hoảng. Nhưng không phải. Sự yên lặng lại bắt đầu cựa quậy. Một vài tiếng rạo rạo cào lên nó. Đây là tiếng chiếc chăn động đậy. Rồi có tiếng nói thì thầm. Cô thầy nói chuyện với ai? Xen với tiếng nói khoan thai của cô là một thứ tiếng gì rất lạ. Nó thào thào như tiếng gió, khạo khạo như tiếng một vật gì bị rạn, vừa đưa ra vừa hút vào thành tiếng rít. Khi tiếng nói lạ ấy im, Hiền vẫn còn nghe thấy tiếng khò khè đều đều như tiếng mèo hen. Một lúc kia, tiếng thì thào của cô thầy trở nên to và dồn dập. Hình như cô nói mãi cho hết câu để còn cười, bởi nói xong cô cười. Tiếng cười bị nén bật ra khằng khặc. Hiền cũng chẳng hiểu ra sao. Tiếng con mèo hen cũng to hơn, vội vàng hơn. Nó có vẻ xê gần lại tai Hiền, rít lên, dọa nạt. Hiền sợ cuống cuồng. Bỗng lại nghe thấy tiếng cô thầy nói hơi to: “Lạy ông Hoàng! Tấu lạy ông Hoàng!”. Tiếng mèo hen khặc khừ rất lớn. Nó hục hặc như toan làm dữ. Tiếp đến tiếng cái giường bị rung lên lạch cạch. Cả cái phen liếp dùng làm tường cũng bị rung. Tiếng “khọe khọe” gần hơn, dữ dội hơn. Hiền tưởng như con quái vật lên cơn thịnh nộ đang xô cái liếp để chuồn sang nhà nó. Cô thầy hỗn hển. Cô có vẻ gần kiệt sức. Hiền nghe thấy tiếng cô rên khe khẽ. Hiền sợ lắm, nó lúng túng gỡ chăn. Rồi nó nhảy xuống đất, mở cửa, lao người ra ngoài sân tối cứ trước mặt mà chạy. Nó dừng lại trước cửa nhà ông Ngã. Để làm gì vậy? Nó muốn gọi nhưng không dám gọi. Nó đứng tần ngần, nghe ngóng như một thằng kẻ trộm. Nó thầm mong có người dậy để xin vào ngủ. Nhưng không ai dậy. Họ ngủ mê mết cả. Cố lắng tai, Hiền nghe được những tiếng ngáy phì phào. Một người ú ớ nói mê, Hiền càng sợ đấy. Lại thêm nỗi đêm lạnh lắm. Gió như những con dao sắc chí vào da thịt. Hiền run lấy bẫy. Nó phải ngồi xuống, thu gọn người, gục đầu xuống gối. Nước mắt nước mũi ứa ra. Nó kêu khe khẽ và thỉnh thoảng lại ho ông ổng.

Chợt một bàn tay rộng chụp lên đầu nó. Nó giật mình ngừng đầu lên. Một tràng những tiếng ầm ứ báo cho nó biết: đó là Cẩm. Cẩm nắm cánh tay nó kéo lên. Hấn có vẻ ngạc nhiên. Hấn múa máy tay rối rít như để hỏi và để trách. Hiền chỉ khóc. Cẩm liền nhắc bổng Hiền lên chạy bình bịch về phía nhà Hiền. Hấn đứng lại trước cửa, kêu một hồi tiếng hòng như để gọi. Không thấy ai ra, hấn bế Hiền vào. Hấn bật diêm, thấy trong nhà chẳng có ai, hấn hiểu. Hấn đặt Hiền lên giường kéo chăn đắp lên cho. Nhưng Hiền níu lấy tay hấn, ra hiệu bảo hấn cùng nằm xuống. Hấn do dự, Hiền cố ép. Sau cùng, hấn chịu ngồi xuống cạnh giường. Hấn ra hiệu cho Hiền cứ ngủ đi, hấn sẽ ngồi để coi cho. Nhưng Hiền bá lấy cổ hấn, kéo hấn cùng nằm xuống. Hiền tung chăn đắp cho hấn rồi cùng nằm xuống một bên. Hấn ôm chặt lấy Hiền. Mặt hấn gục xuống đầu Hiền. Hiền thấy nước mắt hấn chảy ra trán Hiền, ướt đẫm. Tự nhiên Hiền cũng khóc. Hiền thương Cẩm lắm, tuy chẳng biết vì sao mà mình thương. Một bàn tay lạnh giá của nó thọc vào nách Cẩm. Cẩm kẹp chặt lấy và vỗ nhẹ nhẹ lên lưng Hiền...

Ở căn nhà bên cạnh im ắng lắm. Một ý nghĩ vụt làm Hiền lạnh toát. Hay là cô thầy bị chết? Nó lặng người trong nỗi nghi nan ấy. Nhưng cô thầy bỗng ho mấy tiếng. Hiền mỉm cười, gục mặt vào ngực Cẩm. Từ bấy giờ cho đến sáng, Hiền ngủ yên.

- Cái gương của mợ đâu?

Hiền mở to đôi mắt ngạc nhiên nhìn mẹ. Cái vẻ ngây ngô thật đáng yêu! Mẹ Hiền mỉm miệng cười âu yếm nhìn con. Thị khẽ tát yêu vào một bên má bầu bầu của nó.

- Mẹ mà! Sao lại đứng ngây ra thế?

Hiền toét môi cười. Mẹ Hiền nhắc lại:

- Cái gương của mợ đâu?

- À...

Bây giờ thì Hiền hiểu. Mẹ Hiền muốn nó bỏ lối xưng hô quê kệch trước. Không gọi bằng "bu" nữa. Gọi bằng "mợ" như con Tiền và thằng Đạc. Để người ta khỏi cười...

Hiền cũng đang muốn thế. Đã nhiều nó bị các trẻ con khác nhạo. Chúng nhạo đến nỗi nó không dám nói đến bu nó nữa. Phải nói đến tiếng "bu" cũng ngượng mồm. Vậy thì đổi cách gọi đi, chính lại hợp với sự mong của nó. Tuy vậy, nó cũng thấy ngượng nghịu làm sao ấy. Cái ấy không khó hiểu. Đó là nỗi ngượng nghịu của một người nghèo bỏ cái áo rách để mặc một cái áo mới may vào. Lòng tự ái khiến người ta có những điều canh cánh buồn cười lắm. Hiền thấy mẹ học đòi lối ăn nói của người thành thị, tự nhiên hơi thèn thẹn. Nỗi thẹn hiện ra màu hồng phớt, thoáng lên đôi má phính...

- À với ề gì? Có đi lấy cái gương cho tôi không nào? Ngẩn ngơ!

- Vàng, đây rồi.

Hiền chạy lại cái thúng để trên miệng cái vò ở một xó nhà. Nó đem cái gương ra. Mẹ nó kêu lên:

- Mà lấy đâu được cái này?

- Con mua

- Đừng nói thiên nói thẹo!

- Chứ chẳng mua thì ai cho?

- Mợ xem...

- Cái gương này tốt lắm. Gương tây kia đấy. Mà nhật ở đâu thế?

- Con không nhật được.

- Hay là mà ăn cắp?

- Không?

- Thế thì ở đâu ra?

- Con mua.

Hiền vênh cái mặt lên, làm cái điệu bộ của một người tự đắc. Mẹ nó bĩu môi...

- Thôi đi cậu cả! Răng chưa chưa vắn được!

Nó hi hí cười. Mẹ nó trở lại giọng nghiêm trang hỏi:

- Con lấy ở đâu! Bảo thật mợ...

- Cửa ông Câm cho đấy mà!

- Chết thật! Ông ấy lấy đâu ra tiền mà cho? Cả đời mình chẳng cho ông ấy gì?

- Ông ấy làm.

- Không phải. Làm sao làm được cái gương đẹp thế. Gương tây đấy kia mà... đắt lắm!

- Thật, ông ấy làm

Mẹ Hiền có vẻ tần ngần không tin. Nhưng chính ra thì Câm làm thật. Hẳn thấy ít lâu nay mẹ Hiền hay lấy gương ra ngắm vuốt luôn. Cái gương của thị bé con con thị mua có ba xu. Nó vừa bằng hai ngón tay, dán vào một miếng bìa dày. Mỗi lần soi xong thị lại đưa cho Hiền giữ. Câm bây giờ đối với Hiền đã thân mật lắm rồi. Chẳng kỳ nào mẹ Hiền phải làm đêm, mà Câm không ngủ với Hiền. Mẹ Hiền tuy biết thế nhưng cũng không ngăn cấm. Bởi nếu không có Câm thì

Hiền không dám ngủ ở nhà. Nó đòi ra hè nhà bà Hai Mợn ngủ với Câm. Vả lại, cho Câm ngủ cũng không thiệt gì. Trái lại là khác nữa. Câm coi nhà giùm cho. Không những thế, Câm còn sửa chữa lại đồ đạc, lau chùi sạch sẽ, quét nhà quét cửa. Nhiều lần, Câm giặt quần áo, tắm rửa cho Hiền. Có lần hẳn giặt cả áo cho mẹ Hiền. Người trong xóm đã nhiều phen buồn cười. Họ gọi đùa Câm là chồng mẹ Hiền. Bởi sự ấy không thể nào thật, nên mẹ Hiền có nghe ai nói thế cũng chỉ cười. Có khi thị còn phụ họa với người ta, gọi đùa Câm là “cậu nó nhà tôi” cho vui chuyện nữa. Bởi vì ít lâu nay, tính nết thị đã khác xưa. Có thể nói: thị trẻ ra. Trẻ ở cách điểm trang, mái tóc thị được chải chuốt hơn; y phục cũng lai chút tỉnh thành, quần nái đen chùng quét đất, áo lót bịt tà đờ mi phin rõ trắng bong, áo len đan màu huyết dụ, guốc sơn đen quai láng, cái áo ngoài vải rỗng mặc những lúc đi ra, ống tay thật chèn, cửa tay mở cài cúc bấm; một đôi khi người ta đã bắt gặp thị ngồi tĩa lông mày. Trẻ ở cử chỉ, ngôn ngữ: thị không còn lủi thủi, đã thích đùa cợt, nói cười. Hiền thấy thế cũng vui vui. Nó rất thích đi lấy gương lược cho mẹ rồi giúp mẹ gỡ tóc, rẽ ngôi, độn khăn nhung. Xong đâu đấy, nó sung sướng nhìn mẹ như nhìn một thứ đồ chơi chính tay nó làm ra...

- Đấy bu soi gương xem, con đội khăn cho bu đẹp thế...

Nó nói nói cười cười nhăn nhở. Mẹ nó cũng cười. Đôi mắt thị long lanh, hai gò má ửng hồng. Trông thị càng thêm đẹp...

Những lúc ấy thường có cả Câm ở đấy. Câm nhìn theo từng cử chỉ của mẹ Hiền, nhìn chăm chú lắm. Người đàn bà thường bắt gặp cái nhìn đượm buồn của hẳn, nhưng giả vờ không biết. Thị ngấm ngầm vui thích. Nỗi vui thích của một người đàn bà biết rằng mình đẹp. Và gần như không định ý, thị mỉm cười để làm duyên. Thị tưởng thị cười với đứa con. Thật ra, thị cười để làm dáng với Câm. Nhưng đàn bà họ làm dáng cả với những người mà họ biết chẳng đời nào họ yêu...

Câm có hiểu thế không? Nét mặt hẳn, khi hẳn ngồi trông mẹ con Hiền rẽ tóc cho nhau, có một vẻ gì chua chát lắm, đến thành ảo não. Con người không nói được ấy, chắc muốn nói ra rất nhiều điều. Những ý nghĩ không được biểu lộ ra thành lời nói được nung nấu trong hẳn. Nhưng có ai biết cho hẳn thế? Người ta cứ tưởng cái tật của thân thể hẳn làm đen linh hồn hẳn. Người ta coi hẳn là một người chưa trọn vẹn, hẳn không thể có những tính tình đầy đủ như người thường.

Một hôm đi phố về, hẳn hí hỏn khoe với Hiền một mảnh gương vỡ, chẳng biết nhặt hay xin được ở đâu. Hiền chực xin chơi. Nhưng hẳn ra hiệu bảo: đừng chơi thế kéo đứt tay hoặc toạc mặt. Rồi hẳn hí hoáy ngồi cắt xén mảnh gương vuông vắn, dùng thiếc gò một cái khung xinh xinh lắp gương vào, xong đâu đấy, hẳn mới đưa cho Hiền, đổi lấy cái gương của Hiền...

Biết rõ đầu đuôi câu chuyện rồi, mẹ Hiền trách con.

- Sao con cứ xin người ta thế? Trời bắt tội người ta tàn tật, mình nghèo chả giúp đỡ được người ta tí gì thì thôi, lại còn bảo người ta hết cái này cái nọ, thế thì phải tội. Của người ta làm để bán.

- Nhưng con có xin đâu?

- Mà y vừa bảo mà y xin!

- Con xin là xin cái mảnh gương kia chứ! Con tưởng cái mảnh gương ấy vất đi...

- Vất đi cũng mặc người ta!

Hiền phụng phịu:

- Thế ai bảo ông ấy cho con? Cho con thì con lấy. Thế mà cũng mắng.

- Mẹ có mắng con đâu. Mẹ nói thế là để lần sau con đừng quẫn ông ấy nữa. Con không xem, ông ấy tử tế lắm đấy, ông ấy giặt cả quần áo cho con. Cái gương con đã trót lấy thì cứ để mà dùng, nhưng mẹ phải trả ông ấy dăm xu để ông ấy mua quà.

Hiền chộp lấy cơ hội ấy ngay. Nó biết đưa tiền cho Cám, Cám cũng không chịu lấy. Vậy là nó được... Nó hếch mặt lên, mắt quắc quác như một con chó thấy miếng thịt và cái tay người chủ đang rử rử.

- Thật thế, mẹ trả tiền thật nhé!

- Trả người ta năm, sáu xu ăn quà.

- Thì đưa đây. Con chạy ra chỗ ông ấy ngồi đưa cho ông ấy

- Mà y biết ông ấy ngồi ở đâu?

- Con biết. Ở cột đèn ngoài kia.

- Đi đâu mà vội, cứ để lúc ông ấy về.

Hiền nũng nịu:

- Không!... Mẹ cứ đưa cho con bây giờ. Con với ông ấy đang muốn ăn ngào bặt nạng.

- Gớm nhỉ!

Mẹ Hiền mỉm cười, bĩu môi ra. Hiền nheo mắt, sụt sịt khóc dối để làm nũng mẹ.

- Đi, mẹ!

- Đi đâu?

Nó nháy mắt, gật đầu:

- Năm xu nhé? Ngào bặt nạng, mợ ạ. Chỗ ông Cầm ngồi có ngào bặt nạng ngon lắm đấy!...

Mẹ nó bật cười:

- Anh thì chỉ được cái thể là nhanh lắm. Rồi lại không chịu đưa cho ông ấy đấy.

- Có chứ!... Con với ông ấy canh ti mà lại... mợ cứ giao cho con. Con xin đưa tận tay ông ấy.

- Thật nhé

- Vâng, thật lắm!

- Này đây! Anh giờ cái hồn của anh!... Tôi giao hẹn

Thị còn đang nói thì Hiền đã vồ lấy năm xu trên tay thị, cười hí hí và quay ra chạy mất. Thị lắc đầu cười.

- Chịu nó! Liến thoắng hơn là mẹ ranh!...

Lòng người mẹ tràn ngập nỗi sung sướng, bởi thấy đứa con láu lĩnh. Hiền chạy thẳng ra ngoài phía cổng. Nó định đi tìm Cầm thật. Nó sẽ mua hai bát ngào bặt nạng: bát hai xu cho nó, bát ba xu cho mời Cầm ăn. Nó nhất định ép Cầm ăn cho bằng được...

Nhưng đang lon ton chạy, nó bị Lộc nấp sau một góc tường nhảy xò ra “hầy” một tiếng, vồ lấy nó. Hai đứa cười khàn khạch.

- Mà đi đâu thế? Tiền đâu?

Hiền không đáp, nhìn vào nhà Lộc hỏi:

- Bà mày đâu?

- Đi vắng. Mày có chén đồ lạc thì vào đây. Tao có một mình buồn quá.

Hiền theo Lộc vào. Lộc để hai cái gối mây liền nhau thành một cái bàn, dùng một cái khăn tay lớn phủ. Rồi nó móc lạc ở trong túi ra, bày cỗ...

- Mày lấy đâu được nhiều lạc thế?

- Tao hóa phép

- Mày nói láo!

Lộc nói:

- Mày không biết... Năm ngoái, tao vồ được một con chuột nhắt. Nó có mấy cái ngấn vàng ở trán. Tao biết là chuột quý. Tao không giết. Tao chặt đôi nó rồi đọc một bài thần chú, thả nó ra, sai nó đi tu. Nó tu đủ ba tháng mười ngày ở trên rừng. Bây giờ nó thành chuột chúa, nó bảo gì,

bao nhiêu chuột khác phải nghe. Nó làm tổ ở nóc nhà tao. Thỉnh thoảng, những lúc vắng vẻ chẳng có ai, nó vẫn xuống thăm tao. Nó lại mời cả tao lên tổ nó ăn cỗ nữa...

- Mà y chui vào tổ nó làm sao được?

- Mà y dốt lắm! Con chuột chúa của tao tu lâu ngày thế, hóa phép tài như thánh. Nó hóa phép cho tao bé lại, chỉ bằng con chuột nhắt, rồi nó cõng tao lên. Chuột chúa sai chúng nó đi tìm các thức ăn về làm tiệc đãi tao. Tao với chuột chúa ngồi uống rượu.

Cái cảnh ngộ nghĩnh quá khiến Hiền phải bật cười. Và tuy nhiên, rành rành là Lộc bịa, Hiền cũng chú ý đến câu chuyện lắm. Nhưng nó bẻ:

- Chuột uống rượu làm sao được? Với lại rượu cay, mà y cũng không nuốt được...

- Rượu ti thì mới cay chứ lại! Rượu chuột khác: rượu của chuột không uống ngọt lị; rượu là mật ong ấy mà... Mật ong ở rừng nhiều lắm. Ở chỗ nào, những con chuột rừng biết tất. Chuột chúa sai bốn con chuột rừng đi lấy.

- Thế lấy chén đâu mà uống?

- Thiếu gì... Với lại cũng không cần phải có chén. Chén làm bằng vỏ trứng. Những cái vỏ trứng người ta đập vào sanh xong vất vào đồng tro, bọn chuột nhà đi khuân về hết...

- Thế thì bắn bỏ xừ đi ấy!...

- Ai bảo bắn? Chuột nó ăn sạch bằng mười người ấy chứ. Chúng nó lấy giẻ lau thật sạch rồi mới đem ra. Mà y chả thấy nhiều khi quần áo của người bị chuột cắn đấy ư? Chuột nó cắn lấy giẻ về lau chén đấy.

- Thế sao hôm nay mà y không lên tổ chuột mà ăn!

- Mà y lẩn thẩn bỏ đời đi ấy! Hôm nay bà tao đi vắng, tao phải coi nhà. Lúc nãy chuột chúa vừa đến mời tao. Nhưng tao bảo: tao bận không đi được. Nó sai mấy anh em chuột nhắt khiêng xuống biếu tao một đùm lạc súc. Tao ăn chán. Còn một ít, tao để lại đợi mà y với Tiền đến, chúng mình ăn chung. Con Tiền đâu, sao mà y không rủ nó?

- Tiền nó ốm, chẳng có đứa nào chơi với tao. Tao buồn quá.

- Thôi, nó ốm thì mặc nó! Tao với mà y ăn đi. Nào mời bác...

- Vâng, mời bác xơi...

Hai đứa rón rén như mấy bà sang trọng ăn cỗ thật. Nhưng Lộc đã vừa khiến Hiền chợt nhớ đến Tiền đang ốm. Nó nghĩ rằng: giá có Tiền ở đây cùng ăn cỗ thì vui lắm. Nó hơi buồn một chút. Lộc bắt gặp nó thù mặt ra, nghĩ ngợi...

- Kia! Xơi đi bác! Sao bác khách sáo thế?

Hiền ngậm ngừng một chút rồi bảo nó:

- Tôi đủ rồi bác ạ. Chỗ này ta để lại, tôi lấy phần về cho bác Tiền.

- Ừ, phải đấy, để tôi gói lại. Bác bảo của tôi gửi biếu bác Tiền đấy nhé. Rồi bao giờ bác ấy khỏi, tôi bảo chuột chúa mời bác với bác Tiền lên tổ chơi, uống rượu mật ong, rồi đi xem làng chuột.

- Vâng ạ, rồi tôi bảo nó sai hai anh chuột thật khỏe làm ngựa cho hai bác cưỡi mà lên tổ.

- Ô! Thế thì thích quá! Thôi, thế chào bác ạ...

- Vâng, chào bác. Mời bác chiều đến chơi.

Hiền ra cửa. Nhưng lại vội thụt vào. Nó rụt cổ lại, lè lưỡi nhìn Lộc. Lộc hất hàm hỏi nó:

- Ai đấy hở?

- Mợ tao

- Mợ mà đã trông thấy mà chưa?

Hiền lắc đầu. Lộc lại hỏi:

- Mợ mà đi đâu thế?

- Vào nhà bác cai Minh

Lộc toan hỏi nữa nhưng Hiền xua tay bảo nó im. Hiền lắng tai nghe. Bởi vì nó vừa nghe thấy tiếng mẹ nó nói nói cười cười ở nhà bên cạnh. Nó kiễng chân để bước cho êm, lại chỗ "lỗ ống nhòm". Nhưng Lộc bảo:

- Họ bịt mắt rồi, con chó đấy!

Ngay lúc ấy, tiếng ồm ồm của bác cai Minh làm Hiền tái mặt đi.

- Gớm! Bà chị tôi hôm nay đẹp khiếp! Cho... ..

Câu nói đứt, chắc nó bị một cử chỉ của mẹ Hiền chém cụt. Hiền tưởng nghe thấy tiếng mẹ cầu nhau khẽ. Rồi thì thảo với nhau...

Nhận thấy mặt Hiền đổi sắc, Lộc hỏi:

- Gì thế hở?

- Không! Yên mà!...

Lòng Hiền rối loạn lên. Nó có vẻ như lo sợ, nhưng chẳng biết lo sợ cái gì. Hình như tai nạn gì

sắp xảy ra... Bỗng mẹ Hiền cười rặn lên một tiếng. Chưa bao giờ nó nghe thấy mẹ cười như vậy. Nó có cảm giác như tiếng cười ấy đập mạnh vào tim nó, tim nó nhảy vọt lên, rồi thụt xuống, rồi xông xáo. Nó ngỡ ngác như người hoảng hốt. Nó hoảng hốt, nhìn trước nhìn sau. Chẳng khác gì con thú bị vây, cố tìm một lối để chạy ra. Lộc ngạc nhiên:

- Mợ mày đánh mày à?

- Không!

- Thế sao?...

- Không! Tao đi về...

Tiếng nó nghẹn ngào như bị tắc lại rồi bị hơi thở hỗn hển đẩy ra. Rồi nó vùng vằng chạy trốn. Lộc chạy theo, nhưng không dám gọi to...

- Này!... Này!...

- Ừ...

- Gói lạt...

- Ừ, để đấy!

- Gói lạt của con Tiền.

- Ừ, khoan đã tao đi về...

Về đến nhà, ngồi một lúc, Hiền bình tĩnh trở lại hơn. Lòng nó quang ra. Những ý nghĩ dần dần rõ rệt. Nó thấy nó đã vô lý quá. Phải, mẹ nó vào nhà bác cai Minh, việc ấy có gì lạ lắm đâu? Bác cai Minh với mẹ nó làm cùng một sở. Hình như lại cũng chính bác đã xin việc cho mẹ nó: bà Hai Mợn nhờ bác giúp. Hai người ở cùng xóm với nhau. Đã mấy lần, Hiền thấy họ cùng đi hoặc cùng về, bác cai Minh đi trước, mẹ nó đi sau, hai người nói chuyện. Có hôm bác cai đến chơi nhà bà Hai Mợn, lúc về tạt qua nhà nó, bác hỏi kỳ này làm đêm hay làm ngày? Ông xếp tây dễ chịu chẳng? Lão gác cổng có vờ vịt khám người lúc ở nhà máy ra về, để chọc gheo không? Bác lại bảo: nó làm vừa vừa chứ làm lắm thì cứ mắng tát vào mặt nó cho nó biết, đừng thấy cái gậy của nó to mà sợ, lười thôi, lên trình chủ, rồi làm thì làm, chẳng làm thì tếch, cái thân mình là trọng, để những ngón tay to như quả chuối chạm đến người mình thì nhục chết, thà đi ăn mỳ còn hơn. Hôm ấy, nghe bác nói, Hiền tức lão canh cửa lắm. Hiền ước mình thật khỏe, để hễ ai bắt nạt mẹ Hiền thì Hiền choảng cho một mẻ. Bởi thế Hiền chỉ thích đi học võ. Hiền thấy Lộc bảo: những người có võ không ai đánh nổi, họ có thể xiên bàn tay qua cây gỗ, làm cho cây gỗ chẻ ra làm ba mảnh; lực lưỡng như “thằng Cầm nháy trời”, họ chỉ tống cho một quả cũng đủ cho họ máu tươi ra mà chết...

Một hôm khác, bác cai Minh đến rủ mẹ Hiền sáng hôm sau đi xem hội đền Mộc-xá, nhưng mẹ Hiền nói bận, không đi được. Lần ấy, bác cai Minh đang ăn kẹo, còn một chiếc, bác đưa cho Hiền. Bác hỏi Hiền có muốn đi học, bác gửi một người anh bạn mở trường tư cho, bác nhận là cháu thì người ta không lấy tiền.

Như thế, nghĩa là mẹ Hiền với bác, hai người quen nhau lắm. Bác vẫn đến chơi nhà nó. Vậy thì mẹ nó đến chơi nhà bác cũng là thường chứ sao?... Hiền cố nhủ mình như thế. Nhưng vẫn có một cái gì cãi lại... Tiếng cười đã đập vào tim nó... Giọng lơ lửng của bác cai... và nó vụt nhớ đến cô Viên, một hôm xưa... cái cảnh nó đã nhìn trộm thấy qua cái "lỗ ống nhòm" của Lộc! Ôi chao! Mặt Hiền vừa rục nóng. Nó như người thẹn. Nó muốn đóng cửa, để không cho ai nhìn thấy nó, để nó không nhìn thấy mẹ nó ở nhà bác cai Minh và...

Ồ! Sao lại thế! Hiền băn khoăn như đã phạm một tội gì đối với mẹ. Hiền sợ trông thấy mẹ. Nếu mẹ nó về bây giờ thì chắc nó không dám nhìn mẹ, nó phải tránh cái nhìn của mẹ và cả hai cùng ngượng ngịu... Nó nhìn về phía nhà bác cai Minh. Nó tần ngần. Rồi đột nhiên quả quyết nó rảo cẳng bước ra phía ngõ. Gần đến nhà bác cai Minh, nó ngừng lại nhìn ý tứ. Không có ai ngoài cửa, nó cúi người thật thấp, chạy vụt qua. Ra đến ngõ ngang, nó nhẹ hẫng người. Nó đi thẳng đến chỗ mọi khi Cầm hay ngồi.

Mãi đến gần tối, Cầm mới xếp đồ làm, dắt Hiền về. Mới về đến ngõ ngang, Hiền đã nghe tiếng đàn bà cãi nhau chan chát: "Chắc lại bà Ngã với bà Hai". Hiền nghĩ thế. Nó giựt tay ra khỏi tay Cầm chạy vội về. Đám đánh nhau ở chỗ cửa nhà bà Hai. Trẻ con và người lớn dồn về đầy cả. "Không sai được! Đích thị là bà Ngã!". Nhưng nó chưa kịp nghĩ đến câu. Nó ngạc nhiên. Bởi vì bà Ngã còn đứng kia, ở trước cửa nhà bà, vừa chỉ trỏ, vừa nói nói cười cười với một người hàng xóm. "Vậy thì", Hiền bủn rủn. Người đánh nhau chính là mẹ nó. Mẹ nó và cô Viên. Thằng Lộc, quần xắn lên đến bẹn, đang nhảy nhót, bỗng trông thấy Hiền vẫy tay gọi rối lên:

- Hiền! Hiền!... Mau lên! Mau lên mày!

Nhưng hai người đàn bà đã lẫn xả vào nhau. Mồm tạm im cho chân tay làm việc. Họ giằng giụa nhau một lúc. Cô Viên khỏe hơn mẹ Hiền. Chỉ một loáng sau cô đã xoắn được tóc mẹ Hiền lôi thị đi xềnh xệch. Thị không còn đủ sức mà chống đỡ. Cô Viên nào tát, nào đá, nào đập, dễ dàng như đội xếp xử với một thằng ăn cắp. Người ta xúm vào can. Một người cố giằng thị ra nhưng không được. Bỗng mọi người sững sốt. Họ thấy Cầm hùng hổ xông vào. Hấn giơ cả hai tay chịt lấy cổ cô Viên. Cô chưa kịp ngạc nhiên thì đã bị hấn lôi giật lại, vật đến oách ngã lăn khoèo ra đất. Rồi hấn quay lại mẹ Hiền, vừa khẽ gẩy lưng, vừa xua tay rối rít ra hiệu bảo: "Đi đi! Đi đi! Đừng lôi thôi nữa!". Mọi người cùng đẩy mẹ Hiền ra phía cổng bảo:

- Thôi đi làm đi... không thì lại lỡ tầm. Đi đi!...

Lộc kể lại cho Hiền biết khởi đầu cuộc đánh nhau. Mẹ Hiền ngóng con mãi không thấy về, đành khép cửa đi làm. Vừa ra đến sân, thì nghe tiếng cô Viên gọi giật vào. Cô chỉ mặt thị bảo ngay:

- Tao bảo thật: mày liệu hồn mày đấy! Trêu máu ai chứ trêu máu tao, tao đập tan đầu mày ra đấy!

Mẹ Hiền cự lại. Hàng xóm chẳng hiểu đầu đuôi bởi sao mà hai người to tiếng. Hỏi thì cả hai người cùng không nói. Họ chửi nhau rồi đánh nhau.

Hiền trần trọc mãi, không ngủ được, có lẽ vì nó đói. Mẹ nó để cho nó một bát cơm lòng với mấy miếng đậu kho. Đây là một bữa ăn sáng. Thường thường nó chỉ ăn cơm với tương cua, món ăn ấy, nó vẫn ăn ngày còn ở nhà quê, bây giờ vẫn phải ăn bởi tương cua dễ ăn hơn các thứ nước mắm rẻ tiền và đỡ tốn hơn tương đậu. Ở tỉnh, người ta mặc có phần rông ruỗi; nhưng ăn thì cũng khem khổ lắm. Bởi thế hôm nào có đậu kho, Hiền ăn hết nhiều cơm gấp hai bữa khác. Mẹ nó biết vậy, lòng bát cơm thật chặt. Nhưng nó bực mình chẳng tưởng ăn. Nó rủ Cám đi nằm sớm.

Cám đã ngủ. Hiền nghe thấy tiếng hắt ngáy khò khò. Bát cơm và đĩa đậu vẫn còn kia. Nó có muốn dậy ăn thì cũng được, nhưng nó ngại. Nó buồn bực quá. Mà sốt ruột! Ở bên kia, cô thầy lại bắt đầu rên. Chắc cô ta lên cơn sốt. Cô nằm liệt giường ngót một tháng nay. Chẳng hiểu bệnh gì. Mà cũng chẳng ai cần hiểu. Người ta bảo: cô ráo riết, tiền có thừa nhưng chỉ giữ khư khư, có ai cơ lỡ, hỏi vay tạm một vài đồng, chớ hề bao giờ cô chịu cho vay; con nuôi cô cũng chẳng dám nuôi, sợ có con nuôi thì con nuôi ăn cắp mất; đã bo bo giữ cửa, bây giờ ắt được nằm trên đồng của mà chết khô, chết nỏ, chẳng ma nào nhìn rõi... Không ai nhìn rõi thật. Chỉ có thằng Cám nháy tròng ngày một vài lần chạy ra chạy vào rót cho ngụm nước hay bát thuốc – chẳng biết hẳn nghĩ thương hại cô hay cô thuê tiền hắt – còn thì chẳng ai buồn thăm hỏi. Suốt ngày suốt đêm, cô nằm rên hừ hừ...

Hiền nghe cô rên mà rầu cả ruột. Mãi đến khuya tiếng rên mới ngớt. Có lẽ cô nhọc quá, thiếp đi. Có lẽ cơn sốt đã lui. Hiền cũng thiu thiu sắp ngủ. Nhưng nó lại giật mình sợ hãi. Cái thứ tiếng mèo hen đêm nào lại rít lên. Ờ mà có lẽ giống quái ấy đêm nào cũng đến, nhưng Hiền ngủ nên không biết. Nó lắng tai nghe cố phân biệt xem đó là thứ tiếng gì. Nó nhận ra những cung bậc giống tiếng người. Nhưng thứ tiếng ấy nói những gì, nó không nghe rõ. Chỉ biết cô nói rất nhanh, rất gắt như thúc giục. Rồi đột nhiên, tiếng cô thầy rên rĩ:

- Tôi chưa chết... Đã bảo tôi chưa chết mà.

Tiếng mèo hen lại khào khào một lúc, gắt gỏng hơn lúc nãy. Tiếng run run của cô thầy cũng

gắt gỏng hơn, cô có vẻ bức mình:

- Không! Không mà! Cứ mặc tôi! Tôi chưa chết! Trời đất ơi.

Chợt một tia ánh sáng lóe lên. Hiền kinh ngạc. Vậy thì có lẽ giống quái kia là người mất. Ở bên kia lục đục. Cô thầy thở dốc lên. Hiền đánh bạo nhìn qua một lỗ liếp. Nó thấy một luồng ánh sáng chệch chạc chiếu vào người đàn bà ốm trệt ra giường, trệt lên tường. Hai tay cô thầy níu lấy một vật đen, giống như cái áo. Cô giằng lại. Cô bị xô ngã xuống giường...

- Ối chao! Nó giết...

Cô mới kêu được có thể, thì ngừng bật như thể tắc cổ. Vài tiếng ằng ặc nhỏ nắc lên. Luồng ánh sáng tắt. Hiền nóng cả người, đầu bút rút như kiến đốt. Cánh cửa liếp bên kia lạch xạch. Hiền tưởng nghe thấy những bước chân chạy trốn. Rồi im lặng, một thứ im lặng ghê người. Hiền nín thở, ghé sát tai vào tấm liếp cố nghe tiếng cô thầy rên hoặc thở. Không nghe thấy. Nó vội vàng quay lại ôm chặt lấy Cẩm, chúi đầu vào ngực hẳn. Cẩm vẫn ngủ mê, nhưng tiếng tim đập làm nó hơi yên lòng...

Cô thầy chết mất rồi. Cô chết giữa đêm Hiền nghe tiếng cô kêu cứu. Hiền nghĩ ngợi vào đấy lắm. Cô bị ông Hoàng của cô bóp chết chăng? Hay là người giết? Hay là Hiền mê hoảng?... Chỉ biết sáng hôm sau, Hiền còn đang ngủ đã nghe thấy tiếng người nhốn nháo. Nó vội vàng nhồm dậy, đưa một tay lên dụi mắt. Bởi vì trời sáng đã lâu: mấy tia nắng xiên thẳng vào mặt nó. Bà Hai Mợn, bà Ngã, bác Văn trai, với hai ba người nữa đang bàn tán huyên náo ở căn nhà bên cạnh. Bác Văn gái mới một đàn con của bác đứng thập thò ngoài cửa. Trẻ con tuôn đến. Lộc mái mốt như một cậu học trò đến trễ, thấy lối vào bị lấp, tót vào nhà Hiền trước...

- Gì thế mà?

Nó hỏi Hiền. Nhưng thấy Hiền chậm trả lời nó lại hấp tấp chạy ra. Nó chẳng nói chẳng rằng gạt mấy đứa trẻ kia, lách người vào. Bác Văn gái vừa quát vừa chực đẩy nó ra, nhưng không được. Một thoáng sau, Hiền lại thấy nó chạy ra. Nó bảo ngay:

- Cô thầy chết.

- Thật à?

- Thật, mà sang xem.

Nó chực chạy sang lần nữa. nhưng thấy Hiền không nhúc nhích, nó lại quay vào giục:

- Đi sang nhanh lên mà!

Hiền ngật ngừng một lúc. Rồi nó lắc đầu, bảo Lộc:

- Kệ người ta

- Sang mà xem, thật đấy.

- Ừ thì thật

- Thì sang xem

- Xem làm gì?

Thấy Hiền đứng đĩnh, Lộc không đợi nữa, chạy ra khỏi nhà nó, tọt vào nhà bên kia. Hiền cũng muốn chạy sang xem một tý, nhưng một nỗi sợ vẫn vơ ngăn nó lại...

Ngay buổi sáng hôm ấy, người ta đã đi trình báo. Và chiều gần tối ngày hôm ấy, Cầm nháy trời đứng ra chôn cất cho người xấu số, tiền phí tổn do ông Ấm làm phúc. Nghĩa tử là nghĩa tận, người ta bảo nhau như vậy.

Bởi thế dăm ba người dỗi dãi nghĩ thương tình kẻ chết, lủi thủi đi theo cỗ quan tài ra tận bãi tha ma. Những người khác đứng ngoài sân trông theo mà chép miệng. Rồi họ thì thầm bàn nhỏ với nhau về số tiền của cô thầy. Ai cũng đoán là nhiều nhưng không biết đi đâu mất cả; lục lọi trong người cô, lục lọi cả chăn màn giường chiếu người ta chỉ còn thấy mấy hào xu gì đó. Có lẽ cô giấu đâu, hay gửi cả một người nào. Cũng bằng mất mà thôi. Lúc sống có tiền trăm, bạc nghìn chẳng thí bỏ cho ai, lúc chết chẳng mang đi được một xu mà cỗ ván ba đồng bạc để chôn cũng phải nhờ người khác. Anh cũng than giùm cô như vậy và cho cô là dại...

Nhà có người chết cứ lạnh lẽo thế nào... Khí lạnh lùa sang cả nhà Hiền. Nó thấy nhà tẻ ngắt tẻ ngo. Buồn vắng làm sao! Lòng Hiền man mác nhớ nhưng. Nó mơ màng thấy phơ phất một bờ tre, vài tiếng chim buồn, một nền trời lảng bãng... một túp lều nho nhỏ... Và Hiền nhớ đến cha. Người cha ấy bây giờ ở nơi nào. Hồi mới bỏ nhà đi, mẹ nó đã bảo nó: không được nhắc đến thầy, thầy nó đi xa, nhắc đến người ta giết... Nó không hiểu sao lại thế, nhưng không hỏi, bởi hỏi thì mẹ khóc, mẹ lại dọa người ta bắt. Rồi nó cũng quên dần. Một đôi khi hình ảnh của cha còn trở lại mờ mờ trong trí nhớ nó. Nhưng chỉ tại những khi nó buồn như dịp này... Tuy vậy, lòng trẻ dễ quên. Vả lại bệnh con Tiền đã dần dần qua. Chúng nó lại dắt nhau đi cùng xóm chơi đùa... Bây giờ chúng có thể đùa nghịch tự do. Sau vụ cô Viên đánh mẹ Hiền, bà Ngã với bà Hai lại lành nhau. Mẹ Hiền thì hình như có sự gì vui, trở nên dễ dãi với con. Vả lại thị vắng nhà luôn. Cả những hôm không phải đi làm thị cũng không chịu ở nhà. Thị đến nhà bác Minh chơi hoặc đi đó đi đây. Thị bắt đầu thích hội hè. Nhiều tối, thị cho tiền ăn quà, dặn con đi ngủ với Cầm rồi đi xem hát tuồng hoặc hát cải lương. Mỗi lần đi xem rất khuya thị mới về. Có lần thị không về. Hiền có hỏi thì thị lại bảo: ngủ nhờ ở đằng kia, để cho Cầm ngủ yên kéo cứ phải đánh thức hẳn dậy phiền phức quá. Đằng kia là ở đâu? Hiền tò mò muốn biết. Nhưng thị bảo: đằng kia là đằng kia. Nó không biết được. Có lẽ thị ngủ ở nhà bác cai Minh, Hiền đoán thế, bởi lần nào thị đi xem

hát cũng có bác cai Minh đến rủ. Nghe con nói, thị hơi đỏ mặt và thị nạt: không được hỏi lời thôi! Như thế là hỗn láo, hỏi lời thôi thì phải đòn. Hiền tức lắm. Nó ghét bác cai Minh quá. Mẹ nó có vẻ coi bác hơn cả nó. Mỗi lần bác đến, nó trừng trừng nhìn bác. Có lẽ bác lấy thế làm khó chịu. Một lần bác cười gượng bảo:

- Lại đây với cậu: Cậu lạ lắm hay sao mà Hiền nhìn kỹ thế?

Nó quay phắt ngay lưng lại. Mẹ nó quắc mắt lên mắng nó:

- Con nhà hỗn! Mày muốn phải đòn đấy hở?

Nó rưng rưng nước mắt. Bác cai can:

- Đừng mắng nó

Bác đứng lên, kéo nó vào lòng, xoa đầu:

- Hiền ngoan lắm. Cậu yêu Hiền lắm. Hiền cho cậu hôn một cái nhé.

Bác hôn rất lâu trên má nó. Nó vùng vằng chực tránh. Nhưng bác ôm chặt quá. Bác hôn nốt má kia và bảo:

- Má Hiền thơm quá! Thơm y như má mẹ...

Mẹ Hiền lườm bác. Bác hô hố cười. Hiền mím môi thật chặt, cựa quậy cố thoát ra. Cựa không nổi, nó òa lên khóc, vừa khóc vừa đánh vào tay bác.

- Buông ra! Buông người ta ra!

Bác cười nhạt, nắm lấy cổ tay nó:

- Ái chà! Ái chà! Nó đánh tôi

Mẹ Hiền quát:

- Hiền! Không được hỗn!

Hiền càng tức. Nó đá vào chân bác. Chỉ tổ đau chân nó. Nhưng nó đã hăng máu lắm. Bác cai thấy nó làm dữ, buông tay nó ra. Nó lăn xả vào tát mặt bác. Mẹ nó giằng nó ra, thị mắng:

- Làm bộ mãi! Thấy người ta nuông lại càng làm bộ! Ai làm gì mà mày chực cắn người ta vậy?

Hiền cúi gầm mặt, lấp bắp mồm như chực chửi. Bác cai ngượng nghịu. Bác cố dịu dàng bảo:

- Thôi! Kệ nó... trẻ con...

Mẹ nó như không để ý đến những lời của bác, vẫn mắng theo:

- Con nhà mất dạy! Giờ hồn không có ngày thì tan xác.

Ngừng một chút rồi thị bảo:

- Cút ra ngoài kia chơi!

Nó hầm hầm ra đi. Vừa chạy khỏi cửa, nó gặp Câ. Câ nhìn theo nó như ái ngại. Hấn nhìn vào nhà nó: thấy cai Minh trong ấy, hấn vội nhìn đi. Hấn nhìn mặt đất, làm như đang tìm một vật gì bị rơi...

Bởi mặt hầy còn ướt nên Hiền chưa dám chạy đi tìm các bạn. Nó ngồi một chỗ hẻo lánh, nhặt một cái que, vẽ hình trên mặt đất, để có thể giấu mặt đi cho không ai trông thấy. Một lúc sau, Câ chạy đến; hấn lảng lạng nhìn Hiền. Hiền biết nhưng không dám nhìn lên. Một phút dài như vậy. Rồi Câ cúi xuống bỏ mấy cái kẹo gói giấy bóng vào lòng Hiền, rồi lảng đi. Biết rằng Câ quay đi, Hiền mới nhìn theo, rồi mắt nó đờ ra trong một phút, nó chẳng nhìn gì, chẳng nghĩ gì. Cái bề trong của nó thành một khoảng không, trong đó lơ lửng một vài hình tượng mong manh và không động đậy. Những hình ấy rụng. Hiền sực tỉnh. Cái thế giới bên ngoài thức dậy, ý nghĩ bên ngoài cũng đổi chiều. Hiền đứng phắt dậy, nhét những cái kẹo vào túi, thong thả bước về phía cổng. Lộc bắc loa tay gọi:

- Hiền! Hiền! Mau lên!...

Nó vội vàng chạy lại...

- Gì thế Lộc?

- Mà không ra mà dỡ vợ! Vợ mà đang khóc.

Hiền lờm nó. Nó cười khanh khách bảo:

- Thật đấy, con Tiền đang khóc.

- Sao nó thế?

- Tại nó thích ăn tiệc trên ổ chuột. Tao bảo chuột chúa sai ngựa xuống. Con gái không biết cưỡi ngựa ngồi không vững. Mới lên đầu tường thì cô ả ngã, va đầu xuống thêm gạch, biêu đầu lên bằng quả ổi, đang thút tha thút thít.

- Nó đâu rồi?

- Ở chỗ kia.

Lộc chỉ tay về phía nhà ông Ấm. Hiền chạy lại. Không phải nó tin lời Lộc, nhưng nó đoán Tiền vấp ngã hay bị đũa nào đánh, biêu đầu lên thật.

Nhưng không phải. Đầu Tiền vẫn nguyên lành. Nó chỉ đang phụng phịu, mắt hơi rơm rớm nước...

- Mà sao thế?

- Thằng Lộc ác như chó ấy!

- Sao?

- Nó dí chết hết chỗ đỗ của chúng ta rồi.

- Thật không?

- Còn chả thật? Mà lại xem...

Đó là một khoảng đất con con ở sát tường. Một hôm Tiền và Hiền thấy ở đấy có một cái cây con mới mọc. Chẳng hiểu cây gì, nhưng chúng thích, bởi vì chúng tìm ra. Chúng bảo nhau đừng bảo đứa nào, để hai đứa chơi chung. Rồi chúng gọi miếng đất ấy là vườn. Hiền lấy bốn cái que cắm cõi, dùng một miếng mảnh chai vạch một hình chữ nhật, nó xin Cẩm một mảnh kẽm nhỏ làm cày. Tiền xin mẹ được con dao cùn. Chúng xới cái vườn của chúng rồi Tiền bốc trộm mấy hạt đậu xanh bà Ngã đong về để làm hàng, chúng đem gieo rồi tưới nước. Mấy hôm sau, đỗ mọc. Những cái mầm non như những con sâu, đội cái hạt trên đầu, trở ra khỏi đất. Rồi dần dần chúng cao lên. Hai chiếc lá mỏng manh xò ra mơn mớn. Chúng sung sướng như một người chơi hoa, thấy một giống hoa quý của mình trở đóa. Và chúng lại càng quý khu vườn của chúng. Chúng vun xới không biết chán. Sáng nào Hiền cũng tưới. Tiền bòn cắm những cái cọc để cây leo. Chúng mong đợi ngày đỗ có hoa. Hiền bảo:

- Chúng mình cứ chăm thật kỹ. Bao giờ có quả, ta hái, bóc vỏ phơi rồi bán cho mợ mà, nấu cháo.

- Nhưng đừng nói cho thằng Lộc biết. Nó biết thì nó phá

- Hay là ta cho nó chơi chung? Nó được chơi chung thì nó không phá.

- Không! Nó hay phá lắm. Đừng bảo. Mà bảo thì tao không chơi với mà nữa.

- Tao không bảo nó. Tao cũng chẳng bảo đứa nào. Chỉ tao với mà thôi, chẳng cho đứa nào chung nhỉ?

- Chẳng cho đứa nào chung

- Ừ, chẳng cho đứa nào chung vườn chúng mình tìm ra.

Nhưng nghĩ ngợi một lúc, Tiền lại hỏi:

- Còn thằng Đạc? Ta có cho thằng Đạc chơi không?

- Không!

- Không à?

- Ừ, nó có tìm thấy đâu?

- Nhưng nó là con. Cậu mợ có vườn thì con cũng được chơi chứ lị...

- Ừ thì cho thằng Đạc chơi.

Ngay lúc ấy, chúng đi gọi Đạc. Trước khi dẫn Đạc ra xem vườn, chúng dặn đi dặn lại:

- Mà đừng được nói với ai kia nhé

Có lẽ sự cẩn thận ấy đã làm phản chúng: chắc thằng Lộc nghe lỏm thật, nên để tâm dò xem hay chính thằng Đạc nói với Lộc? Chỉ biết lúc này Lộc đã gọi Tiền ra mà xem cái vườn...

- Vườn của mày bị bão. Cây cối đổ lổng cha lổng chống! Tiền chạy ra. Nó há hốc mồm. Lộc thích chí cười khàn khạch. Bởi vì chính Lộc đã lấy chân giậm gãy nát những cây đổ đã bắt đầu trở thêm hai lá nữa...

Trông thấy đám cây nó nâng niu bị tước như một mớ dau răm, Hiền thù mặt như một người tiếc của. Tiền trút nỗi giận ra bằng những lời xỉ nhục

- Thằng chó Lộc; đồ đểu; đồ mỗ; đồ ăn cắp...

Hiền an ủi nó:

- Thôi vứt vườn đi, chả được ăn đâu mà tiếc.

Rồi nó móc túi ra hai chiếc kẹo, đưa cho Tiền một chiếc:

- Này, ăn đi.

Trời tối hẳn. Những chấm sao thưa hiện lơ mờ. Trong các nhà, những chiếc đèn Hoa Kỳ hoặc búp măng đã được thắp lên. Những ngọn đèn ngái ngủ, chỉ thức mỗi đêm nửa tiếng đồng hồ, vào lúc bắt đầu đêm. Chúng tù mù và làm người ta nghĩ đến những kiếp sống com rom, những cuộc đời lúc gần tàn, những người già nằm đợi chết...

Hiền đứng thu rú ở trước cửa nhà Lộc. Bà Lộc ra đóng cửa, trông thấy nó...

- Ai! Đứa nào đấy?

Hiền đáp khẽ:

- Con đây ạ!

- Đứa nào?

Bà ghé mắt nhìn vào tận mắt nó...

-... Thằng Hiền, hở? Mày đứng làm gì đấy?

Nó ấp úng chưa kịp đáp. Bà nổi giận:

- Này, tao thì bảo thật: Mày giờ hồn mày đấy; muốn sống, muốn tốt thì cút ngay.

Nó không hiểu tại sao lại có sự tàn nhẫn ấy. Nó toan cự lại. Nhưng bà bảo:

- Mày đừng tưởng tao không biết. Tao biết những bao giờ ấy. Nhưng mày là trẻ con, tao không thèm chấp. Tao ngờ đi. Nhưng mày phải chừa cho hẳn. Có còn thế mãi, tao sẽ tát vào mặt. Cái con mẹ mày không biết dạy mày, chứ tao chẳng thèm tát vào mặt mày rồi thôi đâu.

- Ô hay! Con làm gì?

- Mày làm gì hả? Cha con để ra mẹ mày! Còn già mồm. Mày cùng đảng với cháu tao để ăn cắp của tao. Mày đứng đấy để đợi cái thằng Lộc quan ôn vật ấy lấy trộm của tao rồi đưa cho mày. Chả có thể mà lọ lạc của tao vơi đi hẳn...

Hiền bối rồi, chủ tâm của nó đến đây không phải để đợi Lộc ăn đồ lạc. Nhưng nó vụt nhớ ra có lần nó ăn lạc của Lộc thật. Thì ra thằng này lấy trộm lạc của bà ăn và cho các bạn. Phải hôm ấy, nó đã bịa ra câu chuyện chuột chúa với những chuyện ngao du lên tổ chuột để cùng ăn uống với cả làng nhà chuột.

Hiền nhớ lại. Bà cụ thấy nó cứng hàm, không cãi nổi, nắm lấy cổ nó mà đẩy nó xuống sân.

- Cút thằng! Bà vả xung mặt mày lên bây giờ.

Hiền muốn khóc bởi vì nó bị mắng chửi oan uống quá. Nào có phải nó định tòng đảng với Lộc để mà ăn trộm! Mẹ nó đi làm trời tối lắm. Ở nhà thì sợ. Nó ra đây đứng chờ, đợi Cám...

Sao Cám về muộn thế! Ít lâu nay, hình như hẳn đối với Hiền không được như trước nữa. Hẳn không còn quần quýt suốt ngày với nó, luẩn quẩn suốt ngày bên nhà nó. Hẳn đi bần bật suốt ngày, tối đêm hẳn mới về. Mà về một cái, là lại lủi ngay vào nhà ngủ. Chính là căn nhà của cô thầy trước kia. Sau khi bệnh mẹ Hiền đánh cô Viên, hình như hẳn ngược với bà Hai. Hẳn không ngủ ở cửa nhà bà nữa. Hẳn dọn đồ lễ xếp vào nhà Hiền. Hết kì làm đêm ấy, khi mẹ Hiền đã có thể ở nhà ngủ với con, hẳn nằm nhờ ở mái đầu dây đằng kia. Nhưng hẳn chỉ phải ngủ ở đây có vài đêm. Bởi vì căn nhà cô thầy để ba bốn hôm rồi mà cũng chưa có ai thuê. Cám vào đấy ngủ nhờ. Rồi hàng tháng sau cũng chẳng có ma nào đến hỏi thuê.

Hẳn sửa sang luôn căn nhà cho thành nhà của hẳn. Hẳn đốt một đồng lửa to ở giữa nhà. Ý chừng để cho khí lạnh tàn. Hẳn rửa giường và cuốn chăn, màn, chiếu giả lão nháy trời. Hẳn dùng chiếu của hẳn thay vào. Sự thay đổi vốn vẹn có thể thôi. Còn cái giường, sau khi đã lau rửa sạch sẽ rồi, hẳn lại kê vào chỗ cũ, nghĩa là sát liếp. Thành thử cái giường bên nhà Hiền và cái giường của hẳn chỉ cách nhau có một phần phen liếp mỏng manh ấy. Lúc đi ngủ, Hiền muốn đùa hẳn, vẫn dùng một cái tăm dài xuyên qua khe liếp để đâm hẳn. Hẳn nắm lấy một đầu tăm. Hiền và hẳn kéo co, làm cái phen liếp rung lạch cạch.

Ấy là hồi đầu. Bây giờ khác thế rồi. Chỉ vì chỗ khác ấy mà Hiền ngờ rằng: Câm có điều gì phạt ý. Hẳn kê cái giường xa hẳn liếp, sang mãi tận phía bên kia. Rồi hẳn lại không dám bén mảng đến nhà nó nữa. Những đêm mẹ nó đi làm cũng vậy: hẳn ra hiệu cho nó sang nhà hẳn ngủ.

Người ta bảo: những người câm phần nhiều cục, trêu tức họ nguy hiểm; họ không thể chửi rủa để trút bớt nỗi giận ra ngoài; nỗi giận chỉ ngấm ngầm, rồi bất chợt nó bùng ra mình biết đâu mà phòng bị? Bởi thế cho nên đêm đầu tiên sang nhà Câm ngủ, Hiền sợ lắm. Nằm cạnh hẳn, nó lo thom thóp, không dám ngủ. Ơ, mà biết đâu được đấy. Rất có thể: trong khi nó ngủ thì hẳn thức. Hẳn nghiền ngẫm nỗi bức mình của hẳn. Rồi biết đâu một lúc kia hẳn thấy hẳn không còn chịu đựng nổi. Hẳn vùng dậy, nhảy lên người nó, dí một mũi dao vào cổ. Thật nó bắn khoăn không kém gì kẻ nằm bên cạnh là một thằng điên: có lúc nó hiền lành nhưng nếu lên cơn thì nó có thể giết mình bằng bất cứ cái gì nó giơ tay vớ được.

Bởi cứ nghĩ vớ vẩn thế, nên đến nửa đêm Hiền không chợp mắt. Nhưng nó không giãy gọn. Nó nằm yên nghe ngóng. Nó thấy Câm cũng không ngủ được. Hẳn trở mình luôn, thở dài luôn. Hẳn nghĩ ngợi gì? Nó càng lo. Nhưng mỗi lần nó giãy thử thì hẳn lại vỗ nhẹ vào lưng nó như mọi tối. Rồi hẳn cũng vuốt ve đầu nó. Có điều những cái vuốt ve ít vập hơn. Bàn tay hẳn hình như lơ đãng. Chỉ một lúc nó ngừng hẳn lại. Nhưng nếu Hiền lại giãy thì bàn tay Câm lại như sực tỉnh, lại vỗ về, vuốt ve... Hiền đã thử nhiều lần, mà lần nào cũng vậy. Nó lại càng khó hiểu. Bởi như thế thì chưa hẳn Câm ghét nó. Có lẽ hẳn cho Hiền biết được? Hay ít ra, giá hẳn không điếc để có thể nghe lọt lời nó nói! Những dấu hiệu chỉ có thể diễn tả được những ý thông thường và hơi rời rạc. Làm thế nào để hai người hiểu đến tận lòng dạ nhau?...

- A! Kia rồi!...

Hiền không thể ngăn được một tiếng reo. Nó đợi Câm lâu quá sốt ruột, ra đứng ở ngõ ngang nhìn ra ngoài đầu ngõ. Ngoài phố sáng. Người qua lại tấp nập. Bỗng một bóng người cứng nhắc xồng xộc vào trong ngõ, đích là Câm! Hiền thấy nỗi mệt mỏi trút đi tất cả. Nó nhảy căng lên một cái. Nó đã toan nhảy ra đón hẳn. Nhưng ngõ bần. Nó chợt nảy ra một ý, nó chạy tọt vào bên trong cổng, ngồi nép vào chân tường nhà ông Ấm. Câm không trông thấy nó, cầm đầu đi bình bịch về nhà. Hiền len lén bước theo đến lúc hẳn vào nhà thì nó đứng nép bên ngoài cửa. Hẳn châm đèn. Một thoáng sau, hẳn đập mấy tiếng vào tấm phen, ra hiệu cho Hiền biết: hẳn đã về. Hiền đứng ngoài cố nhin cười. Không thấy nó chạy sang, hẳn ngạc nhiên. Hẳn mãi một cầm đèn chạy sang nhà nó. Hẳn đứng ngoài ghé cổ nhìn vào. Rồi hẳn chạy thẳng vào. Hiền lợi dụng lúc ấy để chạy vào nhà hẳn...

Câm không thấy Hiền ở trong nhà, lại hốt hơ hốt hải chạy ra. Hẳn cầm đèn đi về mé sau nhà. Một lát sau, Hiền lại thấy ánh đèn của hẳn trở về. Hẳn soi chung quanh nhà. Rồi hẳn soi khắp cả

sân. Sau cùng thì trở về thờ thần. Vừa bước chân vào nhà hấn mở to đôi mắt ngạc nhiên, kẻ hấn nhón nhác tìm khắp mọi nơi đang ngồi sừng sững giữa cái giường của hấn. Nó ngồi xếp bằng, hai mắt trợn ngược lên, mồm múm mím nhin cười. Hấn đứng ngây ra một thoáng. Rồi bỗng đặt cái đèn xuống cạnh giường, hấn vồ lấy Hiền mà hôn hít. Trước cái cử chỉ bỗng bột ấy, Hiền chột hiếu. Không, Câm chẳng giận Hiền đâu. Hấn vẫn còn yêu nó lắm. Nước mắt hấn dây cả ra trán, ra mặt nó. Nó cảm động, cũng gần muốn òa khóc. Nó úp mặt vào ngực Câm, như một đứa con trút nỗi buồn khổ của mình vào ngực cha. Câm ôm lấy nó, để yên cho nó khóc như vậy trong một phút. Rồi chúng buông nhau ra, nhìn nhau âu yếm. Câm móc túi lấy ra một tấm bánh chưng đưa cho Hiền. Hiền bóc ra ăn. Câm ngồi nhìn nó như một bà mẹ ngồi nhìn đứa con yêu. Nhưng vẻ mặt hấn cứ biến đổi dần. Một lúc kia, Hiền giật nảy mình. Nó thoáng thấy đôi mắt Câm có một vẻ gì dữ lắm. Nó đột nhiên sợ hãi, có lẽ Câm biết hết. Hấn chớp mi mắt xuống, vẻ hung ác biến đi. Mặt hấn hình như có một vết gợn chạy rất nhanh từ trên xuống dưới. Nó trở nên hiền từ. Người bạn nhỏ của Câm ngạc nhiên về sự thay đổi nhanh chóng ấy. Nó nhìn Câm, ngờ ngác, Câm mỉm cười như bảo nó: Đừng sợ! Ta không ác... Hiền mỉm cười, cảm ơn.

Vừa thấy Hiền, Tiền nhăn nhó bảo:

- Tao không lấy mày nữa đâu Hiền ạ

- Tại sao?

- Mợ tao bảo đấy

- Mợ mày bảo thế nào?

- Bảo thế chứ còn bảo thế nào!... Mợ tao hỏi tao: Con gái mợ có muốn lấy chồng không? Tao

bảo: Có! Mợ tao lại hỏi: Lấy đứa nào? Tao bảo: Lấy thằng Hiền! Mợ tao với cậu tao cười...

- Sao cậu mày với mợ mày lại cười?

- Im! Tao nói chuyện cho mày nghe. Thế này: lúc ấy cậu tao đang uống rượu, cậu tao cười, rồi

bảo: đấy, bà xem con gái rượu của bà tốt bộ chưa? Lại cứ đòi lấy thằng Hiền! Mợ bảo tao:

không lấy thằng Hiền đâu con ạ! Tao bảo: Cứ lấy! Mợ tao bảo: Không được lấy, lấy nó thì mợ

đánh!...

- Sao mợ đánh?

- Không lấy nó, Chứ sao! Lấy nó người ta cười cho đấy.

- Sao mà người ta cười?

- Mợ nó chữa hoang, mày lấy nó thì người ta cười chứ sao! Mợ tao bảo thế. Có phải mợ mà

chữa hoang không hả Hiền?

Hiền sầm mặt. Nó không đáp câu Tiền hỏi. Nó định tìm một câu nói lảng, nhưng không tìm được. Câu hỏi của Tiền khiến cho lòng nó rối lên bời bời... Mấy hôm nay, đến chỗ nào nó cũng được nghe người ta bảo: mợ nó chữa hoang. Hình như cái tin ấy bay đi do miệng lưỡi cô Viên. Rồi bỗng một hôm, trông thấy Hiền đi qua, bác Văn gái gọi nó vào:

- Tao hỏi cái này, Hiền!

- Gì?

Bác tùm tùm cười khẽ hỏi:

- Có phải mày sắp có em không?

Hiền không hiểu. Bác Văn trai ngồi cạnh đấy chẻ tằm ngừng tay hỏi vợ:

- Mợ nó chữa đấy à?

- Tôi thấy cô Viên bảo...

- Mồm con ấy nói thì biết đâu mà tin được.

- Ừ, nhưng mà bụng chị ấy lớp này cũng hơi to thật. Mọi khi mình cũng không để ý nhìn. Nhưng từ hôm nghe cô Viên nói, tôi cố ý trông xem thì thấy bụng chị ấy nẩy lắm, có phải chữa thì có lẽ chữa đến ba bốn tháng.

- Nhưng chữa với khỉ nào?

- Hừ, thế thì ra cậu không biết à? Chữa với thằng ấy chứ còn chữa với thằng nào?

- Thằng nào? Người ta đi suốt ngày biết quái gì

- Thằng thổ tả! Cái thằng không vợ mà vẫn tăng tịu với con nỡm Viên nhà bà Hai...

- Cai Minh ấy à?

- Ừ, cai Minh...

Thị nói to:

- Con chó nào vào đây nữa! Cậu mợ vẫn thậm thọt đến nhà nhau luôn. Thỉnh thoảng lại dắt nhau đi ăn cao lâu, đi xem hát, ra phết lắm. Quá đi ra thõa! Thật họ tự nhiên hơn vợ chồng. Mà nhà chị ta cứ trơ trơ treo treo, chẳng biết gì là thẹn.

Hiền đỏ mặt. Nó quay ra, toan chạy, nhưng bác Văn trai nắm lại, nó gắt:

- Bỏ ra!

- Khoan đã! Đứng yên tao hỏi...

- Hỏi cái gì?

- Đêm, mày có thấy ông cai Minh đến nhà mày ngủ không?

- Không!

- Thế ông nào?

- Chẳng có ông nào!

- Mày nói dối. Chẳng có ông nào mà bụng mẹ mày lại phình ra. Tối hôm nay mày thử hỏi mẹ mày xem nhá: Mẹ ơi mẹ, mẹ ăn gì mà bụng mẹ ỏng ra thế này?

Bác Văn gái phát vào lưng chồng:

- Phải gió!

Hai vợ chồng khú khí cười với nhau. Tuy Hiền không hiểu tất cả những câu họ nói, nhưng chỉ nghe cái giọng, nhìn dáng điệu và vẻ mặt họ trong khi nói, nó cũng đoán ra rằng: mẹ nó đã làm một điều đê nhục lắm. Hai tiếng “chửa hoang” bắt đầu lọt vào trí nó. Thế nào là chửa? Chửa hoang là làm sao? Có phải cứ chửa hoang thì bụng to lên không? Bụng to thì xấu hổ à? Và vì sao việc chửa hoang lại dính dáng đến việc bác cai Minh đến ngủ đêm nhà nó? Ừ, mà chả biết có thật là bác cai Minh vẫn đến ngủ nhà nó không? Bao nhiêu câu hỏi chen chúc nhau trong cái đầu bé con của nó. Nó muốn hỏi bác Văn mà không dám hỏi. Bác Văn đang cười nó. Nó chỉ muốn giựt tay ra để chạy. Giữa lúc ấy thì Cầm đi qua, trông thấy, Hiền reo lên:

- Kia rồi! Ông Cầm... có buông tôi ra không thì tôi gọi ông ấy vào, ông ấy đánh bác vỡ đầu, sút tai đừng trách!

Nó giơ tay vẩy Cầm vào thật. Bác Văn bỏ tay Hiền ra để nó nói chuyện bằng dấu hiệu với Cầm.

Hiền nhìn Cầm phình má, trợn mắt để hình dung sự hung hăng, giận giữ và nắm tay chĩa lên mặt bác Văn mà đấm đấm. Ấy là nó bảo Cầm đánh bác. Cầm cười. Bác Văn lêu lêu Hiền.

- Xúi nữa đi! Xúi nữa đi! Nó có dám đánh tao đâu! – Rồi bác vỗ vai Cầm bảo:

- Tôi với bác là chỗ anh em bác nhỉ?

Cố nhiên là Cầm không nghe thấy. Nhưng hẳn cũng hiểu đó là một cử chỉ cợt đùa thân mật. Hẳn gật đầu lia lịa và cười nhe cả lợi. Bác Văn trai thích trí. Bác ra hiệu cho hẳn ngồi xuống ghế. Rồi bác dùng dấu hiệu, kể lại câu chuyện vừa rồi với Cầm. Bác kể như thế này: thoát tiên bác chỉ vào Hiền. Rồi bác nắm hai tay lại, đặt lên ngực để làm hai cái vú. Rồi bác ngoẹo cả đầu về một bên, ve vẩy hai tay và uốn éo mình. Thế nghĩa là: một vật thuộc về Hiền, mà nó lại có hai cái vú, mà nó lại đi ve vẩy. Muốn thử xem Cầm hiểu chưa, bác chỉ về phía nhà Hiền một cái, hất hàm ra ý hỏi. Cầm gật đầu và mặt hẳn trở nên trang nghiêm; hẳn có vẻ chú ý đến câu chuyện

lắm. Bác đập đập vào vai hắn để ra hiệu cho hắn biết bác sắp kể tiếp vào đoạn trước. Rồi bác phưỡn bụng lấy tay vạch một đường cong phình ra từ ngực đến hán, úp bàn tay lên cái đường cong tưởng tượng ấy, như một người ôm bụng chữa và rụt cổ lại; mặt méo xệch đi để hình dung sự cố gắng khi phải mang vật nặng. Cằm đỏ mặt. Bác Văn rất hài lòng về sự ranh mãnh của mình, tự thưởng bằng một chuỗi cười đắc chí. Mặt Câm càng đỏ thêm. Bác đoán là hắn không quen nghe chuyện trai gái nên cả thẹn... Còn một ý cuối cùng cần diễn tả. Bác vênh cái mặt lên úp hai tay vào hai bên đùi để bắt chước cai Minh đi, hai tay đút túi quần. Bác chỉ tay ra phía nhà cai Minh bĩu môi ra, lắc đầu để tỏ lòng khinh bỉ. Rồi bác lại chỉ tay về phía nhà Hiền. Bác lại ôm bụng, lại ngoẹo cổ, lại méo mồm. Hiền bật cười. Nó nắm tay Câm, đập vào bác Văn. Nhưng Câm giật tay ra, vùng vằng chạy, như người giận dữ.

Chập choạng tối hôm sau Hiền đang đứng đợi Câm ở gần cổng, thì lại bị ông Ngã tóm. Ông vừa mới uống rượu ở đâu về nên đã đi lảo đảo lảo đảo. Ông vừa đi vừa lè nhè nói một mình. Lộc đang đứng chơi ngoài hiên, cười rồi chạy thụt vào nhà. Thấy chỉ còn có Hiền đứng một mình, ông tưởng nó cười. Ông nhắc bổng nó lên. Biết ông say, nó sợ ông vật nó, hoặc cả hai bị ngã. Nó lạy van rối rít...

- Thằng này láo!... Mà không biết tao à?

- Lạy ông, thằng Lộc nó cười đấy ạ, không phải con.

- À, thằng Lộc! Mà là thằng Lộc...

- Không ạ, con không phải là thằng Lộc, con là Hiền.

- À, Hiền. Mà là thằng Hiền phải không? Thằng Hiền mà láo lắm!...

- Không ạ, con không dám láo...

- Mà có láo..

- Con có dám cười ông đâu?

- Mà không cười, nhưng mà láo. Ai bảo mà bắt mợ mà mua trống?

- Không ạ! Con không bắt mợ con mua trống.

- Mà có bắt! Tao thấy mợ mà mang trống cà rình. Những người đứng xem cười rầm lên. Hiền nghĩ đến cái bụng to của mẹ. À, có lẽ đó là một điều xấu lắm. Tiếng cười chế nhạo hắt mạnh vào mặt nó. Nó thấy cổ nghẹn ngào, muốn khóc, muốn khóc. Cũng may, ông Ngã buông nó xuống. Nó ù té chạy. Tiếng ông Ngã lè nhè, đuổi nó:

- Mẹ con nhà mà liệu thế nào thì liệu!... Lại vác trống cà rình đến xóm chúng ông là không được... Xóm chúng ông không có cái lệ ấy. Hừ, ở xóm chúng ông có chồng không được chữa

huống hồ là không có chồng!...

Tiếng cười lại sôi lên. Ông Ngã vẫn lè nhè nói tiếp.

- Thật đấy, các ông các bà xem: bà Hai Mợn là một, mợ nó nhà tôi là hai, rõ ràng là có chồng tử tế hẳn hoi mà có chữa đâu? Tôi hằng hỏi các ông, các bà thế thôi.

Nhục nhã ơi là nhục nhã! Hiền chạy được vào nhà rồi, khép cửa khóc huh u. Nó vừa khóc vừa chửi trống không. Nó định chửi ai? Có lẽ chính nó cũng không thể biết. Chỉ biết lúc ấy lòng nó đầy phần uất. Nỗi phần uất bật ra thành tiếng chửi. Nhưng phần uất vì đâu? Vì ông Ngã? Vì bao nhiêu người cười nó ngoài kia? Vì cai Minh? Vì mẹ nó? Có lẽ vì tất cả. Tất cả hình ảnh của những người trên lạo xạo trong óc nó. Nó nghĩ rằng, nó lại ao ước làm sao cho thật khỏe, cho giỏi võ, nếu nó biết võ, hôm nay nó đã đánh ông Ngã học máu mồm, đánh bất cứ đứa nào cười, đánh cai Minh... Còn mẹ nó? Thật tình nó thấy tức mẹ ghê gớm lắm. Nhưng nó không thể đánh, cái ấy đã cố nhiên... Nước mắt chua xót lại trào ra. Nó lò mò thấy được cái gì giống như là sự bất công... Sao mẹ nó nỡ chữa để người ta cười nó? Mà sao người ta lại cười nó vì mẹ nó?

Rồi đến thằng Lộc nữa... thằng Lộc và bốn năm trẻ khác. Động thấy Hiền đâu là chúng nó trêu. Thằng Lộc ra lệnh trước:

- Đánh trống đi các anh em ơi?

Cả bọn uốn bụng ra. Chúng dùng hai ngón tay trở gõ xuống, mồm kêu: "Cà rùng! Cà rùng! Cà rùng!...". Hiền hiểu ngay chúng định nói gì. Nó đỏ mặt lên, nó chạy. Bọn trẻ cười và cùng ê.

Chúng đã làm Hiền khổ lắm. Nhưng bao nhiêu lần khổ ấy chưa thấm vào lần này. Bởi vì những lần trước, sự chế nhạo dẫu sao cũng còn pha đùa cợt. Lần này Tiền đã nói những câu trên một cách rất ngây ngô, rất thật thà. Nó không có ý gì đùa. Nó cũng không có ý làm Hiền nhục. Nhưng tính khí trẻ con vốn không thể giữ được một chuyện gì lâu ở trong lòng. Chúng cần phải nói ra. Bởi thế, vừa gặp Hiền, Tiền đã vội vàng nói tất...

Thấy Hiền lẳng lặng không đáp câu nó hỏi, Tiền giao hẹn.

- Từ giờ không được nhận tao là vợ đấy. Tao cũng không lấy mày nữa đâu Hiền nhé! Nhé!

Hiền phát cáu...

- Nhé cái gì? Không lấy thì thôi ai cần? Người ta cũng chẳng thèm

- Tao chả thèm... Mợ mày chữa hoang

- Mợ mày chữa hoang!

- Mợ mày ấy!...

- Mợ mày!

- Mợ mày!

Tiền vừa nói vừa chỉ vào mặt bạn. Ấy là một dịp để cho Hiền làm dữ; nó giơ bàn tay thẳng cánh, quay mạnh người một cái, tát đốp vào mặt Tiền khiến Tiền thét lên rồi khóc to. Hiền tái mặt. Nó vội vàng chạy trốn. Nó đã toan chạy vào nhà với mẹ, nhưng nó thấy có cả cai Minh ngồi trong ấy, nó không vào nữa. Nó vào nhà Cầm, ngồi nép vào một xó, lòng phấp phồng. Mồm nó lẩm bẩm như để bênh vực nó.

- Ai bảo chỉ vào mặt ông!... Ai bảo...

Ngoài kia Tiền vẫn gào rất lớn. Hiền chợt nghe thấy tiếng bà Ngã the thé nói. Tiếng the thé của bà với tiếng khóc của Tiền gần lại. Hiền ghé mắt nhìn qua khe cửa, thấy bà nắm cánh tay Tiền kéo đi qua đây. Bà bước rất nhanh, mặt hầm hầm. Tiền vừa khóc vừa bước lạch bà lạch bạch... Bà bảo nó:

- Mày cứ vào đây! Tao bảo mẹ nó cho! Nó tát mày sưng cả mặt thế này, nhớ mày mù thì tao lấy gì nuôi mày được? Mắc cái bụng tao vụng về không dễ chữa dễ đẻ như thế gian người ta, chỉ có được một mình mày...

Mẹ Hiền vội chạy ra:

- Gì đấy bà?

- Đấy, chị xem con chị đánh con tôi mù tịt một mắt rồi đây này!...

- Con tôi?... Khổ quá đi mất con với cái! Nó chạy biến đi đâu mất rồi? Hiền ơi!

Hiền gọi luôn ba tiếng rồi thị gào:

- Ba hồn bảy vía thằng Hiền, mày đi chết ở đâu thì về, mày làm khổ tao thế nào! Mày chết ngay đi cho rồi!...

Hiền ngồi im, ngửa không dám cãi. Mẹ nó đổi giọng, nói với bà Ngã:

- Thôi bà bình tâm vậy. Sinh con ai nữ sinh lòng? Bố mẹ sinh con, trời phú tính. Không phải là tôi đẻ con ra không dạy, nhưng phải cái đứa nó hư thì biết làm sao được?

- Nó hư! Nó hư thì nó đánh bố nó, đánh mẹ nó chứ đánh con người ta, người ta chẻ xác nó ra.

- Thì bà muốn làm gì nó cứ việc làm đi. Trẻ con ai biết đâu mà giữ nó. Nó đã thế, sao con bà con chơi với nó.

- Con tôi không chơi với nó.

- Thế thì làm sao nó đánh con bà được

- Con tôi làm gì nó.

- Làm gì thì bà hỏi con bà ấy.

- Tôi hỏi nó thì nó bảo rằng chẳng trêu ghẹo gì thằng Hiền. Nó chỉ bảo thằng Hiền rằng: “Tao không lấy mày đâu!”, thằng Hiền mới bảo nó: “Mày không lấy tao thì lấy chó!”. Nó bảo: “Tao chả phải lấy chó, tao cũng chả phải lấy mày, tao chả lấy ai, tao chỉ để tao chữa hoang thôi...”

Bà nói oang oang, cố ý cho bao nhiêu người ở xung quanh được cùng nghe. Mẹ Hiền vội nói lấp đi.

- Thôi! Thôi! Thôi!... không việc gì mà phải lảm điều! Con tôi không phải thì tôi xin bà. Rồi con bà thuốc thang hết bằng nào, tôi xin trả. Thế là được chứ gì? Đến khiếp!...

Bà Ngã cự:

- Khiếp là khiếp làm sao? Con tôi nó thích chữa.

- Không ạ! Không ạ! Thôi, tôi đã xin bà rồi mà!... Bà còn phải nói gì. Bà về đi!...

- Ấy là tôi bảo con tôi nó thích chữa hoang...

- Khốn nạn! Bà về đi. Hay là bà muốn lấy tiền đền ngay bây giờ?

- Tôi chả thèm. Có điều cũng phải nói đến nơi đến chốn cho ra lẽ phải. Kẻ nói còn có người nghe chứ...

- Ô hay! Thì tôi đã xin bà rồi đấy thôi?

Bấy giờ bà mới dong con về. Hiền vẫn không dám dờn chỗ nấp. Mẹ Hiền quay vào nhà bảo cai Minh.

- Nghĩ bực mình chết được. Không tìm được chỗ nào khác mà ở, còn ở đây với những nặc nô này, bực mình quá! Hơi một tí là ngẫu xì!...

- Còn phải nói!

- Mà còn mình thì còn nó. Vừa hôm nọ bà cụ hàng xóm ngoài kia mách: nó tùng đảng với cháu bà ăn trộm lạc.

- Cứ để vậy rồi nó hỏng. Phải cho nó đi học mới được. Để tôi hỏi giáo Toàn xem sao? Nếu hấn chịu thì mình gửi thằng Hiền ăn ở luôn ở đấy, nhờ hấn dạy...

- Chỉ sợ thằng Hiền không chịu.

- Không chịu thì đập vào xác nó. Lớn bằng ấy mà bảo không nghe, cứ đánh nó chết. Vả lại, lại còn cái này nữa...

Cai Minh thì thầm nói nhỏ, mẹ Hiền cũng nói thầm đáp lại. Những tiếng xì xào kéo dài khá lâu, Hiền cố nghe nhưng không nghe rõ.

Hiền tắm xong đang mặc quần áo, thì mẹ tất tưởi chạy về.

- Nhanh lên!... Đã xong chưa?

- Tắm xong rồi, nhưng quần áo thay ra chưa giặt.

- Cứ để đấy rồi mẹ giặt. Cài cúc áo vào, rồi đi đường này với mẹ.

- Đi đâu?

- Đi đằng này...

Biết rằng có hỏi nữa cũng vô ích. Hiền lẳng lặng đi theo mẹ. Ra khỏi ngõ ngang, mẹ nó gọi xe.

- Sáu xu lên cửa phủ... Cửa phủ?

- Cửa phủ? Hiền chưa tới đấy bao giờ, chẳng hiểu nó ở gần đâu? Mẹ nó định đưa nó đến đấy làm gì? Lên xe rồi, thị mới nói rõ cho nó biết.

- Tao đưa mày đến nhà ông giáo cho mày học. Hôm qua tao đã nói với ông ấy rồi. Ông ấy bằng lòng cho mày trọ luôn ở nhà ông ấy để học hành cho tiện. Còn gì hơn là có thầy ở liền bên để thầy kèm! Ngu dốt đến đâu chắc cũng phải thành ra giỏi. Nhưng mày phải chăm thì mới được. Mà không được nghịch. Thầy giáo bảo gì thì phải nghe. Lúc nói với thầy thì phía thừa bẩm hẳn hoi. Ở đấy mà lười hay lếu láo, thầy giáo trị ngay chứ chẳng quen như ở nhà với tao đâu. Tao phải dặn trước, kéo đến lúc phải đòn lại trách mẹ không chịu bảo.

Đường phố đang tấp nập người đi lại rất đông. Anh lái xe luôn mồm kêu: “Ếp! Ếp”. Nhưng Hiền không để ý nhìn. Nó bận lo lắng vấn vợ. Nó nghĩ đến thầy giáo, đến cuộc đời của nó nay mai. Những lời giới thiệu của mẹ nó không làm cho nó yên tâm chút nào.

- Nhưng nếu mày ngoan thì thầy lại rất hiền. Ông ấy chẳng đánh một roi. Mắng, ông ấy cũng không mắng đâu mà ông ấy lại thương. Ông ấy cho mày ăn cùng một mâm, ngủ cùng một giường. À, mà nhớ nếu tối đến ông ấy có bảo vào giường ông ấy ngủ thì phải rửa chân tay sạch sẽ, lấy guốc mà đi nhé!

Hiền rụt rè hỏi khẽ:

- Thế tối con không được về hả mẹ?

- Không, phải ở đấy học bài. Vả lại về thì xa lắm, mày không đi được.

- Con đi được...

- Không đi được mà!... xe ô tô, xe đạp nó đẽ bẹp giờ. Với lại về làm gì? Tao đi làm thì mày phải

ngủ với ai?

- Ngủ với ông Cầm

- Nay mai tao dọn nhà đi chỗ khác kia mà. Ở đây không chịu được.

Ồ! Vậy chuyến đi này là đi hẳn. Hiền sẽ chẳng bao giờ về xóm Bài Thơ nữa. Hiền thấy bâng khuâng. Nó nghĩ đến Cầm. Nó nghĩ đến thằng Lộc, con Tiền. Không những nó không giận chúng mà lại có lòng nhớ tiếc. À! Nó ân hận biết bao. Ân hận vì đã đánh con Tiền đau quá! Từ hôm ấy, con Tiền không ra khỏi cửa. Mắt nó mù rồi chẳng?

Mẹ Hiền có vẻ cũng đang nghĩ ngợi gì. Thị bỗng thở dài. Rồi thị chép miệng, bảo con:

- Thôi! Con ạ... ở đâu cũng vậy. Mợ xem ra ông giáo Toản cũng hiền lành, mà ông ấy lại chẳng có vợ con gì. Chắc ông ấy chả để con phải khổ.

Những lời ấy khiến lòng Hiền dịu lại. Nó cảm thấy một tình thương ngấm ngấm và đau khổ tiết ra tự lòng mẹ nó để thấm vào lòng nó. Tiếng nói của mẹ nó mềm yếu như tiếng khóc, và mắt mẹ nó rưng rưng nước. Nó cố nuốt nước mắt để lấy giọng bình tĩnh hỏi:

- Mợ dọn nhà đi phố nào?

- Chưa biết! Mợ còn liệu...

Ngập ngừng một chút rồi thị tiếp:

- Có khi mợ dọn đi tỉnh khác

Hiền sững sốt. Người đàn bà biết mình đã lỡ lời. Thị chữa.

- Nhưng có đi tỉnh khác thì cũng phải còn lâu. Bao giờ đi, mợ sẽ đến trường xin phép thầy giáo cho con về để đi với mợ...

Thị dừng lại để nhìn nhón nhác vào dãy nhà bên tay trái rồi bỗng kêu lên

- Đây rồi, bác xe!... Cái nhà ở bên trong cây bang

Xe dừng lại, ghéch càng vào chỗ mẹ Hiền vừa chỉ.

Trống ngực Hiền bắt đầu đập mạnh. Mẹ con bước xuống trong khi người đàn bà trả tiền xe, thằng bé nhìn căn nhà mà nó đoán là nhà thầy giáo. Đó là một cái nhà hai tầng, chẳng to lớn gì mà cũng chẳng bé hơn mấy cái nhà liền bên. Nó tầm thường, vẻ đặc sắc có lẽ chỉ ở chỗ những cánh cửa màu cánh gián đầy những hình vẽ phấn xóa nhòa nhoẹt, và tường quét vôi vàng đầy những chỗ viết chì.

Qua căn nhà dưới đầy những bàn ghế học trò nhem nhuốc như một cái mặt hồ, treo một cái cầu thang dựa sát tường, mẹ Hiền dẫn Hiền lên một căn gác đầy những sách xếp hàng trên

những bệ cửa, những mặt hòm. Sách nằm lổng chổng trên những cái giường nằm. Sách ở trên bàn sách cả ở trên sàn gác. Nghe tiếng động, một người đang lúi húi trong một xó quay ra. Mẹ Hiền bảo:

- Chào đi!

Trong lúc Hiền đang ấp úng, thị chào to:

- Lạy bác ạ!

- Vâng, chào bác

Người kia buông chõng sách đang lục dờ và đứng thẳng lên nhìn mẹ Hiền một lúc. Rồi như chợt nhớ ra y khẽ kêu lên:

- À, bác Minh. Bác đưa cháu đến?

Mẹ Hiền ngượng nghịu.

- Chúng tôi đã có lời thưa chuyện.

Y gật đầu hàng chục cái rồi vồn vã:

- Đã! Đã! Đã! Đã... Hai bác đến tối hôm qua... Ấy! Tinh tôi như vậy đấy: hay quên lắm. Thôi được! Cháu cứ ở đây với bác. Bác dạy cho mà học. Học vui lắm cháu ạ. Mình biết chữ cầm lấy quyển sách đọc được, muốn viết gì thì viết được, sung sướng lắm! Cháu có thích học không?

Mẹ Hiền đáp thay con:

- Thưa bác có đấy ạ!

- Ồ! Thế thì tốt lắm! Bác rất yêu những trẻ con thích học. À, mà bác ngồi chơi xơi nước. Thăng Tam đâu rồi? Tam! – Chẳng có đứa nào thưa. Y gọi rồi lên. Mẹ Hiền phải bảo:

- Thưa bác, chước đi cho ạ. Tôi không khát.

- Vâng thế bác đã mang đủ quần áo cho cháu chưa?

- Chưa ạ; ngày mai tôi xin mang đến...

Im lặng một chút rồi mẹ Hiền lí nhí:

- Thưa bác, cháu đã đến đây. Trăm sự nhờ bác.

- Ồ! Cái ấy thì bác không phải lo. Được rồi, được rồi! – Ngừng một chút y lại bảo

- Tôi ở đây chỉ có một thày một tớ. Thành thử nhà tuy chật mà hóa rộng. Thêm một cháu nữa cũng còn rộng chán. Còn cái sự ăn uống thì cũng chẳng tốn kém là mấy. Bác muốn trả cho cháu một tháng vài đồng gì thì cũng được. Trả nhiều thì tôi không dám lấy. Chúng tôi ăn xoàng xĩnh lắm. Cơm dưa muối, cháu ăn được chứ?

- Bẩm được ạ! Cháu vẫn ăn như thế.

- Thế thì tốt lắm! Sợ cháu quen ăn thịt, cá...

Y cười hô hố. Mẹ Hiền cũng cười theo rồi bảo:

- Thưa bác, con nhà nghèo! Cơm vàng mắm mặn còn có mà ăn đã là phúc lắm.

- Thì vẫn thế. Tôi nói đùa đấy, cùng tưng cả. Có lạ gì hả bác?... Thôi cháu cứ ở đây với bác.

Mẹ Hiền biết đó là một câu đố khách. Thị đứng lên cúi nhìn con:

- Thôi, thế con ở đây...

Mắt Hiền ngược lên nhìn mẹ ằng ặc nước. Mẹ nó chớp mi mắt luôn mấy cái. Rồi thì nói như một người mất vía:

- Rồi mai mợ lại đến...

Mũi Hiền phập phồng một cái. Ngực nó phình ra, thót vào nhanh và mạnh. Tiếng nước nở thoát ra như người thở. Nó bấu chặt lấy tay mẹ nó.

Ông giáo Toàn cười nhạt và chạy lại nắm hai vai nó.

- Ai lại khóc? Lớn rồi thì phải đi học chứ? Bác cứ về, bác cứ về đi, mặc cháu. Một vài hôm rồi quen ngay...

Mẹ Hiền giằng ra rồi chạy xuống cầu thang trong khi Hiền cuống quýt như sợ hãi. Nhưng ông giáo rất hiền từ bảo nó:

- Đừng có khóc! Tao không đánh. Cứ ở đây với tao, tao thương lắm. Học trò tao, tao coi như con tao vậy, bởi vì tao không có con thì chúng mày là con tao. Nhiều đứa chỉ đứng đến vai mày, chúng nó còn thích học tao nữa là... Im đi... Ông vừa nói vừa xoa đầu Hiền.

Ở nhà ông giáo được ít lâu, Hiền nhận ra ông là một người rất lạ lùng. Ngoài những giờ dạy học, ông chỉ đọc sách. Ông thức rất khuya, đọc hết quyển này sang quyển khác. Không biết ông đọc làm gì nhiều thế? Hiền đoán là ông hay chữ lắm.

Nếu không đọc sách thì ông viết. Những lúc hiếm họa và ngăn ngủi ông không đọc, không viết thì ông hút thuốc lá. Ông nhồi thuốc vào một cái tẩu to, hút phì phèo. Điều thuốc cháy hết rồi ông gõ cái tẩu xuống bàn cồng cộc rồi lại nhồi điều khác. Thỉnh thoảng ông nói một mình như một người điên, mà nói rất to, rất hăng hái, vừa nói vừa bước hung hăng từ đầu nọ tới đầu kia căn gác như một con hổ lồng lộn trong cũi sắt, hoặc đứng lại nghiêng chặt răng cho cái xương quai hàm bật hẳn lên, đập mạnh tay xuống bàn mà gầm lớn, như muốn đánh ai bẹp dí. Hiền sợ lắm. Nó không dám bén mảng lên tới gác. Nó luẩn quẩn ở dưới nhà với Tam. Tam thấy thì buồn cười lắm. Bởi ngày mới đến, nó cũng đã hoảng sợ mỗi khi thấy chủ lên cơn thịnh nộ một mình như vậy. Nhưng rồi nó biết: những cơn thịnh nộ ấy chẳng bao giờ nguy hiểm. Giả thử nó có lên gác vào lúc ấy, ông giáo cũng làm như không trông thấy nó. Ông vẫn đập bàn, vẫn hục hặc: nhưng chỉ hục hặc một mình thế thôi. Chẳng động đến một sợi tóc ai bao giờ. Tam cho là chủ của mình học nhiều quá nên ngộ chữ như các ông đồ ngộ chữ nó thường nghe nói. Họ

không đập phá. Họ chỉ gàn gàn dở hơi.

Hiền học ông giáo ít hơn học thằng Tam. Bởi vì ở trong lớp, Hiền ngồi ngay ở bàn đầu. Một bên nó là một thằng lác mắt, các bạn đặt tên cho là Cát già. Bên kia là một thằng bé lì xì và khóc suốt ngày, y như thằng Đạc. Ba đứa nó lọt vào gầm giường nhà thầy giáo. Chúng học hay chơi, làm trò gì, thầy giáo cũng không thể biết. Thành thử một thằng chỉ xuyt soạt suốt ngày, một thằng há hốc mồm ra một cách rất ngây ngô để nhìn chân, nhìn đầu gối, nhìn cái bàn tay thầy đặt trên đùi. Còn Hiền thì chỉ nhìn cái mồm há hốc dưới đôi mắt lác của thằng này lại nhìn đến hai con giun xanh thập thò trong lỗ mũi thằng kia, chẳng bao giờ nhìn lên bảng hay nhìn vào sách. Những giờ nghỉ, nó mới giở sách ra, ngồi học với Tam. Tam đã bập bẹ đánh vần rồi. Tam dạy nó. Khi Tam thổi nấu nó cũng theo Tam vào bếp. Nó giúp Tam nấu cơm và các món ăn. Nó rất thích làm. Nhiều khi Tam chỉ đứng trông cho Hiền làm tất cả. Ban đêm, hai đứa ngủ với nhau trong bếp, bởi vì Hiền sợ ông giáo, không dám ngủ với ông trên gác. Muốn cho có bạn, Tam vẫn thường dọa Hiền rằng: những lúc ngủ, ông giáo thường bị ma nhập vào người, khiến điên cuồng; ông nói một mình, chính là những lúc ma hành; nếu Hiền ngủ với ông, tất có đêm nó bị bóp cổ. Hiền không tin hẳn, nhưng mấy lần ông giáo gọi lên bảo vào màn ông mà ngủ, nó đều vâng dạ cho xong chuyện rồi lẩn xuống nhà dưới với Tam...

Cứ vậy, ngày tháng trôi. Cuộc đời, cố nhiên là chẳng có gì vui, nhưng cũng không buồn lắm. Ở hoàn cảnh nào mà chả vậy? Khi người ta đã quen đi, thì mọi thứ đều trở nên nhàn nhạt, thường thường như thế cả. Xóm Bài Thơ, đối với Hiền đã gần thành một kỷ niệm xa xôi. Mỗi lần sực nhớ đến mẹ, hoặc Cẩm, hoặc Tiền và các bạn xưa, Hiền cũng bồn chồn. Nhưng nó chỉ bồn chồn một lúc thôi. Trong một lúc, nó ngẩn người ra. Lòng nó băng khuâng như khi ta nghĩ đến một người thân đã chết từ lâu, một người thân mà ta đã khóc mất rất nhiều nước mắt. Hiền cũng vậy. Nó đã khóc thầm, khóc vụng không biết bao đêm, rồi bây giờ cũng nguôi đi. Cuộc đời mới, bên cạnh một ông giáo chỉ chúi mũi vào sách suốt ngày đêm và một thằng ở lớn lộc ngộc nhưng tính khí vẫn trẻ con, đã gần có thể gọi là chịu được. Thì bỗng một việc lại xô lệch sự bình tĩnh đã gần trở lại tâm hồn nó.

Hôm ấy là Chủ nhật, trường đóng cửa. Hiền ngồi xem Tam vá áo ngay ở nhà ngoài. Bỗng có tiếng rụt rè gõ cửa, Tam không ngẩng lên, hỏi như gắt:

- Ai?

- Tôi đây... thầy giáo có nhà không?

Hiền tái mặt. Thứ tiếng vừa đáp lại Tam, nghe quen lắm. Hiền ngờ là tiếng mẹ, nhưng lại không dám tin là mẹ, sợ không phải thì chán quá. Đã lâu lắm, mẹ nó đã không đến trường thăm nó, đến nỗi nó tưởng như mẹ nó đã đi đâu mất tích. Nếu bây giờ mẹ nó... Nó nhắc thầm trong

trí: “..Không phải... nhất định là không phải!” nhưng vẫn thấy lòng phấp phồng. Mắt nó nhìn trùng trùng vào chỗ cửa. Nó cũng không đủ sức để bảo rằng: cửa khép... Chính Tam phải bảo:

- Cửa không cài then đâu. Đẩy ra mà vào.

Kẹt một tiếng, cánh cửa từ từ mở. Một cái mặt đàn bà bịt khăn vuông trùm hụp hiện ra. Hiền trở mắt nhìn. Mắt nó hoa lên...

- Mợ!

- Con

Mắt Hiền mờ hẩn đi. Nước mắt nó rỏ theo nhau rờng rờng. À, thì ra ít lâu nay, nó hay khóc lẩm ròi. Những nỗi đau khổ ngấm ngấm ăn chìm mãi vào trong, như một cái mầm bệnh đã nhập vào xương tủy, người ta cứ đinh ninh là mình khỏe mạnh, nhưng chỉ cần một hôm trời trở gió, một đêm thức quá khuya, một dịp người nhọc mệt, để bệnh hoạn lại nổi lên đùng đùng. Mẹ Hiền cũng khóc. Thị đi lại sát chỗ Hiền ngồi, lục thúng đưa cho Hiền một khúc sắn. Thị quay lại đưa cho Tam một khúc. Tam nhe răng ra cười:

- Bà lại cho con quà!

- Có gì đâu, anh ăn một miếng cho vui.

- Vâng! Này ăn đi, chú Hiền!

- Anh ăn đi, em nó có rồi.

Thị lại quay vào nhìn con. Hiền bẽn lẽn. Nó nhìn khúc sắn, ngoẹo đầu đi. Mẹ nó chửi yêu.

- Mẹ mày, sao không bóc vỏ mà ăn đi?

Nó phụng phịu làm như đứa thẹn. Mẹ nó xòe tay bảo:

- Đưa mợ bóc cho nào!

Tam chế:

- Ái chà! Anh cu lại chực làm nũng đấy... lêu lêu! Có anh cu thấy mợ đến làm nũng.

- Không phải. Em nó giận tôi lâu không đến chơi với nó đấy. Anh đừng cười em.

Tam sực nhớ ra:

- Chắc bà ở cũ kiêng không đi được.

- Phải

- Bà ở cũ em trai hay em gái?

- Cháu trai

- À, thích nhĩ!

Nó ôm lấy Hiền, cù nách, cấu:

- Thích cu cậu nhé! Thích cu cậu nhé! Có em trai rồi. Rồi nó bảo mẹ Hiền:

- Bao giờ bà xin phép thầy giáo cho Hiền với chơi với em một ngày.

- Phải!

Nhưng thị nói lảng ngay:

- Tôi ở cữ xong, ốm luôn năm sáu tháng.

Hiền ngẩng mặt lên nhìn mẹ. Mẹ nó xanh lăm. Đôi mắt thâm quầng... Nó chợt nhớ ra rằng chính vì thế mà lúc mẹ mới vào, nó không nhận ra ngay được, phải nhìn một lúc. Nó thương mẹ lắm. Cầm miếng sắn trên bàn tay mẹ bỏ vào miệng, nó vừa nhai vừa hỏi:

- Mợ ốm thế nào?

- Mợ bị phù!

- Phù là thế nào hả mợ?

- Phù là nó nặng mặt ra, rồi sưng cả chân tay mà người thì nhọc mệt ươn ao, không ăn được.

Hiền trở to đôi mắt:

- Thế chân tay mợ tự nhiên sưng lên à?

- Sưng to lắm!

Hiền nắm lấy bàn tay người mẹ. Cái cổ tay gầy ngẳng. Những ngón tay nổi đốt. Ở mu bàn tay, những làn gân xanh bong như ngoài làn da trong. Hiền nắm mãi cái bàn tay xanh mướt ấy, như yêu quý lắm. Mẹ nó... nắm lại bàn tay nó. Hai mẹ con cùng lẳng lẳng... bỗng mẹ nó xịt mũi một cái và nói như người chợt tỉnh.

- À, mà mợ phải lên chào ông giáo đã.

Thế nghĩa là phút chia tay sắp đến. Hiền nhìn mẹ bằng đôi mắt đau đớn. Mẹ nó tránh cái nhìn của nó. Nó vẫn kịp nhận ra rằng: mẹ nó lại vừa mới khóc...

- Con ngồi đây nhé! Mợ lên gác chào ông giáo.

Thị đứng lên sửa sang lại cái áo vải rỗng gọng ghê rồi đi lên. Hiền nằm dài xuống một cái ghế, lọt giữa khe hai cái bàn. Một lúc lâu sau, nó nghe thấy tiếng sụt sịt ở cầu thang. Nó biết là mẹ xuống. Nó ngồi ngay dậy. Mi mắt và mũi của mẹ nó đều đỏ cả lên. Thị đã khóc và hỉ mũi nhiều trên ấy. Thị không ngồi lại, chơi với con một lúc nữa như thường lệ. Thị đứng lại ở chỗ ban đầu,

mếu máo:

- Mợ về đây!

Tiếng nói tắc đi để cho tiếng khóc bật ra. Thị nắm vội lấy cái thúng ở mặt bàn chực chạy đi. Hiền kêu lên:

- Mợ!

Nhưng mẹ nó đã đi khỏi nhà rồi. Cánh cửa khép vội lại sau lưng thị. Hiền úp mặt xuống nước nỏ. Tam sừng sốt: chưa bao giờ nó thấy Hiền khóc to đến thế. Thằng bé gần chết lặng đi trong tiếng khóc. Tam khẽ lay lưng nó:

- Thôi! Em ạ... khóc làm quái gì! Chủ nhật sau mợ lại đến đây mà!

Không! Không! Hiền biết lắm, một cái gì vừa vụt bảo cho nó biết: lần này là lần chót... sau lần này là hết cả! Hết cả rồi! Mẹ, con sẽ chẳng bao giờ thấy nhau...

Buổi trưa hôm ấy, Hiền ăn rất ít cơm. Buổi chiều cũng vậy. Mắt nó chẳng khi nào hết nước. Ông giáo không hỏi, cũng không an ủi. Có lẽ ông biết tất cả những lời an ủi đều vô ích: nói đến Hiền, chỉ khiến cho nó có dịp mà khóc lớn. Vậy ông cố làm như không biết là nó khóc. Nhưng sau bữa cơm chiều, ông gọi Tam lên, đưa cho nó một hào và bảo:

- Mà rửa bát xong, quét dọn sạch sẽ rồi dắt thằng Hiền đi chơi. Cầm lấy hào này muốn tiêu gì thì tiêu.

Tam hiểu. Nó dọn nhà cửa gọn ghẽ rồi gọi thằng Hiền.

- Tớ đi ra phố đây! Hiền có đi không?

Hiền lắc đầu. Tam bảo:

- Thầy giáo cho cả hai chúng mình đi chơi đấy. Lại cho chúng mình một hào nữa.

Hiền đột nhiên nhanh nhẹn lạ.

- Thầy cho đi thật à?

- Thật đấy. Đồng hào đây!

- Đi lâu hay chóng?

- Bao giờ về cũng được. Mà đi chứ?

- Anh có biết lối đến xóm Bài Thơ không đã?

- Biết thừa! Cậu lại muốn về chơi nhà phải không?

Hiền cười. Tam nghĩ ngợi...

- Nhưng mà tôi thêm vào! Đưa cậu về rồi lúc đi cậu lại khóc.

- Không! Tôi lạy anh! Anh cứ đưa tôi về! Từ ngày đi học đến nay tôi chưa được về.

Tam bằng lòng. Muốn chơi nông, chúng thuê xe. Ngồi trên xe, Hiền tíu tít nói luôn mồm. Có lẽ vì mừng, nhưng có lẽ cũng vì lo. Không biết tại sao nó cứ thấp thỏm sợ không gặp mẹ nó ở căn nhà xưa nữa...

Xe bắt đầu rẽ vào ngõ ngang, Hiền đã thấy trống ngực đập mạnh. Lộctrông thấy Hiền trước nhất:

- Ái chà! Cậu cả Hiền sang ghê! Diện xe cao su cẩn thận

- Kìa thằng Lộctr. Tiền đâu?

- Ở trong túi ấy!

Và Lộctr cười khanh khách. Ờ! Vẫn thằng Lộctr cũ hay cười và nghịch ngợm. Hiền cũng cười và hỏi lại:

- Con Tiền đâu hở mày?

- À! Mày hỏi con Tiền. Tao lại ngỡ mày hỏi tiền để đâu... Con Tiền hả! Nó ở nhà nó. Mày bỏ vợ mày lâu thế. Vợ mày đi lấy chồng rồi.

- Lấy ai?

- Lấy ông hai tai một đầu!

Chúng lại cười với nhau. Hiền chợt trông thấy một người đàn bà Tàu bế đứa con đội cái mũ có đính mắt gương, trong căn nhà bên nhà Lộctr...

- Ai đấy mày?

- Thím Coóng

- Thế bác cai Minh không ở đây nữa à?

Lộctr bĩu môi:

- Tôi lại thúi cho anh một quả bậy giờ! Anh còn vờ vịt nữa.

- Vờ vịt sao?

- Sao mày hỏi bác cai Minh?

- Ừ, thế trước kia bác cai Minh chả thuê căn nhà này là gì? Tao thấy bác ấy không thuê ở đây nữa thì hỏi: bác ấy ở đâu?

- Ở nhà mày ấy. Mày không biết hay sao mà còn phải hỏi?

Hiền tức quá. Nó có biết gì đâu! Sao bác cai Minh lại ở nhà nó? Nó ghen ngào hỏi Lộc:

- Thế mợ tao?

Lộc cười tàn nhẫn:

- Mợ mà ầy à? Mợ mà thì lại ở nhà bác cai Minh! Hiền biết rằng Lộc muốn trêu chọc nó. Nó không thèm hỏi nữa, ngoắt đi. Nhưng Lộc gọi lại:

- Mà đi đâu đấy?

Hiền không thềm đáp. Nó xăm xăm đi về phía căn nhà cũ. Nhưng Tiền trông thấy nó và reo lên:

- A! Thằng Hiền... thằng Hiền kia, mợ ơi!

Bà Ngã, nghe tiếng con reo, quay lại:

- Ừ nhỉ! Thằng Hiền đấy à cháu? Bây giờ cháu học ở đâu?

- Con ở trường học.

- Ai chả biết! Nhưng mợ mà với dượng mà kia... !

Hiền ngơ ngác. Dượng mà... dượng của Hiền là ai? Bà Ngã không nhận thấy nét mặt Hiền nên hỏi tiếp:

- Mợ mà với dượng mà bây giờ đi buôn bán hay đi làm?

- Con không biết!

Bà Ngã ngạc nhiên nhìn nó. Mắt nó rân rấn nước. Bà ngấn mặt ra một lúc:

- Thế mà cũng không biết mợ mà ở đâu thật à?

- Con tưởng mợ con vẫn ở đây.

- Có còn ở đây đâu! Đi lâu rồi... Thế mà cũng không biết mợ mà lấy bác cai Minh à?

Hiền mếu máo lắc đầu. Bà Ngã cười lớn bảo:

- Thế thì mà chết! Ai bảo mà đi học, không ở nhà mà giữ mợ! Bác cai Minh bác ấy lấy trộm mợ mà đem đi rồi.

Người ta xúm đến. Bà Ngã nói toang toang:

- Tội nghiệp thằng bé quá! Thì ra mẹ nó cũng không cho nó biết: nó cứ yên trí là mẹ còn ở đây, về tìm..

Bác mì “xù tặc” bảo:

- À, nghe đâu hai vợ chồng ở chỗ gần miếu cây đa ấy mà!

- Phải đấy...

Nhưng bà Hai Mợn bảo:

- Hồi nào hồi nào kia! Bây giờ không còn ở đấy.

- Thế đi đâu?

- Chẳng biết đi đâu. Tôi thấy có người nói: hình như cơm chả lành, canh chả ngọt, anh chồng phụ bạc gì chả biết, chị vợ không ở được, bế con trốn đi đâu mất rồi. Các ông các bà tính: cái thằng cai Minh mắt trắng dã ấy, nó có ở với vợ nào được lâu? Chính là thằng Sở Khanh!

Bà Ngã nhìn Hiền chép miệng:

- Thế là mất mẹ

Hiền thấy mọi vật mờ đi, chập chờn, chập chờn chung quanh nó. Từ nãy nó không để ý đến lời bàn tán của bọn người đứng đấy. Đầu nó như trống rỗng. Nó đứng ngây người ra mấy phút, nước mắt sồn sột trên má, chảy cả vào môi và miệng. Rồi bỗng nó òa khóc lên:

- Mợ ơi! Mợ ơi... Mợ đi đâu rồi!

Mấy tháng sau, thằng Tam xin ông giáo cho nó về quê. Nó lớn rồi. Cái nghề thằng nhỏ, lương mỗi tháng một đồng, không phải là một nghề lâu dài có thể nương thân. Nó nấn ná ở với ông giáo đến tận giờ, cũng chỉ vì mền ông là người tử tế, và công việc không vất vả; nó phí đi mấy năm để học. Bây giờ nó học đã khá rồi. Chữ quốc ngữ đọc thông. Những giấy tờ thường thường có thể làm xuôi được. Như vậy là đủ lắm. Các ông phó, ông lý làng nó chữ nghĩa cũng chỉ lom lem thế. Mai sau, trời cho làm ăn khá giả, chẳng còn lo thiếu chữ. ... Đó là một có. Có nữa là nó vừa chim được một con sen. Chúng nhất định lấy nhau... Anh con trai nghĩ rằng: Cứ để cho người yêu đi làm con sen mãi thì thiệt lắm! Bởi vì làm con sen thì phải đi gánh nước, mà ra chỗ máy nước toàn những thằng gấu cả - thì cứ xét nó là đủ biết!... Vớ được con sen nào hay mắt chúng giở đủ trò mất dạy. Tuy chẳng mất gì nhưng cũng tức. Nó vừa cười vừa bảo với Hiền thế. Bởi vì nó rất hay nói chuyện nhân tình với Hiền. Nhiều khi nó dẫn cả Hiền đi chơi với nhân tình. Chúng đùa cợt ngay trước mặt Hiền. Hiền rất buồn cười. Nó thấy cái trò chim chuột nhau cũng hay hay. Nó nhớ đến Tiên. Và đã có khi lòng nó rộn rạo một cách hơi là lạ.

Bởi Hiền đã làm bếp thạo nên sau khi Tam nghỉ việc ông giáo không thuê thằng nhỏ khác. Hiền thay Tam làm các việc. Ông giáo bảo:

- Làm thì chẳng có việc gì là xấu đâu con ạ. Ngày xưa, đã có hồi tao vừa dạy học vừa quét dọn nhà cửa và làm bếp lấy. Về sau sở dĩ tao thuê Tam là vì muốn rộng thì giờ để học thêm. Con tuy

còn nhỏ nhưng cũng nên tập khổ cho quen. Đời còn dành cho mày nhiều cái khổ lắm, tao biết trước.

Những cái khổ chẳng giết chết được, trái lại, nó rèn luyện người thành cứng cỏi...

Hiền cố tin như vậy. Đời có buồn thêm bởi vì thiếu thằng Tam để nói chuyện hoặc cười đùa. Nhưng cũng chẳng sao. Một ngày kia Hiền cũng sẽ bắt chước Tam. Nó cũng chim một con sen. Một con sen! Không! Nó nghĩ đến Tiền! Giá lấy được Tiền thì có lẽ thích hơn. Nó nghĩ thế. Có lẽ chỉ vì nó chỉ biết có mình Tiền là vừa tuổi nó, và có thể là nhân tình nó; chúng đã chả nhận mãi nhau là vợ chồng đó ư? Dù chỉ mộng, người ta cũng thích mộng một chuyện gì có lý... - Rồi chúng sẽ lấy nhau. Nhưng rồi sao nữa? Dòng mơ của Hiền không còn lối chảy xuôi. Bởi Hiền không còn có nhà quê. Chao ôi! Càng lớn lên nó càng trông thấy rõ cái cảnh bơ vơ của nó, nó càng hiểu rằng một thằng như nó có người cho nương tựa đã là may lắm rồi.

Tháng ngày qua, Hiền đã mười bảy tuổi. Đứa trẻ thơ thành một gã con trai, nét mặt hơi buồn. Bởi vì có bao giờ gã quên hẳn mẹ đâu? Gã vẫn nhớ, nhớ đến mà đau đớn, mà ghen tức, mà phẫn uất. Gã hiểu việc đời hơn, và cũng hiểu lòng người hơn nữa. Gã giận mẹ mình lắm. Người mẹ ấy đã bỏ con để đi theo một người đàn ông không xứng đáng tí nào. Bao nhiêu nỗi cay đắng của đời gã đều do đấy mà ra. Gã chịu nhục nhằn. Gã bị người ta hắt hủi. Gã sống bao nhiêu năm không một tình thương ấp ủ nào. Trong khi ấy người mẹ phải đi tìm những thú vui ở đâu xa. Những ý nghĩ chua chát ấy như những con sâu kín đáo ngấm ngầm cắn rứt hồn gã. Gã trầm tính hơn những người đồng tuổi và lúc nào cũng như suy nghĩ gì...

Một hôm ông giáo Toán nhìn Hiền như một cách nửa mỉa mai, nửa yêu thương và hỏi một câu đột ngột:

- Mày nghĩ gì suốt ngày thế vậy?

Hiền đáp lại ông bằng một nụ cười buồn. Ông nhắc lại:

- Ừ, mày nghĩ thế là phải! Sao tao thấy mặt mày lúc nào cũng đăm chiêu?

- Không ạ!

- Có. Mày cứ nói. Bởi vì tao có nhiều chuyện có thể nói cho mày biết nếu mày muốn biết. Mày đã lớn. Tao sắp bỏ trường này... Cha, con sắp xa nhau...

Hiền thấy thái độ của ông thật lạ lùng. Ông nổi điên chẳng? Không phải! Ông nói tiếp:

- Để mày giao mày cho tao làm con nuôi, nhờ tao gây dựng. Tao nhận liền, bởi nếu không nhận thì để mày thêm khó nghĩ. Chứ tao cũng thừa biết rằng tao chẳng có thì giờ gây dựng cho ai. Mày thấy: chính tao, tao cũng không gây dựng được cho tao nữa! Mày đã lớn! Ta sẽ ném

mày ra sóng gió cuộc đời. Bơi đi! Lặn đi! Bay đi! Cố mà sống không thì chết...

Có lẽ ông điên thật. Hiền muốn chạy, nhưng không dám chạy: nó chạy rất có thể ông chồm lên vồ lấy nó hay lao vật lạ vào đầu nó. Ông ngừng lại một chút rồi đổi giọng rất nhỏ như người ta nói một chuyện gì bí mật:

- Màý nên biết rằng màý không thể còn trông cậy vào ai. Thầy màý bị người ta giết chết rồi...

Hiền có cảm giác như người mình nẩy lên. Ông giáo giơ bàn tay ra hiệu cho nó bình tĩnh lại. Rồi ông kể lại tất cả những điều mà ông đã được nghe mẹ Hiền cho biết, vào ngày thị đến khóc lóc phó thác con thị nhờ ông nuôi nấng và dạy dỗ. Bố Hiền là con một thế gia vọng tộc. Bởi thiếu giáo dục ông ăn chơi từ tấm bé rồi đi ăn cướp, bị ở tù. Ở tù ra đi ăn cướp. Lần cuối cùng ông bị sự chủ đâm. Rạch về được đến nhà đưa cho vợ được ít tiền nuôi con rồi ông lấy lửa đốt nhà. Ông chết trong đám cháy. Mẹ Hiền dắt Hiền đến ở xóm Bài Thơ... Hiền thấy cái dĩ vãng của hần dần dần tỏ rõ. Hần cúi đầu gằm mặt, như một người xấu hổ. Bỗng ông giáo rút ngăn kéo, đưa cho nó một gói giấy bạc con con

- Cầm lấy... của màý đấy.

- Cái gì thế ạ?

- Bạc giấy. Ba mươi đồng đúng. Lúc thầy màý sắp chết đưa cho để màý để nuôi màý đấy. Thầy màý đưa đầu đó có hai mươi sáu, hai mươi bảy đồng gì đó nhưng để màý thu vén cho màý cả ba chục đồng gọn. Để màý bảo với tao rằng: để màý cũng đã biết mình trót đại nhưng đã lỡ rồi không còn gượng được. Hình như sau khi sinh nở ốm yếu lâu quá không đi làm được, cai Minh nó phải nuôi báo nên nó chửi mắng để màý ghê lắm. Không thể ở được, để màý định bế con đi. Nhưng còn vướng có màý. Để màý vừa thương màý cũng có, thầy màý trời lại cũng có. Bởi thế để màý mới đem gửi tao ba mươi đồng này.

Hiền nức nở...

- Không biết mợ con ở đâu rồi!

Ông giáo lắc đầu

- Tao cũng không biết được tin tức gì thêm cả. Đời màý còn dài, có lẽ rồi cũng có phen màý gặp. Điều cần là bây giờ màý phải tìm công việc gì để kiếm ăn. Tao đã nhờ người xin cho màý vào làm nhà máy rượu. Nếu được thì hay lắm. Cái trường này tao sẽ để lại cho người khác. Xong việc là tao đi.

- Thầy đi đâu ạ?

Ông nhún vai và lắc lư đầu khe khẽ.

- À! Cái đấy cũng còn tùy... mà đi làm máy rượu được chứ... hay mà có tìm được gì hơn không?

Hiền đang chúm mũi xuống bát phở bốc khói thêm bỗng ngẩng lên. Đó là do một tiếng kéo ghế ở một bàn ngay trước mặt. Đôi mắt nhỏ và đen của anh chàng vừa ngồi xuống gặp mắt Hiền. Họ nhìn nhau, Hiền thấy một ý ngờ ngợ nhảy lên trong óc. Hiền từ từ mở to đôi mắt.

Rồi đôi mắt hẩn ngác đi. Bởi vì Hiền đang cố nhớ. Cái mặt xương xương và đôi mắt lẩn tẩn của kẻ kia quen lắm. Hình như Hiền đã gặp y ở đâu rồi? Ở đâu? Hiền đang cố nghĩ. Anh chàng kia cũng vậy. Y có vẻ như cũng nhận thấy Hiền quen quen, nhưng chưa nhớ được là ai. Y bỗng ngửa mạnh đầu về đằng sau một cái reo lên:

- Phải rồi!...

Y chạy sang bàn Hiền, nhưng đặt một bàn tay lên vai Hiền rồi y lại tặc lưỡi và cau mặt. Cái tên Hiền vừa lóe qua trí y, lại vụt tắt mất rồi. Hiền cười ngượng nghịu, nhìn y. Y lại tặc lưỡi thêm mấy cái nữa rồi cười mà bảo:

- Tức quá! Nhất định là tôi có biết anh... Thế mà không nhớ ra!

Hiền mỉm cười

- Tôi cũng vậy

- Tên anh là gì nhỉ?

- Hiền

- Hiền, à phải rồi. Ở xóm Bài Thơ chứ gì! Lộc đây!

Y vỗ tay đồm độp xuống vai Hiền. Và mắt y, và miệng y, và tất cả các nét mặt y hoạt động cả lên, diễn tả một nỗi mừng rối rít. Thấy Hiền vẫn chưa có vẻ nói ra y nói toang toang:

- Lộc đây mà! Thằng Lộc hay phá bình ngày xưa... Anh quên tôi rồi à?

- À, anh Lộc! Tôi nhớ rồi! Trông khác quá! Anh ngồi xuống đây...

Lộc không do dự kéo một chiếc ghế ngồi ngay xuống. Hiền buông đũa...

- Anh ăn gì?

- Phở tái. Chúng mình thì chỉ thế thôi.

Hiền cười, hẩn gật người làm trong hiệu lại:

- Cho tôi hai bát nữa.

Rồi hẩn quay vào bảo Lộc

- Chúng mình gặp nhau thì phải ăn mới được. Lâu lắm nay mới gặp lại nhau... Hình như anh không còn ở chỗ ngày xưa nữa.

- Chỗ nào?

- Xóm Bài Thơ

- Ồ không! Tôi đi chỗ khác từ đời nào!

- Thế anh dọn đi đâu?

- Ai nhớ hết? Từ bấy đến giờ có đến ngót mười năm hay quá mười năm. Mỗi năm tôi thay chỗ ở độ mười lần. Thế nghĩa là tôi ở độ trăm chỗ khác nhau rồi. BỐ ai kể hết được!

Hiền giục Lộc:

- Thì anh cứ thử kể một vài nơi đi

- Thì kể như: Hà Nội, Hải Phòng, Cẩm Phả, Huế, rồi Sài Gòn, rồi Viên Chăn, rồi Tà Khẹt... nghĩa là đủ cả, cả “nhà đá” nữa!

Chúng cười. Nhưng Lộc trở nên đứng đắn. Hấn bảo Hiền:

- Tôi đã đi đủ mọi nơi rồi thật!

Hiền nhìn hấn. Vẫn là thằng Lộc cũ, rần rỏi và nghịch ngợm. Vẫn cái nhìn ranh mãnh trước. Có điều vẻ mặt già hơn, dãi dầu hơn. Và nụ cười cũng như cái khóe môi trước khi nói hay sau khi nói, luôn luôn có một vẻ gì chua chát lắm. Cả đến cái giọng của hấn cũng vậy.

Hiền hỏi hấn:

- Bây giờ anh làm gì?

Hấn trở mắt thật to như một kẻ ngạc nhiên:

- Anh cũng hỏi tôi câu ấy à?

- Có gì lạ?

- Lạ lắm. Bởi vì ai cũng thích hỏi tôi câu ấy.

Hiền cười tủm tỉm

- Thế anh đáp thế nào?

- Tôi không làm gì!

Cả hai cùng cười to. Một thằng bé bụng hai bát phở vào đặt lên bàn. Lộc rưới nước mắt, rắc hạt tiêu, rồi vừa cầm đũa, nháo tất cả lên vừa bảo:

- Mà sự thật thì mình chẳng làm gì thật!

- Anh nói lạ! Không làm gì thì anh lấy gì mà sống hả?

- Anh thật thà quá! Có cần gì phải làm mới sống?

- Anh thử nhìn xung quanh xem: thiếu gì những kẻ không làm mà vẫn sống, mà lại sống phong lưu nữa là khác. Thí dụ...

Lộc ngắt lại hai tiếng thí dụ để đưa thìa phở vào miệng kêu sùm sụp. Hiền cười nhạt. Hắn hơi phật ý, bởi Lộc có vẻ chế giễu cách kiếm ăn của hắn, của những người như hắn, làm chật vật để thu về rất ít. Nhưng Lộc tiếp:

- Thí dụ như lão Ấm háo ở chỗ chúng mình ở trước. Anh còn nhớ chứ?

Hiền khẽ gật đầu. Hắn vừa nhai vừa nhìn Lộc tò mò. Lộc hát hàm, đôi lông mày hơi nhíu lại làm nổi một đường gân dọc ngăn đôi trán hắn, trông rất buồn...

- Ừ, thế anh bảo lão làm gì? Lão nằm dài hút suốt ngày. Ấy thế, mà hắn có tiền tậu đất, tậu nhà, lão vẫn ăn, vẫn hút, vẫn tiêu sài một cách đế vương: lão sướng bằng vạn những đứa làm đồ mờ hôi, chảy máu mắt...

- Chuyện! Lão có tiền của ông cha để lại...

...

- Ấy thế!... đó là một cái may của hắn. Tại sao chúng mình chẳng hạn, chúng mình lại không có tiền của ông cha để lại?

Hiền nhìn xuống. Vẻ mặt hắn hơi ngượng nghịu. Hắn chợt nhớ đến cha mẹ hắn, những kẻ chỉ để lại cho hắn sự nghèo túng và nỗi nhục. Hắn cố nén tiếng thở dài. Mấy ngón tay thờ thần nâng cái thìa lên miệng... Lộc không để ý. Hắn vẫn hăng hái tiếp:

- Nhưng nói cho bằng phải, thì của ông cha hắn để lại cũng khá, xong chưa thấm tháp. Hắn kiếm được còn bằng vạn. Bởi lão ghê gớm lắm. Lão buôn lậu, lão đầu cơ, lại lão có hàng mấy ngàn mà vẫn chẳng sao đâu; đến lúc tù thì lại tù thẳng khác. Cái thẳng mà chúng mình vẫn thường gọi là thẳng Cầm nháy trời ấy, anh còn nhớ không?

- Còn, làm sao

- Nó tù rồi đây. Tù vì nhận chỗ đồ buôn lậu của ông Ấm là của nó.

- Thật à? Sao nó ngây ngô thế?

Lộc cười chua chát bảo:

- Nó chẳng ngây ngô chút nào. Nó chỉ hơi một tý đấy thôi, với lại chú ta cũng hấp làm giàu

lắm... Mà có riêng gì nó? Nếu bây giờ tôi bảo anh rằng: “Đằng ấy chịu khó đi tù mấy năm cho đến lúc ra tở cho nghìn bạc” thì anh có nghe không? Nghe đến đâu ấy chứ!... Còn hơn không tù, mà vẫn phải làm còm cộm suốt ngày như một thằng tù, mà một đời cũng không có được nghìn đồng bạc. Ấy cái thằng nháy trời cũng vậy. Lão Ấm hứa: lúc được ra sẽ cấp cho nó dăm trăm bạc vốn. Rồi lão quịt.

Hiền đập đũa xuống bàn.

- Đểu thật! Sao lão xử đến ghê gớm thế?

- À, bởi vì lão thấy không còn có thể buôn lậu nữa, lao xoay cái khác, mà làm cái này thì anh cu nháy trời thành vô dụng.

Hiền lắc đầu...

- Tàn nhẫn quá!

- Thì đã hẳn! Nhưng không thế, giàu sao được? Chính lão đã giết cô thầy gọi rí...

Hiền sững sốt trợn mắt lên nhìn Lộc.

- Lão giết cô thầy?

- Chuyện bị lộ vì thằng nháy trời bị lão xử đểu tố cáo lão giết con mẹ ấy để lộ cái áo bông của mẹ, đựng toàn bạc giấy.

Một tia sáng lóe qua óc Hiền. Hắn có vẻ suy nghĩ một thoáng rồi hỏi Lộc:

- Anh vừa bảo lão Ấm có bệnh háo phải không?

- Đúng thế! Lão háo nói không ra tiếng, thở thì cứ rít lên nghe khiếp lắm.

Hiền nhớ lại đêm cô thầy bị giết... Tiếng vật lộn... ánh đèn bấm... Đôi tay giằng cái áo... tiếng kêu cứu tiếp đến tiếng cổ họng kêu ằng ặc. Hắn gật đầu, để buột ra mấy tiếng:

- Thôi! Phải rồi!...

Lúc ấy, tiệm ăn đã đông người. Bàn nào cũng có khách ăn. Một bọn ba bốn người vào sau, đứng nhìn khắp mọi bàn, có ý tìm một bàn ngồi. Lộc bảo Hiền:

- Chúng mình ra.

Hắn đứng lên, rút một cái tăm ngậm vào mồm. Hiền cũng làm theo. Lộc lại quỳ trước, trả tiền. Ra khỏi tiệm ăn, cả hai cùng đứng lại như để chọn ngả đi. Lộc hỏi:

- Anh có bận gì không?

- Tôi chỉ còn việc về nhà ngủ.

- Thế thì về nhà tôi chơi đã. Cho biết nhà...

Chúng đi về mạn trên...

Lộc ở dãy nhà lá đường goòng. Hấn ở một mình. Đồ đạc vốn vẹn có một cái giường to và một cái bàn một ghế sát nhau. Hiền để ý đến tập giấy đặt trên bàn, bên cạnh lọ mực và cái bút...

- Anh sắm những thứ này làm gì vậy?

- Tôi phải viết

Hiền sừng sốt

- Anh biết viết. Thế ra hồi ấy rồi anh đi học?

Lộc hơi chậm đáp. Hiền cho là mình lỡ lời, nói câu ấy có thể khiến bạn tưởng mình khinh bạn. Hấn vội vàng nói chữa:

- À mà phải: anh có đi học trường nhà nước. Thế nào ông cụ chả cho anh đi học.

Lộc lắc đầu:

- Không. Hồi ấy tôi không được học. Bởi vì anh đi được ít lâu thì tôi cũng bỏ nhà đi lang bạt. Mãi đến hồi phải đi đập đá tôi mới học.

- Đi đập đá ở đâu?

- Trên mạn ngược. Ấy, họ cũng hỏi tôi như anh hỏi tôi ở tiệm ăn lúc nãy. “Làm gì?”. Tôi bảo: Chẳng làm gì! – Thấy tôi rồi rã quá, họ bảo tôi lên đó đập đá cho có việc.

Hiền cười, hỏi:

- Thế anh học ai trên ấy.

- Anh cứ để yên, tôi kể. Lên đấy tôi gặp một ông biết nhiều chữ lắm mà cũng đi đập đá. Không phải ông ta rồi rã. Ông ta bảo: Tại ông ta hay nói thật. Ông ta yêu tôi lắm, những lúc rảnh hay dạy tôi học.

Hiền cầm lấy tập giấy xem

- Anh viết gì thế?

- Tôi viết sách

Hiền nhìn bạn nghi ngờ “tôi viết sách”. Nhưng Lộc vẫn thản nhiên. Hấn không có vẻ nói dối tí nào. Hấn lại cắt nghĩa cho Hiền hiểu.

- Tôi viết thế này rồi đem in thành những quyển sách người ta bày ở hàng sách đấy, để thiên hạ mua mà đọc.

Hiền phục quá. Nếu vậy thì chắc Lộc học giỏi ghê gớm lắm. Hấn nhìn Lộc bằng đôi mắt ngây ra.

- Anh viết những cái gì?

- Những cái tôi vừa nói với anh, nghĩa là sự thật. Hấn mỉm cười nói tiếp:

- Để cho người ta ghét, bởi nhiều người vẫn không ưa sự thật.

- Tôi tưởng là viết sách thì cần phải nói thật.

Lộc bĩu môi ra vẻ lắc đầu vừa bảo:

- Ít lắm! Người ta nói dối đầy ra đấy! Người ta làm như trên đời này chỉ có những trắng những hoa, những cô con gái ốm tương tư, những cậu con nhà giàu thất vọng vì tình phần chí sinh trời bời vong mạng... Họ làm như chỉ có những cái ấy là quan trọng...

Hiền không hiểu lắm. Hấn thú thật sự dốt nát của mình:

- Tôi ít đọc sách nên chẳng biết người ta nói những gì.

- Nói gì cũng được. Đại khái tôi có thể viết cả chuyện lên ăn tiệc trên tổ chuột vẫn kể với anh xưa. Chả thiếu gì người viết những truyện mơ mộng như vậy.

Hiền nhớ lại... Và ý nọ dặt ý kia, hấn bỗng hỏi:

- À, anh có biết Tiền bây giờ ở đâu không?

- Biết chứ!

- Ở đâu?

- Yên đã. Tôi cho anh xem cái này.

Hấn rút ngăn kéo ra một tấm hình, ghé sát đèn. Hiền ngẩn mặt nhìn. Ấy là một thiếu nữ rất sang, mặc tân thời, đôi lông mày nhỏ tấp vẽ dài thêm, đôi môi bóng hé cười để lộ những chiếc răng đều đặn trắng muốt. Lộc vừa cười vừa hỏi:

- Đố biết ai?

Hiền thấy như có một bàn tay bóp chặt lấy tim. Bởi vì hấn đoán đấy là Tiền. Nhưng hấn vờ vĩnh hỏi:

- Ai thế?

- Tiền đấy! Có oai không? Vẫn đến chơi với tôi luôn. Vừa cho tấm hình này hôm nọ.

Hiền tái mặt. Hấn có ý cúi xuống để Lộc không nhận thấy. Sự im lặng có thể khiến Lộc ngờ. Hấn muốn nói một câu gì, nhưng không dám nói, sợ tiếng mình run quá. Cũng may, Lộc đáp:

- Bây giờ tân thời đặc. Giá anh gặp, chắc không dám gọi. Nhưng còn được cái: chưa đến nỗi quên bạn cũ. Vừa thấy tôi một cái hỏi ngay. Mà còn nhớ anh lắm nhé: vẫn nhắc đến Hiền luôn đấy.

Hiền đỏ mặt. Một chút vui rất mong manh bùng lên trong lòng hấn rồi lại tắt ngay. Tiền nhắc đến hấn làm gì? Một cái hố rất sâu đã chia rẽ chúng tôi. Hấn buồn rầu nhìn cái ống tay áo sờn của hấn: cái áo tây hấn mua lại của một người bồi xin được những cái áo bỏ đi của chủ... Hấn gượng cười, hỏi Lộc:

- Nó lấy chồng làm gì, mà diện thế?
- Giết ai ra chồng!
- Thế nó đào đâu ra tiền?
- Thế mới tài tình chứ! Đố anh đoán được!...

Lộc cười khanh khách. Hiền thấy một nỗi đau nhói nhói trong tim. Bởi vì hấn đoán ran gay. Chao ôi! Sự ấy khó gì đâu? Khi người ta chỉ là con của một anh thợ mộc suốt đời say xỉn với một chị bán hàng kiếm gạo ăn cho ba lỗ miệng đã lấy làm chật vật, khi người ta sinh ra chỉ là con Tiền chui rúc trong một xóm nghèo nàn, mà lại nhiều lòng ham muốn: tô môi, kẻ lông mày, mặc áo sang như những thiếu nữ nhà giàu, thì người ta không có đến 2 con đường. Con đường độc nhất là con đường đưa đến các khách sạn, đưa đến lối cửa sau của mấy nhà phú hộ mà còn thích thịt tươi môi đỏ...

Hiền chua chát:

- Thế cũng xong! Trời cho nó được cái da nhẵn nhụi thì nó cũng phải tìm cái nghề nhàn một tí. Chẳng lẽ nó lại chịu đi lấy một anh chàng thuyền thợ rặt những mùi dầu máy, hôi như cú, cho phí hoài đôi mắt bồ câu đi?

Lộc ái ngại nhìn Hiền. Mặt Hiền có một vẻ gì đó mệt mỏi và ngao ngán lắm. Và Lộc hiểu...

Hấn dịu dàng an ủi bạn

- Anh xét người nghiêm khắc quá. Khi người ta đã hiểu đời người ta cần phải tha thứ nhiều hơn.

Hiền khẽ nhún vai. Giọng Lộc trở nên tha thiết:

- Thật đấy, anh Hiền ạ! Bên trong sự ngã của một con người, bao giờ cũng có một cái buồn. Cuộc đời lộng lẫy kia sao có sức quyến rũ gớm ghê. Mà Tiền thì khổ đã nhiều. Bà Ngã lại chết rồi. Ông Ngã thì làm kém đi nhưng rượu vẫn phải đều mỗi ngày vài bữa; bây giờ có lẽ ông còn uống nhiều hơn trước. Đã thế lại còn ốm đau luôn. Dẫu sao Tiền cũng vẫn còn là một đứa trẻ

thơ: không vốn liếng, không tài sản, không sức khỏe, đến cả nghề nghiệp cũng không có nốt. Một buổi chiều không cơm nguội thở ngắn thở dài nhìn người cha rên hừ hừ ở trên giường, nó được cô Viên vẫy ra thì thầm bảo, nếu muốn sẽ giúp cho một dịp kiếm dăm đồng. Sau mấy phút ngập ngừng, nó nghe theo! Ấy thế là một kiếp người đã bắt đầu xuống dốc... buồn lắm. Nhưng biết làm sao được? Cái nghèo nó xui nên vậy. Anh thử nghĩ mà xem. Nếu không thế, đừng nói nuôi bố, chỉ nuôi thân nó chưa chắc nổi.

Hiền chép miệng. Tiếng chép miệng rơi vào khoảng lặng. Hai tiếng thở dài tiếp nhau. Một lúc lâu như vậy. Ngọn đèn hiu hắt. Đôi bạn cúi đầu, để hồn lịm đi trong một nỗi buồn thắm thía. Hai cái bóng rất to hơi nhòa vẽ lên tường... Bỗng một tiếng ho đánh thức sự im lặng dậy. Đó là thằng bé bên hàng xóm. Những tiếng ho rất chặt xóc lên, như xé phổi và cổ họng. Thằng bé khóc thét lên. Người mẹ cất tiếng rè rè để nựng con và luôn thể kêu trời...

Hiền đứng dậy...

- Tôi đi về

Lộc mỉm cười tiễn bạn:

- Ừ, thôi! Anh về nghỉ kéo sớm mai dậy muộn. Chắc sớm mai anh phải đi làm sớm?

Hiền đã ra đến cửa. Nhưng hấn quay đầu lại. Lộc nhìn nhớn nhác:

- Anh quên gì hả. Mũ phải không?

- Không, tôi không có mũ.

Hấn ngập ngừng một chút rồi hỏi Lộc:

- Nhà Tiền ở phố nào ấy nhỉ?

- À, ở ngõ gạch gần phố Hàng Hòm ấy?

- Số mấy?

- Không có số nhưng tìm dễ lắm. Ở Hàng Hòm đi về phía bên tay trái, nhà thứ ba hay thứ bốn... Nhưng không phải nhà ngoài. Có một cái ngõ ở ngay bên cạnh. Anh đi thẳng vào nhà trong. Bao giờ anh rỗi, cứ đến đây rủ tôi đi mới.

Hiền hơi đỏ mặt, cười ngượng nghịu bảo:

- Tôi hỏi cho biết vậy, chứ đến làm quái gì!

- Đến chơi

- Chơi bời gì! Chắc người ta cũng không mong mình đến.

- Sao lại không? Tiền hỏi anh luôn đấy. Hay là anh cho biết số nhà để tôi bảo nó. Chúng tôi sẽ

đến thăm anh.

Hiền xoa tay.

- ĐỪNG!... Để bao giờ tôi đến nhà anh rồi cùng đi.

- Cũng được. Nhưng anh có định đến nhà nó thì đến ban ngày nhé. Ban ngày tiện, tối thì nó lại...

Lộc cười để bỏ lửng câu mình nói. Hiền gật đầu:

- Tôi biết rồi!

Ở nhà Lộc ra đường, Hiền có cảm tưởng như đêm đã khuya rồi. Phố vắng tanh, dãy nhà lá đóng cửa, thấp lè tè, cái nhô ra cái thụt vào. Những mái nhà xác xơ trông tiều tụy như những cái nón rách trên gáy những người ăn mày ngồi xúm xít với nhau, ngủ gục cho đỡ lạnh. Bên kia là một bãi đất hoang vừa lấp xong. Cỏ mọc lưa thưa, những đồng rác mấp mô. Những nắm giấy vút tứ tung làm thành những chấm trắng trên màu đất sẫm. Chỗ này, chỗ kia một vài con chó chạy tung tăng. Chúng giỡn vờn nhau, hoặc lúi lũi hết đồng rác này sang đồng khác.

Khuya vắng quá. Hiền nghe rõ tiếng kẹt cửa ở một mái đầu phố trong. Một người đàn bà, có lẽ là bà chủ một trong những con chó chạy kia, lên tiếng gọi:

- Cún. Êu êu! Cún! Êu êu!... BỐ TIÊN SỰ CHÓ!...

Người ấy lầm rầm chửi một lúc rồi lại “Cún, êu êu!” gọi. Tiếng một cái xích đập vào nhau kêu lạch xạch. Đêm cuối xuân hơi lạnh, Hiền cài cúc áo lại và rút tay vào túi. Hiền bỗng để ý đến những tiếng guốc nện xuống mặt đường kêu lộc cộc, rất vang, rất nặng xị ở đầu ngoài. Một điệu ca vọng cổ, bắt chước giọng Sài Gòn, ngân lên trong một thứ tiếng khàn khàn. Lúc đến gần, Hiền nhận ra một bác thợ mặc quần đen, áo tây xanh, tay bắt chéo lại sau lưng như bị trói, hát hàm lên để phô ra một cái cổ duỗi về đằng trước. Khỏi cái cột đèn chỗ ấy, bóng hắt ngả xuống đường mới đầu ngẩn ngẩn và xộc xệch, cứ mỗi bước hắt đi để lại dài ra một đoạn dài, xiên chéo về phía bên kia đường để sau cùng ghếch một đoạn lên hè và chui đầu vào bãi tối.

Một cánh cửa bỗng kêu lên đến kẹt. Mỗi cái đầu bù xù nhô ra...

- Sinh đấy hở?

Anh chàng ngêu ngao đứng lại nhìn vào chỗ cửa mới mở.

- Sinh đấy có phải không?

Cái giọng khàn khàn đổi ra màn tuồng

- Ừ, mỗ đây! Hà sự?

- Hà con khếch! Có đánh xi thì vào đây?

- Đánh xi?

- Khe khẽ chứ! Nó nghe thấy thì bỏ bố!

- Khố! Khố! Khố!... Ừ, mỗ đó! Hà! Hà! Hà!...

Cửa mở, ánh đèn trong nhà đỏ xọc. Mấy bóng người lố nhố. Những tiếng cười khúc khích, những tiếng nói lầm rầm, dội lên một chút như khi người ta mở vung một nồi cháo sôi lúp búp. Rồi cửa khép chặt lại, cái then gỗ kêu lóc xóc. Hiền vẫn đi lủi thủi. Tiếng con trùng văng vẳng, đều đều, thảm đạm. Rồi tiếng một người đàn bà khóc và hờ cha, hờ mẹ, hờ trời ti tỉ... Người đàn ông chửi tục qua hai hàm răng nghiến chặt!... Y có vẻ ray nỗi bức tức cố nén mà không được... Hiền nơm nớp sợ. Hắn bước vội để chóng qua chỗ ấy. Hắn tưởng như sắp phải nghe người chồng đập phá, nhảy chồm lên vợ, đâm bình bịch vào gáy vợ và người vợ tru tréo gọi đội xếp, kêu hàng phố... Chao ôi! Quen thuộc quá! Cả một cuộc đời ngoại ô khi giờ yên nghỉ tới. Nỗi khổ cực chưa chịu ngủ. Nó nhảy nhót, nó quằn quại, nó rên rỉ, nó nghiến ngấu, một lần chót, như một con bệnh vật vã chán, cho đến lúc không còn hơi sức mới chịu nằm yên mà thiếp đi. Hiền thấy cảnh ấy hằng ngày. Hắn sống trong cảnh ấy. Nhưng chưa bao giờ hắn nhìn rõ vẻ thô thảm của nó bằng đêm nay. Người ta có thể khổ sở đến thế ư? Làm than đến thế ư? Và hắn dần dần thấy một nỗi chán nản mông mênh xâm chiếm lòng mình. Chân hắn bước nặng nề hơn, đôi vai trĩu xuống. Người rời rã... hắn nghĩ đến nơi hắn sắp về... Đến ngày mai... Mụ chủ nhà cay nghiệt, lăm điều, càu nhàu với người ta cả từ tí nước rửa chân... Lão cai mặt rỗ cau có và thô tục... Ruột gan hắn cồn cào như sắp buồn nôn. Và hắn đột nhiên như có cái ý muốn được lăn ra đấy, chết như một con chó đói...

Nhưng mà hắn vẫn đi. Khởi đường goòng hắn rẽ vào một phố to. Qua trước cửa một cái chợ vắng tanh, đường đã lác đác có người. Và đi một quãng nữa cảnh thay đổi hẳn. Đèn sáng choang. Đường tấp nập những người. Các cửa hàng còn mở cả. Ồ, thì ra vẫn còn sớm lắm, Hiền nhìn giờ trong tủ kính một hiệu đồng hồ: chín giờ kém mười lăm. Phố đang vui. Từng cặp: trai âu phục rất sang, gái óng ánh bạc vàng và lộng lẫy trong nhung lụa, lũ lượt đi đến các rạp hát, rạp chớp bóng, tiệm ăn, tiệm nháy... Hiền nghĩ đến Tiền. Tiền chắc cũng sang trọng như các cô kia. Hiến ngó trộm cái cổ trắng ngần có đeo kiềng vàng của một thiếu phụ đi trước mặt và thầm ước mình cũng giàu, cũng có học (hắn đoán thế), cũng diện sang như thiếu niên đi bên cạnh nàng. Hắn ngấm nghĩa từ cái đầu rất mượt đến cái gót giày rất bóng của y và hít một mùi nước hoa thoang thoang cùng với mùi thuốc lá thơm tạt lại. Hắn giả vờ quệt mũi để ngửi cái ống tay áo của mình. Nó hôi hôi. Đôi chân hắn đang bước rảo, bỗng thần thờ. Hắn muốn quay trở lại. Và như thế là hắn đã tự thú với hắn cái ý định sâu kín từ nãy đến giờ giấu giếm: đến nhà

Tiền. Bởi vì hắn đang đi thẳng về mạn phố Hàng Hòm. Nếu hắn định về nhà, thì đã phải rẽ ngang về phía ngã tư vừa mới hỏi...

“Đến làm cóc gì cho mệt xác”. Hắn tự bảo thầm như vậy. Nhưng hắn vẫn không chịu quay lại. Có điều những bước chân kém vui hơn. Chúng có vẻ vừa bước vừa suy nghĩ. Càng gần đến ngã tư Hàng Hòm, chúng càng chậm chạp hơn. Chúng lò dò. Đến đầu phố, chúng trở nên do dự. Hiền đứng lại, hắn bị một bàn tay đẩy mạnh:

- Bú dù!...

Hắn vội vàng tránh ra một bên rồi ngoái cổ nhìn. Đó là hai người mặc áo tây, cao lớn đi đóng đôi, bước nghênh ngang. Người đi trong quắc mắt nhìn xuống hắn. Hắn vội ngoắt về tay trái. Việc bất thành linh ấy khiến hắn vừa tức, vừa thẹn lại vừa sợ nữa. Lòng hắn xôn xao trong một lúc. Khi bình tĩnh lại, hắn đã tới lối vào ngõ Gạch. Vào hay không vào? Tim hắn bắt đầu đập mạnh. Nhưng sợ một cái đẩy tương tự như lúc nãy, hắn không dám ngần ngừ lâu quá. Hắn tắc lưỡi một cái để tỏ mình đã quyết... Vào! Thì cứ vào một tí! Có hề gì sự ấy! Hắn muốn biết chỗ Tiền ở như thế nào.

Mới kịp nghĩ thế, hắn đã thấy cái nhà Lộc nói. Quả nhiên là dễ nhận, chắc là cái lối đi rất hẹp này. Hắn liếc mắt nhìn vào. Tối như hang. Mấy nhà ở liền bên đều đóng cửa. Như vậy tiện... hắn nghĩ thế. Nhưng chân vẫn bước.

Hắn trở đi trở lại hai ba lượt, lòng bấn khoăn nghĩ ngợi. Cứ như Lộc nói thì Tiền chưa quên bạn cũ. Tiền lại muốn gặp Hiền. Vậy thì hắn đến thăm Tiền, chẳng có gì là lạ. Có lẽ Tiền sẽ vồn vã lắm. Nhưng nếu Lộc bịa đặt ra thế để cho Hiền đỡ tủi! À, thì cũng chẳng sao, Tiền sẽ hững hờ. Đôi bên trao đổi một vài câu chiếu lệ. Rồi hắn ra. Có sao đâu? Như thế hắn cũng được trông thấy Tiền xem bây giờ mặt mũi nó thế nào? Được biết thiên hạ có xoàng không? – Nếu thiên hạ xoàng tất sẽ lên mặt và lò tẹt hắn. Hắn nghèo thật nhưng có đến nhà nó ăn mỳ đâu? Có là chỗ bạn bè xưa, hắn mới đến hỏi thăm, có phải nhờ vả gì đâu mà sợ nhục? – Nhưng nếu Tiền quên hắn? Nếu Tiền nhìn hắn từ đầu đến chân mà hỏi hắn: Đi đâu? À, thì có khó gì. Hắn sẽ bảo: tôi tưởng đây là nhà bác... - Bác gì chẳng được? – Bác cai Vinh chẳng hạn, nhưng không phải! Không phải thì hắn ra! Ai bỏ tù mà sợ? Được rồi! Cứ vào phắt đi... Hắn quả quyết đi lộn lại. Một người đàn bà mặc áo len đang đứng ngoài cửa ngõ nhìn ngơ ngác. Y muốn tìm một hàng gì ăn hắn?... Hiền đứng lại...

- Gì thế bác?

- Tôi muốn hỏi cô... Cô Tiền!...

- Tôi? (Y nâng cặp lông mày nhỏ tắp cao lên một chút cười chế nhạo). Bác thử nhìn kỹ xem?

Hiền ngượng nghịu và trở nên ấp úng

- Không ạ!... Tôi muốn hỏi cô trong này; cô ấy có nhà không ạ?

- À! Ấy tôi cũng không rõ, có lẽ cô ấy đi rồi thì phải. Bác vào xem.

Y tránh lối, Hiền cúi mặt đi vào. Tai hắn ù ù như vừa bị một cú đấm vào thái dương. Hắn bị một người húc phải...

- Ai thế?

Hắn bối rối chưa kịp đáp. Hơi rượu sặc sụa phả vào mặt hắn. Ông Ngã! Hiền để tuột ra một tiếng run run.

- Ông!

Hắn chực lùi ra để nhường lối cho ông và để nói chuyện với ông ở ngoài cửa rồi hãy vào nhà thì tiện hơn. Nhưng thấy hắn quay ra, ông bỗng sinh ngờ vực...

- Ai hỏi gì đấy?

Người đàn bà ngoài cửa lạnh chanh đáp hộ

- Bác ấy hỏi tiền nong gì chả biết. Tôi bảo bác ấy vào hỏi cô ấy nhà cụ xem.

Ông Ngã hắc mặt lên nhìn hắn...

- À, bác là bác thợ giặt phải không? Ái chà!

Hiền toan nói nhưng ông nói lấp đi:

- Sao hôm nay bác mau mắn thế?

- Không ạ!...

Ông nhất định không cho hắn nói. Ông quát lớn:

- Không, không cái gì? Quần áo của người ta, bác giam hãm hàng tuần. Hỏi bác thì bác bảo bác còn nấu ư, còn giặt ư! Còn phơi ư! Còn là ư!... Mấy mươi hôm không thấy mặt bác đâu. Thế mà đến lúc lấy tiền thì bác mau mắn lắm. Tôi bảo thật cho bác biết: Tiền chưa có! Tôi còn tiêu... đi ra!... Đi ra!...

- Không ạ, con đến...

- Đến làm gì cũng phải để ban ngày ban mặt. Bây giờ là giờ ngủ. Bác phải biết: Tây người ta coi trọng giờ ngủ lắm. Bây giờ tôi còn phải ngủ...

Ông đẩy Hiền ra tận cửa. Hiền nói không lại, chỉ cười ngượng nghịu. Người đàn bà ngoài cửa cũng cười. Y vừa bấm Hiền vừa bảo;

- Ông ta say đấy! Bác để mai sẽ tính...

Ông Ngã xoa tay bảo:

- Không ạ! Không phải thế! Tôi say thì say thật, nhưng vẫn tỉnh. Bà phải biết...

- Vâng, thì tôi biết... Ông vẫn tỉnh!

- Chứ không à! Bà phải biết: giờ này là giờ ngủ, không ai có phép đòi công nợ. Anh ấy làm thợ giặt chứ làm vương tướng gì! Mẹ kiếp! Nay tôi bảo thật cho nhà anh biết: anh có là ông Tiết Đình Sơn đi đánh đông dẹp bắc thì anh cũng không vào nổi nhà tôi lúc này.

Ông cười sảng sặc, vỗ vào vai người đàn bà...

- Ở này bà ạ! Cái ông Tiết Đình Sơn có còn sống đến tận giờ thì cũng bỏ mẹ với cái con Phàn Lê Hoa!... bà đã được nghe chuyện con Phàn Lê Hoa chưa?

Người đàn bà bĩu môi, lắc đầu ra hiệu với Hiền đứng sau ông. Hiền cũng lắc đầu cười. Ông Ngã vẫn gò người lại cười sảng sặc...

- Bà ta được nghe rồi ạ!

- Vâng nghe rồi!

- Buồn cười quá nhỉ? Bà có biết cái thằng vác cuốc không? Úi giời ơi!...

Ông phải vịn vào tường để cười. Ông cười ngặt nghẽo, cười rữ rượi, vừa cười vừa ho, và sặc, một tay ôm bụng, một tay chúc xuống. Hiền đứng nép vào một chỗ định đợi hết cơn cười của ông để nói. Nhưng bỗng một cái xe hạ xuống. Một người quần áo tây sang trọng nện giầy cồm cộp, bước vào. Y dừng lại để bật diêm châm điếu xì gà. Ánh lửa giúp Hiền nhìn thấy đôi mắt trắng dã và đôi môi dầy trấu ra. Người đàn bà đập mạnh vào vai ông Ngã. Tiếng cười ngừng bật. Ông ngẩng mặt nhìn người mới tới và bỗng cuống quýt chấp hai tay lại.

- Lạy quan ạ!

Người kia khẽ gật đầu, và ghé tai ông nói gì rất nhỏ. Ông vội tránh ra một bên, khúm núm... ..

- Bẩm quan, có ạ!

- Không ai đấy chứ?

- Bẩm quan, không ạ!

- Vào được chứ?

- Bẩm quan, được ạ! Xin rước quan vào... bẩm quan đây lối này.

Y vào ngõ. Ông Ngã lom khom bước theo sau. Hiền cắn mạnh môi một cái. Một cảm giác rất

manh xông lên óc hấn. Người đàn bà cũng theo ông Ngã vào rồi. Hiền đứng lại một mình. Hấn nắm chặt hai tay. Hấn muốn có thể đấm một cái, làm bẹp dí cái nhà gạch xuống...

Nổi tức giận chỉ thoáng qua. Hiền nhận thấy mình vẻ lố lằng. Nghe có tiếng chân mỗi một trong ngõ đi ra, hấn vội vàng chạy trốn.

Đi đến gần nhà Lộc, Hiền nghe thấy tiếng Lộc đang cười cười nói nói. Hiền đứng lại. Hấn không muốn vào nhà Lộc nữa. Chắc là Lộc đang có khách. Người khách ấy có thể là một người sang trọng: vào làm chi cho Lộc ngược... Nhưng hấn chợt nghe thấy tiếng cười trong và tiếng của một người con gái. Một tia vui bật lên trong lòng hấn...

- Có lẽ Tiền!...

Nhưng nỗi vui chỉ lóe lên như một tia chớp rồi vụt tắt. Mặt Hiền sầm ngay lại. Bởi vì nếu quả thật Tiền đang ở trong nhà Lộc thì chính đó là một cơ để Hiền không vào. Sau cái buổi tối hôm nào, Hiền tỉnh ngộ ngay và tự cho mình là một thằng điên. Gặp Tiền để làm gì? Tiền bây giờ với Tiền ngày xưa khác nhau xa. Và cũng khác nhau như vậy, cái địa vị hiện tại của Tiền và của hấn. Tiền chỉ là một gái đã mặc lòng, nhưng thị kiếm trong một vài đêm số tiền ngang với số lương của hấn trong cả một tháng dài. Thị mặc quần lụa non, đi bít tất tơ và xức nước hoa. Thị là nhân tình của những ông Phán, ông Tham, những công tử nhà giàu. Thị có quyền quên. Nếu thị còn đến chơi với Lộc, là vì Lộc nhờ tài riêng đã môn men được vào cái thế giới thượng lưu. Còn hấn có gì đâu? Giá hấn không may mắn, có người xin giùm cho công việc mà làm, thì rất có thể một ngày kia hấn đến gặp cửa nhà thị để xin vào làm thằng nhỏ. Gặp nhau làm gì thế cho thêm ngược. Hiền nghĩ thế và toan đi. Nhưng sự tò mò bắt hấn vào – sự tò mò hay là một lẽ sâu kín nào mà chính Hiền cũng không biết rõ. Hấn ngoắt vào gõ cửa. Lộc thân hành ra mở...

- À! Anh Hiền. Vào đây...

Tiền cũng chạy ra:

- Chào ông thợ giặt! Ông đã đem quần áo cho tôi đấy hở?

- Tiền nói xong vỗ vào vai Hiền cười rữ rượi. Hiền đỏ mặt. Quái lạ! Chắc bộ dạng hấn có gì giống với lão thợ giặt vẫn giặt quần áo cho Tiền lắm. Nhưng Lộc bảo:

- Tôi vừa nói lại với Tiền câu chuyện anh kể với tôi hôm nọ. Chúng tôi vừa cười đau cả ruột.

- À, thế đấy!... Phải, chính Hiền hôm nọ đã kể với Lộc chuyện mình bị ông Ngã làm là thợ giặt. Hấn chỉ trừ đoạn cuối, và cố ý bắt Lộc phải hiểu rằng: hấn tình cờ đi qua đây, chứ không định đến. Và bởi chợt nhớ ra lời Lộc dặn, nên tạt vào ngõ Gạch để xem chỗ ở của Tiền một tí. Nhưng

Lộc ranh mãnh quá! Hắn đã mỉm cười mà bảo:

- Vâng, tôi biết rồi!... Anh tình cờ đi qua thì tạt vào một tý, chứ còn có định đến thăm làm gì đâu!

Hiền định cãi lại câu mai mỉa ấy, nhưng Lộc nói lấp đi không cho cãi. Rồi Lộc hẳn học bảo:

- Tôi ghét anh quá, anh Hiền ạ! Việc gì phải giấu? Nếu anh thấy yêu Tiền thì cứ nói thẳng thắn là anh yêu Tiền.

- Ấy chết!... Ai đâu dám

- Anh khờ lắm! Ai cấm anh yêu được?

- Tiền nó cấm... đồng tiền và cả cô Tiền nữa!

- Đồng tiền thì có lẽ, nhưng cô Tiền thì không. Tôi biết: Tiền vẫn còn yêu anh.

Khi nghe Lộc nói câu ấy, Hiền đã nghĩ bụng: Lộc định giấu mình chơi đây... Bởi vì cái kỉ niệm buổi tối bị ông Ngã đuổi hãy còn nổi bật trong trí hắn. Và làm hắn ghét Tiền hết sức. Nhưng bây giờ...

- Giá gặp ngoài phố, chắc tôi không biết...

- Tại sao?

- Trông lạ quá!

Tiền cũng nhìn Hiền mà bảo:

- Anh cũng vậy, trông khác lắm.

- Tôi thì đã đành. Tôi khổ lắm!

Tiền tặc lưỡi

- Thì ai mà chẳng khổ? Các anh bảo: tôi sung sướng gì? Tôi thề với các anh rằng: thật có lúc tôi muốn đi làm phu hồ hay đi bán cháo như mẹ tôi ngày trước.

- Thế thì có khó gì đâu? Có điều... cô sợ vôi ăn chân hay nắng ăn da, rồi da nó đen đi thì chết...

- Nào có phải là tôi sợ! Khốn nỗi nó trót đi rồi. Mình vẫn nghĩ rằng mình đang kiếm được hàng chục mà vẫn thiếu tiền, bây giờ đi làm bỏ hơi tai suốt cả ngày được vài hào thì chán quá!

- Ấy thế mà còn kêu là khổ?

- Khổ thì đã đành là khổ. Có ở trong nghề mới biết...

Hiền toan nói nữa; hắn thấy lòng hậm hực; cần phải thốt ra những lời thật chua cay. Nhưng Lộc từ nãy đến giờ vẫn im lặng, bỗng đứng lên:

- Thôi! Nói làm gì nữa! Làm gì mà chẳng rõ? Hiền này! Anh thì bán sức làm việc của anh đi để lấy tiền ăn. Tôi thì tôi bán chiếc óc của tôi để sống, còn Tiền không thể bán óc hay bán sức chân tay, thì bán những cái vuốt ve, bán tuổi xuân của mình cho thiên hạ để không chết đói. Rút cục lại thì. Ừm ba la! Ba chúng ta cùng khổ cả!

Cả ba cùng cười. Cười xong, Tiền phải rút khăn tay ra lau nước mắt. Thị lại trở nên đứng đắn:

- Nhưng xét cho kỹ thì tôi khổ nhất. Bởi vì cái nghề của tôi, ai đã trót sa vào, khó mà thoát ra được nữa.

Hiền lại thấy cần phải nói:

- Sao không được? Thiếu gì những thằng chết mê chết mệt. Lấy quách một thằng là xong chuyện.

Tiền lắc đầu bảo:

- Nói thì dễ đấy. Nhưng thật ra khó lắm. Một gái làng chơi không bao giờ có người yêu; chỉ có người thèm; họ thèm mà họ được rồi thì họ chán. Ấy là chưa kể đến những nỗi ghen tiếng ấy. Khi người chồng nghĩ rằng: vợ mình đã biết. Cách đây mấy tháng đã có một lão nhà giàu góa vợ muốn lấy tôi. Y hứa cấp dưỡng cho cả ông cụ; tôi muốn yên thân nên lấy vậy. Nào ngờ mới có được hơn hai tháng đã lại theo phét trở về lối cũ.

- Sao thế?

Lộc cười khanh khách, đáp hộ Tiền:

- Bởi vì lão già ghen quá! Nhất vợ cả ngày không cho ra khỏi cửa mà đêm nào lão cũng nghiêng răng ken két: "Tiền không yêu tôi! Tiền nghĩ đến những thằng đầu đầu!... ". Rồi lão cào nát cả mặt Tiền ra để cho Tiền xấu đi...

Tiền nhìn Hiền bảo:

- Đấy, anh xem. Khó lắm!

Mắt thị đờ ra một chút như mệt mỏi. Rồi thì bỗng ngẩng mặt lên, tặc lưỡi:

- Nhưng cóc sợ! Khó gì chứ khó như thế nào nữa cũng có ngày tôi thoát. Tôi không có chịu... Miễn là cho nó xong đời ông cụ. Đến đời tôi thì dễ lắm. Tôi sẽ đi bán kẹo, tôi sẽ lấy thằng kéo xe. Miễn là hấn không biết tôi đã... chơi bời.

Câu nói của Tiền rơi vào khoảng lặng. Trong một phút cả ba cùng nghĩ ngợi. Rồi Hiền bảo, giọng run run vì cảm động.

- Nhưng nếu có người biết, nhưng lại không e ngại gì sự ấy mà rất yên Tiền, nhưng chỉ phải

cái tội nghèo quá thôi. Thì Tiền nghĩ sao?

Tiền đỏ mặt. Lộc cười khanh khách, tranh nói, không để Tiền kịp nói:

- Thì Tiền sẽ lấy, chẳng còn phải nghĩ ngợi lôi thôi gì nữa. Anh Hiền ạ! Anh cố đợi Tiền đi thôi! Úp mở làm gì? Tôi cứ trả lời toạc móng heo giùm Tiền đây!

- Dơ quá! Ai mượn nhỉ!

Tiền quắc mắt nhìn Lộc đang lăn ra giường cười rú lên. Mặt Tiền đỏ ửng. Mắt Tiền óng ánh. Thị ném cho Hiền một cái nhìn đầy âu yếm. Lòng Hiền bừng sáng lên.

- Uống đi! Uống tợn đi! Anh Hiền ạ!...

- Vâng, mời cụ

- Thì uống đi! Sao lại cứ ngồi mãi thế? Uống xong chúng mình còn phải sang bên kia đánh vào hội chẵn. Tội cóc gì không chơi, phải không anh?

- Vâng ạ! Thưa cụ, phương ngôn người ta bảo: “Chẳng ăn cũng thiệt, chẳng chơi cũng già”

- Ừ, ừ, ừ, anh nói phải. Mẹ đếch! Làm cái thằng con trai mà bạc không biết đánh, rượu không biết uống thì làm con chó mực. Anh ạ, tôi nghĩ tôi thương cái thằng Tiết Đình Sơn quá

Ông Ngã nói xong, bẹp mồm ra, gườm gườm nhìn vào tận mặt Hiền. Hiền cố nín cười, gật gù bảo:

- Vâng, con cũng thương thằng Tiết Đình Sơn quá.

Ông Ngã trợn mắt lên:

- Chứ không! Nó đại hơn lơ siêng là con khuyển An Nam ạ! Này nhé: nó không đánh bạc, không uống rượu, chỉ thích giết người ta. Giết người ta thì oan hồn người ta lại không oán cho đến tam đại à?

- Bẩm vâng!

Cái mặt ông Ngã đang lừ đừ bỗng co rúm lại. Ông cười rữ rượu, vừa cười vừa ho sù sù. Hiền mỉm cười đưa mắt nhìn Tiền đang ngồi khâu áo. Tiền hơi bĩu môi ra và lắc đầu ra ý bực bội, chán nản vì cái tính lè bè của ông bố lắm. Hiền biết ý, đặt tay lên đùi ông Ngã bảo:

- Mời cụ xơi đi, cụ ạ. Ta uống mau lên một tí để còn đi tìm bàn chẵn chứ!

- Phái! Phái!...

Ông gật đầu lia lịa. Rồi làm như một người sực nhớ ra một việc gì cần cấp lắm, ông vợ mãi lấy

cái chén tổng rượu đưa lên uống như nước, vừa uống vừa vẩy tay ra hiệu cho Hiền uống. Muốn cho ông uống chóng, Hiền cũng nâng chén của mình đặt lên môi. Nhưng hấn chỉ giả vờ uống thôi, chứ thực ra thì chén cạn.

Ít lâu nay, chẳng ngày nghỉ nào, Hiền không xách một chai rượu với một nhúm lạc rang đến nhà Tiền. Hôm nào hoang thì hấn thay lạc rang bằng một con cá mực khô. Cũng có hôm không có lạc, không có mực, hấn chỉ mang đến một bắp ngô nướng mua của con bé ngồi ở chỗ cột đèn đầu phố hấn. Chỉ có cái, số rượu thì không bao giờ thay đổi: bao giờ cũng phải một chai bố đầy đến miệng. Nào có phải hấn bỗng sinh ra rượu chè đâu. Mục đích hấn chỉ muốn có thể ngồi với Tiền trọn buổi. Chút quà mọn ấy, cốt là để làm vừa lòng ông Ngã. Hiền bảo ông: “Uống rượu một mình thì chán lắm, phải ngồi uống với người biết uống thì mới thú...”. Ông Ngã có tin hay không tin thì chả biết. Chỉ biết ông hoan nghênh cái ý của Hiền lắm lắm. Và lần nào ông cũng sẵn lòng ngồi uống với Hiền cả chai rồi mới thôi. Xong bữa rượu, nếu ông say quá thì lăn ra ngủ, nếu ông còn có thể đi vững được, thì ông đi đánh chén hay đến nhà mấy người quen để nói ba hoa. Đàng nào thì Hiền cũng được trò chuyện tự do với Tiền...

Đã thành lệ thế rồi. Ngày nghỉ nào mà Hiền không được đến nhà Tiền thì hấn khổ vô cùng. Hiền bực bội, băn khoăn như thiếu thốn cái gì. Bao nhiêu những ý nghĩ đen tối ở đâu lại kéo đến. Đời hấn nản, bố hấn là một thằng kẻ cướp, mẹ hấn chữa hoang; hấn vất vả suốt đời; lão cai rồi mặt, mục chủ nhà ác nghiệt và thô lỗ, thiên hạ đều... Chao ôi!... Còn gì nữa? Hiền trở nên bần gắt và có thể gây sự với bất cứ ai ở chung với hấn. Lúc ấy thì dẫu có phải văng tục với con mục chủ đòi tiền cơm, tiền rượu, tiền lãi nợ, hấn cũng văng vào mặt ngay. Cãi nhau thì cãi nhau, cần gì... ?

Cái sự đi lại với Tiền, đối với hấn đã đến cái độ không có không chịu được. Không phải hấn mong gì lấy Tiền đâu. Cái đó vô lý quá. Hấn không thể tin một ngày kia, Tiền có thể cởi bỏ những cái áo tân thời sặc sỡ, những cái quần lụa trơn màu và trắng nõn, những cái áo lót có đăng ten để mặc một cái quần trông dày cộm cộp như mo với một cái áo cánh nâu để đi đẩy xe bò cát hay để bán kẹo. Hấn chỉ có thể ước hấn giàu lên để có thể bao Tiền. Nhưng điều ước ấy lại càng vô lý nữa. Hấn có đời nào giàu được, nếu không trúng số mười vạn đồng chẳng hạn. Nhưng hấn có mua số đâu mà đời trúng/ Bao nhiêu lần mấy người anh em trong sở rủ chung năm người một số, mà chẳng lần nào hấn dám bỏ dù chỉ hai hào để chung...

Không, không, hấn chẳng hề mơ ước lấy Tiền đâu. Hấn chỉ cần thỉnh thoảng được trông thấy mặt Tiền, được sống một vài giờ ở cạnh Tiền. Đời hấn quá buồn rồi. Hấn thèm chất tình yêu, Tiền đem lại cho đời hấn chút nước trong và bóng mát... Tiền biết vậy, Tiền lại biết hấn khổ sở vì số quà mọn vẫn đem cho ông Ngã. Tiền phải bảo:

- Anh muốn đến chơi thì cứ đến, tôi không đuổi anh thì ông cụ cũng không đuổi được. Can gì cứ phải nay rượu, mai rượu thế? Tôi có thể kiếm đủ rượu cho ông cụ uống. Anh làm được mấy tí tiền mà phao phí vậy?

- Phao phí quái gì! Có tốn là bao? Tôi cũng muốn có chén rượu để ông con cùng uống cho vui một tý.

- Vui vẻ gì! Ông cụ uống rượu vào, nói nhảm, tôi bực lắm. Chính vì thế mà tôi không mua nhiều cho ông cụ uống, chứ có phải tôi tiếc tiền đâu? Bận sau đừng mua nữa mà tôi giận

Hiền ừ hử cho qua. Bận sau hẳn lại mang rượu đến. Chỉ vì không có rượu thì không được vừa lòng ông Ngã. Cố nhiên là ông không đuổi hẳn. Nhưng ông thờ ơ hay cau có. Ông vắng tục. Ông lầu cẩu với con ông những chuyện đầu đầu. Có khi hai bố con quát tháo nhau. Hiền vui sao được?... Cùng bất đắc dĩ, Tiền phải bảo Hiền:

- Đã vậy, từ giờ anh cứ đến người không, tôi sẽ mua rượu nữa, để đến lúc anh đến thì ông con cùng uống.

Hiền không chịu. Trước mắt người đàn bà, người đàn ông nào mà chẳng nhiều tự ái? Hiền bảo: cố nhiên là Tiền chẳng nghèo gì mấy đồng hào, để Tiền mua rượu thì cũng được, nhưng không thích lắm: ông cụ có thêm rượu đâu? Ông chỉ thêm chút lòng thành của Hiền thôi; vả lại cũng chẳng có gì tốn kém... .. Chẳng có gì tốn kém! Chao ôi! Tiền có lạ gì! Sự thực thì Hiền sinh công nợ vì những số tiền mua rượu ấy. Tiền rất thương hại Hiền.

Rượu xong, ông Ngã vẫn ngồi lè nhè nói với Hiền. Hiền nghe đã chán tai nên sự khó chịu hiện ra ngoài mặt. Tiền trông thấy. Thị đứng lên mở hòm lấy một đồng bạc đưa cho bố:

- Này, tiền đây, ông đi đánh chặn thì đi đi, ngồi nói mãi con váng đầu không chịu được.

Ông Ngã nhoẻn miệng cười:

- À! Thú nhỉ, thế thì thật không cái gì bằng con gái... bao nhiêu đấy?

- Một đồng

Ông ngoạ cổ, làm nũng như một đứa trẻ con.

- Một đồng thì đánh làm sao được, hở con! Cho cậu thêm đồng nữa.

- Hết rồi!

- Hết là hết thế nào, cứ đưa đây!

- Này thì đưa!... Rồi mà nhịn!

Thị gắt gỏng quẳng cho ông đồng nữa. Ông nhặt vội lấy cười nức nở. Rồi ông lè nhè bảo:

- Mày phải biết: cậu đã không đánh thì thôi, đánh thì phải góp một đồng là ít nhất. Mắc cái mình chơi toàn với những tay sộp cả. Vả lại, chả gì thì tao cũng phải giữ tiếng cho mày. Mẹ cá! Bà đốc, bà tham đến tay lúc nào không biết đấy!

Tiền không còn nín được nữa. Thị cau mặt gắt:

- Gớm nữa! Thôi đi!... Nói lời thôi mãi, ai chị được?

Ông cười gượng bước loạng choạng lại chỗ Hiền.

- Nào đi! Anh Hiền

- Vâng mời cụ đi trước ạ!

- Trước sau gì? Cứ đi!

- Vâng ạ!

Hiền đáp lại nhưng vẫn không nhúc nhích.

Tiền lại gắt.

- Ông cứ đi đi! Anh ấy không có tiền.

- Sao lại không có tiền?

- Mua rượu cho ông hết rồi chứ sao.

- Thì con đưa anh ấy giật tạm vài đồng vậy.

- Không còn!

- Cậu nhận mà! Anh ấy không trả thì cậu trả. Tiền gắt.

- Quá lắm!... thì mặc kệ anh ấy, thì việc gì đến ông, ông có đi không tôi đốt nhà lên bây giờ!

- Ừ, thì đi!

Ông lệt sệt kéo đôi giày nam đi. Hiền cười bảo:

- Ông cụ say lắm đấy!

- Ai bảo anh cứ mua cho ông ấy uống đấy vào

- Có hề gì, càng vui!

- Vui.

Tiền bĩu môi ra lườm Hiền. Cái lườm thân mật quá. Hiền thấy một cảm giác ấm nóng lan ra từng thớ thịt. Hấn cười lặng lẽ. Tiền cũng cười và hỏi đùa hấn.

- Anh cho là vui lắm, thì cứ rước ông ấy về nhà mua rượu, cho ông ấy uống. Uống xong lại đưa

cho vài đồng đi đánh bạc nữa nào. Anh liệu xem lương của anh có đủ cho ông ấy uống rượu với đánh bạc thì tôi lấy quách anh thôi nào!

Tiền cười khanh khách, có lẽ để che đậy một ý thẹn thùng kín đáo. Bởi mặt thị hơi ửng đỏ. Hiền không đáp. Một lúc sau, thị lại nghiêm trang bảo:

- Người ta thường thấy những ông bố, những bà mẹ than thở vì con hư hỏng. Có ai chịu nghĩ rằng: không thiếu những kẻ làm con ngấm ngấm đau khổ vì bố hay mẹ không đứng đắn...

Hiền nghĩ đến hồi mẹ chữa. Hắn đã chịu bao nỗi nhục mà chính hắn không đáng chịu. Hắn vụt nhớ đến một câu Tiền bảo hắn vào dịp ấy... Hắn cười buồn, thông thả bảo Tiền:

- Tiền có biết tại sao bây giờ chúng ta không lấy được nhau không?

Hắn ngừng lại, đợi cho Tiền ngẫm nghĩ. Tiền chép miệng:

- Nếu mợ Tiền chưa chết.

Hiền vội lắc đầu.

- Không phải... nếu mợ Tiền chưa chết cũng chưa vị tất... Chúng mình không lấy được nhau, chính tại Tiền nói quải. Tiền có nhớ hồi ấy Tiền bảo Hiền: "Hiền ơi! Tao không lấy mày nữa đâu!"

- Bao giờ nhỉ?

- Ngày ấy... Tiền bảo: "Mợ tao bảo đấy..." ấy mà, Hiền trở nên ấp úng, Tiền reo lên:

- A! Tôi nhớ rồi... Phải đấy...

Thị cười cái vẻ ngây ngô của mình hồi ấy. Hiền đỏ mặt, nhưng Tiền không để ý. Tiền không ngờ rằng: hắn đang ân hận vì trót buột miệng nhắc lại chuyện ấy để phải gọi lại kỉ niệm này sang kỉ niệm kia. Những kỉ niệm ngộ nghĩnh khiến thị cười ngật nghẽo.

- Giá chúng mình cứ bé mãi,... thì thích nhỉ?...

Chưa vị tất... Hiền nhớ lại thừa còn thơ. Một vài việc vui vui... rất nhiều ngày bán khoán, buồn bực. Những đêm mẹ đi làm vắng. Những buổi tối Cầm về muộn. Những thắc mắc sau ngày cô thầy bị giết. Và cái nhục, cái nhục đến bây giờ còn vương lại, bởi mẹ mình chữa hoang... hắn tự nhiên thở dài.

Tiền vẫn đi theo kỉ niệm

- Ngày ấy có anh cu Lộc là ghê gớm nhất nhỉ

- Ừ, anh Lộc...

- Anh có còn nhớ cái lần Lộc phá vườn của chúng mình hay không?

Tiền lại ngả đầu về sau cười khanh khách. Cái cổ trắng phô ra, gờn gợn. Hiền nhìn một cách thèm thuồng. Tiền đột nhiên ngừng bật. Cái nhìn của thị và cái nhìn của Hiền chạm mặt nhau. Hiền bẽn lẽn nhưng thị hỏi:

- Cái gì?

- Gì đâu?

- Đấy ai quát tháo?... Không khéo thì ông cụ...

Quả nhiên là ông Ngã. Cái thứ tiếng rề rề méo mó ấy chính là tiếng ông. Tiền chạy ra.

Một lúc sau thị mới vào...

- Gì thế?

Thị tùm tùm cười.

- Thăng Đạc.

- Đạc.

- Ừ. Đạc con bà Hai Mợn ấy mà!... Cái thằng ngày xưa vẫn làm con chúng mình...

- Tôi biết rồi. Làm sao?

- Ông cụ vừa tóm lấy nó, toan làm dữ.

- Sao thế?

- Ông ấy say chứ sao. Đầu đuôi thì anh cu Đạc hồi mới đậu bằng thành chung có gặp tôi, hồi ấy tôi quen một người có nhiều thế lực. Đạc nhờ tôi chạy cho đi làm; tôi nghĩ, mình là chỗ quen biết cũ nên nói với người ta xin hộ. Mình chẳng mất gì, chỉ mất cái lời nói, nhưng cũng định giúp hẩn thôi, chứ chả có ý gì. Nhưng nghe đâu cu cậu lại ton hót gì với ông hũ giột nhà tôi, hứa với ông cụ rằng: nếu được đi làm, sẽ cưới tôi làm vợ. Được đi làm rồi, anh chàng mất mặt. Lớng ngớ thế nào hôm nay lại dắt vợ qua đây. Ông cụ vừa ở đám chẵn ra (ý chừng đã nướng hết cả hai đồng rồi) trông thấy, ấy thế là ông cụ xông lại, nắm lấy áo hẩn, sừng sỏ hỏi: "Sao con gái tao bỏ tiền ra chạy việc cho mày, mà mày bỏ nó đi lấy con đĩ nào đây? Mày không lấy con tao, thì cái số tiền chạy việc mày liệu với tao thế nào?". Rồi ông cụ làm ngậ xị. Cả vợ lẫn chồng phải một phen ê mặt quá!...

Hiền lắc đầu cười, Tiền cũng cười rồi tiếp:

- Ông cụ say nên làm ngang quá! Nó lù đù đấy, chứ thằng khác thì bỏ đời với nó: nó hãy đá cho mấy cái rồi lôi lên bót...

- Nhưng nó biết là nó bạc...

- Bạc quái gì! Dẫu ai cũng phải xử như nó xử. Có thằng nào dại, mình có địa vị hần hoi, có thể lấy vợ con nhà tử tế được mà lại không lấy, đâm đầu lấy một gái làng chơi? Mang tiếng chứ!...

- Nhờ người ta thì được, mà lấy người ta thì lại sợ mang tiếng?

- Lẽ đời như vậy. Đừng nói gì tôi. Chính cô Viên là chị ruột thằng Đạc néh. Thế mà sau khi nó cưới cô vợ rồi, nó cấm cửa không dám cho cô ấy đến nhà. Chỉ vì cô ấy đã... như tôi.

Ngừng một chút Tiền lại bảo:

- Bây giờ cô ả hết duyên rồi, khổ lắm. Đạc kiếm ăn được đấy, nhưng ghét cái tiếng dĩ, nhất định không thí bỏ. Thị ngấn mặt ra một lúc, rồi bỗng nhiên thở dài...

Hiền ra đến cổng sở thì đèn đã bật. Chiều nay được lĩnh tiền. Các anh em lĩnh xong về hết cả rồi. Hần cố ý ở nán lại để kèn cào, xin mấy ngày lương bị cúp nên mới ra muộn thế...

Người canh cổng ngạc nhiên.

- Bây giờ đăng ấy mới về à?

Hần đang bực mình nên không đáp...

- Tớ lại tưởng đăng ấy về rồi. Hèn nào có người đứng chờ đăng ấy mãi.

Hần nghĩ đến chị hàng bánh cuốn. Hần còn nợ chị hai hào tám...

- Lại con mụ toét phải không?

- Mụ toét nào?

- Nó vẫn bán bánh cuốn ở đây...

- Không phải. Người nhà đăng ấy kia mà.

Hần ngạc nhiên. Nghĩ ngợi một lúc, hần hỏi người canh cổng.

- Có phải thằng cha mặc quần tây vàng, sơ mi cút ngựa, đầu húi bocc vẫn đợi tôi mọi chiều không?

- Không! Đàn bà kia

Hiền sực nghĩ đến Tiền. Tiền đợi hần làm gì? Thấy hần có vẻ băn khoăn, lão canh cổng bảo:

- Người đàn bà ấy độ bốn mươi, ăn mặc nhà quê, bịt khăn vuông, chân đi đất, cắp một cái thúng con, mà lảng vảng ở đây những từ lúc ba giờ kia đấy. Gặp ai cũng hỏi: Hiền vào trạc mười chín, hai mươi, làm nhà máy rượu...

Hiền có cảm giác như tim mình nhảy lên một cái. Hấn rối rít:

- Thế bây giờ người ta đâu rồi? Đi đã lâu chưa?
- Cũng vừa mới đi thôi. Thấy nói đến giờ rồi phải ra tàu.
- Tàu nào! Tàu thủy hay tàu hỏa? Tàu đi đâu?
- Ai biết được!... à, mà... mà
- Làm sao?
- Bây giờ làm quái gì còn tàu thủy? Chắc tàu hỏa đấy!
- Tôi đi ngay có kịp không?
- Chả hiểu... kìa, tránh ra!

Lão đẩy Hiền về một bên, để đứng thẳng thẩn chào ông chủ đánh xe đi chơi mát. Hiền hấp tấp chạy ra ga... Đến nhà ga, hấn thở hồng hộc như một người vừa đuổi trộm. Hấn chõ vào mặt một người khác.

- Tàu đã chạy chưa ông?

Người kia trở mắt nhìn hấn từ đầu đến chân, không đáp. Hấn biết câu hỏi của hấn có vẻ lỗ mãng, hơi ngượng nghịu, cố ôn tồn hỏi lại.

- Ông bảo giùm cháu... tàu đã chạy chưa?

Người kia cười nhạt:

- Anh hỏi thế thì ai biết lối nào mà bảo? Tàu mỗi ngày mấy chục chuyến, cái đi ngược, cái đi xuôi. Phải nói: tàu đi đâu thì người ta mới bảo giùm anh được chứ! Tàu nào? Đi về đâu?

Hiền ngẩn mặt, rồi thấy người ta lữ lượt chen chúc qua cái cửa để vào ga, hấn chạy lại gạt phứa người ta ra, xông xộc chạy vào. Những người bị xô la ó. Người soát vé nắm lấy tóc Hiền kéo lại.

- Đi đâu?
- Thưa ông... tôi... tôi... ra...

Mỗi hơi thở hỗn hển đẩy ra một tiếng. Người kia quát:

- Vé đâu?
- Không ạ, tôi không có vé
- Con tiều!

Y dúi Hiền một cái xiêu hẳn người suýt ngã. Hẳn xéo phải chân một bà sang trọng, bà thét lên:

- Ái chà!... Người vói ngợm! Tiên sư bố mày!...

Hiền choáng váng người. Mặt hẳn ngơ ngác như một người mất vía. Hẳn lại xông vào van lạy rối rít.

- Con lạy ông! Ông cho con ra... con không đi tàu... con tìm người nhà...

- Lấy vé!

Hẳn lại ngây mặt rồi lại toan van lần nữa. Một ông mặc quần áo tây giăng cho hẳn hiểu.

- Muốn đưa người nhà rồi về không lên tàu phải lấy một cái vé bốn xu gọi là vé ke.

- Lấy ở đâu?

- Kia kia.

Và ông chỉ vào một ông thư ký ngồi bên trong một cái bàn dây thép. Hiền chạy lại. Lấy được cái vé bốn xu rồi, hẳn theo sau những hành khách vào sân, một cách trật tự hơn. Đến đây, hẳn lại trở nên cuống quýt. Hẳn nhón nhác nhìn hết người nọ đến người kia. Biết bao nhiêu là người, kẻ dưới sân, kẻ trên tàu, biết ai là người lúc ban chiều đợi hẳn? Con tàu thở xì xì. Hẳn đi vòng quanh tàu rồi bước lên một toa. Hẳn đi dạo từ toa nọ đến toa kia. Tàu huýt một tiếng còi. Hẳn mãi mốt chạy ra đầu tàu, định xuống. Máy hành khác ra chạm vội vàng lên. Hẳn tránh ra một bên nhường lối. Người sau cùng là một người đàn bà cắp thúng. Hiền giật nảy mình: hẳn nắm lấy cái thúng của người kia. Bốn mắt nhìn nhau, Hiền kêu lên.

- Mợ!...

- Hiền! Trời ơi! Hiền đấy ư?

Người đàn bà nắm chặt lấy tay Hiền. mếu máo. Hiền cũng khóc...

- Sao con biết? Mợ... trời ơi!

Còi thét lên tiếng nữa. Mẹ Hiền cuống quýt.

- Ấy!... Thong thả đã!...

Những người đi tàu đứng đấy nhón nháo

- Tàu chạy đấy! Xuống đi! Mau!

Mẹ Hiền lúng ta lúng túng. Vừa muốn đẩy con xuống, lại vừa muốn giữ con lại.

- Tàu chạy! Tàu chạy! Con xuống!... Khéo ngã!... Hay là...

Tàu chuyển bánh. Hiền nhảy xuống. Người mẹ rú lên như con vừa chết chệt. Hiền lão đảo. Khi hấn gượng lại được thì toa mẹ đứng đã vượt lên rồi. hấn trông theo cái đầu mẹ ngoái ra. Một tay thị vẫy con rối rít, một cách vô cùng thất vọng. Những toa khác diễu qua mặt Hiền lần lượt. Con tàu thở hồng hộc, phì phì. Toa cuối cùng qua. Trước mặt Hiền bấy giờ là khoảng trống. Tiếng còi ở đoàn tàu thét lên, nghe đã hơi xa một tí. Những người đi đưa chân, giả ra về. Hiền thẫn thờ bước sau cùng. Hấn bâng khuâng, không biết mình tỉnh hay mơ, phải có tiếng còi gắt gỏng của một cái ô tô đèn pha sáng chói mới làm hấn giật mình sực tỉnh.

Thấy không còn đủ sức để bước nữa, hấn thuê một cái xe:

- Ngõ Gạch, Hàng Hòm

Hấn bảo người phu xe như vậy. Bởi vì hấn thấy cần phải gặp Tiền. Có về nhà bây giờ thì cũng khó lòng mà ăn được, khó lòng mà ngủ được. Lại cả những lời day dứt của mẹ chủ, đòi tiền cơm, tiền rượu... A! Kệ đời mẹ ấy! Hấn sẽ không trả một đồng nào nữa! Tối hôm nay hấn sẽ tiêu tất cả. hấn sẽ mua rượu, mua thức nhắm về để uống với ông lão. Hấn sẽ đưa cho Tiền năm đồng bạc như những người khách chơi bời khác vẫn đưa. Thị sẽ thuộc về hấn cả đêm. Hấn sẽ gục đầu vào ngực thị mà khóc, khóc đến không còn nước mắt. Rồi sáng mai, hấn sẽ chết cứng trong tay thị... như vậy chả hơn sao. Sống làm gì? Hấn khổ sở đã lâu rồi, nhịn nhục đã lâu rồi. Bây giờ đã đến lúc hấn phải tiêu hoang và liều lĩnh...

Hấn quát anh xe đang chạy:

- Đây! Bên trái!

Anh xe ưỡn người ra cố kìm xe lại, hạ càng. Hấn bước xuống trả tiền rồi xồng xộc đi vào. Vừa đến cửa, hấn đã ngừng ngay lại. Trong nhà sáng, Tiền ngồi bên cạnh một người đàn ông. Cả hai đang cúi đầu trên một tờ nhật trình mở rộng. Hiền đứng ngoài tối nhìn cảnh ấy và đột nhiên ứ nghẹn. Nước mắt hấn ứa ra, chảy thành dòng theo rìa mũi xuống môi. Hấn nấc lên một tiếng. Cặp trai gái ngẩng đầu lên...

- Ai?

Người đàn ông hơi nhú cặp lông mày, hỏi một tiếng hách dịch và hơi gắt gỏng. Tiền gỡ tay hấn, chạy ra. Thị sừng sốt, khẽ kêu lên một tiếng khàn khàn.

- Anh!

Hiền nắm chặt lấy tay Hiền, nức nở. Tiền hoảng sợ thị cuống quýt đẩy Hiền ra ngõ.

- Tôi lạy anh! Tôi lạy anh! Anh ra đi!

Nhưng Hiền đã không làm chủ mình được nữa. Hấn chịu để cho Tiền dun ra ngõ nhưng vẫn

bíu chặt lấy hai tay thị, và cố nói qua tiếng ầm ức:

- Tiền! Tiền ơi... Tôi khổ... Tôi khổ lắm!

- Tôi lạy anh!... Anh cứ ra đi đã!...

- Không! Tiền ra với tôi!... Tôi hỏi...

- Không được đâu!

- Được! Tôi không cần gì nữa. Tiền cũng vậy... Kệ!

Hiền toan chửi to một tiếng. Nhưng người đàn ông trong nhà đã ra cửa, gọi:

- Ê... Đi đâu thế?

Tiền ôm chặt lấy Hiền, áp môi thị vào má hấn rất nhanh. Rồi thị bỏ hấn ra, đẩy hấn thêm cái nữa, rồi chạy vội vàng vào nhà. Người khách nắm lấy tai thị, kéo vành mặt thị lên, nhìn hẩn xược vào đôi mắt trong veo, hỏi:

- Đi đâu thế, hử? Có muốn không?

- Muốn gì?

Hiền nghe tiếng một cái ghế bị xô, chân ghế cọ vào thềm gạch thành tiếng rít. Rồi tiếng Tiền cười rú lên như bị cù. Như điên dại, hấn lao mình ra khỏi ngõ, cắm đầu bước những bước dài và nhanh như người chạy. Lòng rối loạn. Hấn cũng chả biết hấn đi đâu. Mỗi khi gặp một ngã ba hay ngã tư, hấn rẽ ngược, hấn rẽ xuôi, hoàn toàn không có một ý định rõ rệt. Hấn cố không nhìn nữa, bởi mắt hấn vẫn còn một chút nước, nên hấn thấy những đèn phố nhập nhòa. Người xe lại qua tấp nập một cách xa xôi như trong một cơn mơ. Hấn có cảm giác lơ mơ như mình là một hồn ma đi giữa đám đông người. Cảnh huyên náo, rộn ràng ở chung quanh không ăn nhập gì đến hấn. Người ta vui vẻ lắm. Những tiếng cười ran lên rồi lại tắt đi. Có những anh con trai nói oang oang. Những bà áo màu sắc sỡ tung tẩy trên những gót chân thoăn thoắt, những tiếng nói như chim líu ríu... phải, người ta vui vẻ lắm. Nhưng đấy là người ta, không phải hấn. Chao ôi! Bao giờ mà chả thế! Hấn đi giữa những người đi khác, mà không bao giờ được chia sẻ một tí xíu, trong những cái tốt đẹp về phần người ta...

Hấn nghĩ đến người mẹ đang khóc trên toa xe lửa. Đoàn xe thở hồng hộc như một con quái vật khổ sở, gằn kiệt sức mà vẫn bị roi quất vun vút trên lưng để thúc đi thật mãi, hung hăng chạy trong đêm tối, vừa chạy vừa hục hặc như toan làm dữ. Người mẹ ấy về đâu? Bây giờ sống ra sao? Hấn chưa kịp há mồm để hỏi han. Nhưng mẹ hấn trông già và xấu đi nhiều, da xạm lại, tóc hoa râm, tay gầy guộc. Chắc hẳn là khổ sở. Và hấn bùi ngùi thương. Ô! Giá mẹ hấn đừng bỏ hấn mà đi... Hấn sẽ thuê một căn nhà. Hấn đi làm, mẹ hấn cũng đi làm hoặc buôn. Mẹ con đùm

bọc lẫn nhau... Cái mộng gia đình ấy dắt theo một cái mộng gia đình khác: Tiền với hần... Nhưng hình ảnh ấy phác ra chưa trọn vẹn đã bị một hình ảnh khác xóa: hai cái đầu ghé sát, nghiêng nghiêng trên một tờ nhật trình mở ra trên bàn. Chao ôi! Đẹp biết bao! Hần rất có thể như người đàn ông kia nếu hần giàu... Một nỗi ghen tức cuộn lên trên cổ hần đã nghẹn tắc lại. Hần không thở được. Hần không đi được nữa. Hần lại đứng lại mà nuốt nghẹn. Và hần chợt nhận ra rằng chỗ hần đang đứng là một con đường vắng lấm.Ồ! Hần đã đi loanh quanh qua những con đường nào đây! Bởi chỗ này là vườn hoa...

Hần nhìn ngơ ngác chung quanh. Khu vườn tối om. Những bóng đèn thừa thớt ở ven đường bị lá cây um tùm che lấp, không tỏa sáng đi xa được. Ở trên là bóng tối dày và đặc. Những thân cây to và thanh đứng sừng sững thành những cột. Hoang vắng quá! Hiên rờn rợn như đứng giữa một khu rừng ban đêm. Hần toan đi thì bỗng để ý đến mấy tiếng gọi léo luồn của một người con gái (hần nghe tiếng mà đoán là con gái).

- Này này, người anh em!...

Một bóng đàn bà, quần đen, áo cánh trắng, uốn ẹo đi lại chỗ hần, đôi tay phe phẩy. Hần ngạc nhiên:

- Ai hỏi gì tôi thế?

- Sao ra muộn thế?

Hiên ngẩn mặt ra một chút rồi chợt hiểu. Hần đã được nghe bọn làm công ở sở bàn tán về bọn gái ăn sương, lảng vảng ở vườn hoa. Á này chắc chắn cũng vào hạng ấy đấy... Hiên mới kịp nghĩ thế thì ả đã tiến sát vào người hần, vịn vai hần trâng tráo bảo:

- Cho hai hào đấy nhé!

Hần không ngờ lại có sự số sòng đến thế. Hần vụt nghĩ đến Tiền mỗi khi tiếp khách... ả ăn sương thấy hần không đáp đưa tay lên nắm túi hần. Cuộc thăm dò hứa hẹn điều tốt. ả nắm tay hần, quàng lên cổ ả...

- Đi lại đằng kia.

Hiên ngần ngừ một chút rồi tặc lưỡi. Hần để mặc cho ả giang hồ kéo đi...

Tiền bước vào thì Lộc đang ngồi phì phèo hút thuốc lá, trước mặt trang giấy mới viết được bốn, năm dòng chữ. Chẳng kịp chào, Lộc hỏi ngay:

- Tiền đã được tin chưa?

- Gì thế?

- Hiền chết rồi!

Tiền sững sốt.

- Anh Hiền chết! Chết bao giờ thế?

- Hình như đến một tuần rồi thì phải, tôi cũng quên không hỏi cho biết rõ...

- Thế ai bảo mà anh biết?

- Tôi lại hỏi chỗ anh ấy trọ. Đầu đuôi là tại lâu lắm tôi không thấy anh ấy lại đây chơi. Tôi cũng bận nên không đến nhà anh ấy được. Mãi đến hôm qua công việc mới thư thư một chút. Tôi đi đón anh ấy ở cổng nhà máy rượu. Người làm nhà máy rượu ra hết rồi mà tôi cũng chưa thấy Hiền ra. Tôi hỏi một người quen. Họ bảo: "Anh Hiền nghỉ đã đến gần hai tháng". Họ cũng chẳng biết vì sao; có lẽ anh ấy đã xin được việc làm chỗ khác. Tôi về chỗ anh ấy trọ. Mụ chủ bảo: anh ấy chết, đã chôn mấy hôm nay rồi, mụ lại toan bắt tôi phải trả cho anh số tiền trọ anh ấy còn đọng lại...

- Anh ấy chết vì bệnh gì mà chóng thế?

- Chóng gì? Họ bảo anh ấy ốm mãi từ ngày nghỉ việc. Hình như tại anh ấy chơi bời bậy bạ...

Tiền kêu lên:

- Không có lý!

- Tôi cũng không tin lắm, ấy là người ta bảo thế. Người ta bảo có một hồi anh ấy đi chơi khuya lắm.

- Tội nghiệp anh ấy quá!

Tiền chưa nói xong câu đã mếu, thị gục mặt xuống mùi xoa. Đôi vai mỏng mảnh run như chiếc lá. Lộc đứng trông chột nhận ra rằng: lớp này người Tiền sút đi tợn quá. Cái cổ đã hơi ngẩng ra một chút. Lộc tự nhiên bùi ngùi...

- Thôi! Tiền ạ! ... Anh Hiền chết đi rồi, dẫu ta có khóc cũng không làm anh ấy sống lại được...

Lộc hơi ngượng nghịu, bởi thấy mình cũng nói những câu vô ích như bất cứ một người giả dối nào trong những trường hợp tương tự. Hấn ngừng lại, và trở nên ấp úng. Đôi vai Tiền càng rung mạnh. Cả cái đầu cũng nhấp nhô. Thị khóc rưng rức, bảo:

- Khốn nạn! Lộc ơi!... Sao mãi anh ấy không chết mà lại để đến lúc này mới chết? Thầy em cũng chết rồi!

- Ông cụ chết?

- Vâng!... Em mãi săn sóc thầy em thành ra cũng quên khuấy, chẳng hỏi han gì về anh ấy. Giá

em biết trước thì có lẽ anh Hiền không chết. Em sẽ vay mượn giúp anh ấy tiền uống thuốc.

- Mà nếu tôi biết trước thì có lẽ anh ấy cũng chưa đến nỗi chết

- Vậy cho nên em cho là tại số. Cái số anh ấy không ra gì. Em vẫn định sau khi thầy em chết!...

Câu nói tắt trong tiếng nức nở. Lộc cũng phải rút khăn tay lau nước mắt và hỉ mũi. Rồi hần hỏi:

- Thế bây giờ Tiền định thế nào?

- Em còn biết định thế nào?

- Dù sao Tiền cũng không thể sống suốt đời như vậy. Một ngày kia, tuổi già sẽ đến...

- Một ngày kia... gì nữa? Nó đến nay mai rồi đấy. Em thấy người khác lắm. Vả lại dù em có trẻ mãi, đẹp mãi, em cũng muốn bỏ cái nghề khốn nạn này. Em tởm lắm rồi. Thế nào em cũng bỏ. Nhưng sự thể đã xảy ra như thế này, thế là em đành chằng chồng, chằng con đến già...

Thị vẫn sục sục. Lộc cắn môi, lẳng lặng. Mặt hần hơi tái đi một chút. Rồi bỗng hần run run:

- Tiền!...

Tiền nghe rõ tiếng gọi, nhưng không dám ngừng mặt lên. Thị đột nhiên bồn chồn như sắp xảy ra một sự gì quan trọng lắm. Lộc dạng mạnh để đẩy một cái cảm giác khó chịu đang vương cổ. Hần đứng sát lại chỗ Tiền ngồi, cố bình tĩnh nói:

- Tiền ạ! Tiền cho tôi hỏi câu này... Nếu anh Hiền còn sống chắc không đời nào tôi dám nói: tôi đã phải cố nén lòng, cố im lặng mãi, tôi sẽ còn cố nữa, cố mãi mãi nếu anh Hiền còn ở với chúng ta. Nhưng anh Hiền đã mất rồi.

Tiền ngẩng phắt đầu lên. Đôi mắt ướt đẫm của thị nhìn thẳng vào mặt Lộc, một cái nhìn trách móc. Lộc cúi đầu lúng túng, Tiền ôn tồn bảo:

- Anh nói thế là em đủ hiểu. Em cảm ơn anh lắm. Nhưng Lộc ạ, em đã là một con đĩ qua tay hết người này đến người khác kia thật đấy, nhưng đó chỉ là sự bắt buộc. Còn như anh Hiền thì không ai bắt, không cái gì bắt em yêu anh ấy. Em yêu là tự ý em yêu...

- Tôi hiểu lắm...

- Anh cứ để cho em nói... Lòng em còn yêu Hiền, em không thể bắt lòng em quên Hiền. Mà nếu như em không quên hẳn được anh Hiền thì...

- ... Thì có làm sao? Lộc không ích kỷ quá thế đâu. Lộc không đời nào muốn Tiền xử bạc, nhất là đối với người bạn chung của chúng ta. Không, Lộc không cần Tiền phải quên Hiền. Lộc cam đoan sẽ kính trọng những tiếc thương, những giọt nước mắt của Tiền, nhưng nếu ngoài những

phút ấy ra, Tiền thấy còn chút lòng nào để yêu tôi thì tôi sẽ sung sướng nhận lấy chút tình thừa ấy.

Giọng nói cũng như nét mặt Lộc lộ một vẻ chua chát lắm. Tiền cũng cảm động. Lòng yêu của Lộc thật thấm thiết và rộng rãi. Tiền thù mặt ra một chút, rồi đột nhiên lại ôm mặt khóc. Lộc nhẹ nhàng ngồi xuống cạnh Tiền. Tiền giật nẩy mình và nó như một người hoảng hốt:

- Em van anh! Em van anh! Em hiểu lòng anh lắm. Nhưng chúng ta không nên thế. Em sợ anh Hiền tử. Nếu người ta chết đi, còn cái hồn ở lại, thì cái hồn anh ấy giận.

Lộc cười buồn.

- Không, Tiền ạ! Anh Hiền không hẹp hòi quá thế. Không lẽ anh ấy cũng tham lam như những ông vua tàn ác của những thời dã man xưa: bắt người ta chôn sống những cung tần, mỹ nữ của họ theo xác họ. Anh ấy cũng sẵn lòng tha thứ cho ta, bởi thương ta. Ba chúng mình cùng khổ như nhau. Những kẻ khổ sở trên đời nếu không biết thương nhau thì còn đợi ai thương nữa?

Tiền không đáp. Nhưng sự im lặng ấy báo cho Lộc biết: Tiền đã thuận. Hắn xem đồng hồ rồi bảo:

- Mới bốn giờ. Nghĩa địa cũng không xa. Để tôi đưa Tiền đi thăm mộ anh Hiền một chút.

Tiền ngược mắt nhìn Lộc cảm động và biết ơn.

(Đăng ở Trung Bắc Chủ nhật

Năm 1944 từ số 197 đến 219)

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>